120 ISSN 0772-6384
XLIe jaargang - 2

ten mandere

heemkundige periodiek voor izegem, emelgem en kachtem

100 JAAR STEDELIJKE ELEKTRICITEITSCENTRALE ETIZ

dr. Jean-Marie Lermyte

100 JAAR STEDELIJKE ELEKTRICITEITSCENTRALE ETIZ[1]

dr. Jean-Marie Lermyte

Verantwoordelijke uitgever: Jean-Marie Lermyte,
Kortrijksestraat 323, 8870 Izegem
Elke auteur is verantwoordelijk voor de inhoud van zijn bijdrage en ontvangt 15 overdrukken.
Voor gehele en gedeeltelijke overname is de voorafgaande toestemming van de heemkundige kring en de auteur vereist.
Bankrekeningnummer: 472-43538811-45

ALG. NUMMER 120, 41STE JG. NR. 2 (SEPTEMBER 2001)

HET BESTUUR VAN TEN MANDERE

Voorzitter :
Dr. JEAN-MARIE LERMYTE
Kortrijksestraat 323, 8870 Izegem
tel. 051/30 39 99

Ondervoorzitter :
ANTOON VANDROMME
Blauwhuisstraat 52, 8870 Izegem
tel. 051/30 31 35

Secretaris : ROBERT LEROY
Boomforeeststraat 49, 8870 Izegem
tel. 051/30 10 56

Ere-Penningmeester : ALBERIC DEPREZ
Ommegangstraat 69/1, 8870 Izegem
tel. 051/30 28 48

Penningmeester : ANDRE MISTIAEN
Hondekensmolenstr. 24, 8870 Izegem
tel. 051/30 36 69

Archivaris : ANDRE DEMEURISSE
Baronielaan 33, 8870 Izegem
tel. 051/30 46 58

Hoofdredacteur : BART BLOMME
Europastraat 13, 8770 Ingelmunster
tel./fax. 051/30 03 67

Leden :
FREDDY SEYNAEVE
Elegastlaan 14, 8870 Izegem
tel. 051/30 58 31

RAF VANDENBERGHE
Meensesteenweg 77, 8870 Izegem
tel. 051/30 46 23

HENDRIK WILLAERT
Krommekeerstraat 3, 8755 Ruiselede
tel. 051/68 82 45

BERTRAND NOLF
Zevekotesraat 27, 8870 Izegem
tel. 051/30 74 30

ANDRE BOURGEOIS
Sint-Tillostraat 9, 8870 Izegem
tel. 051/30 19 06

ANTOINE MALLISSE
Meensestraat 149, 8870 Izegem
tel. 051/30 51 53

REDACTIE :

Bart Blomme
Jean-Marie Lermyte
Antoon Vandromme
Raf Vandenberghe

e-mail: Tenmandere@hotmail.com

100 JAAR STEDELIJKE ELEKTRICITEITSCENTRALE ETIZ

Het begin 5
Het interbellum 19
De tandem compound stoommachine 24
In samenwerking met intercom 28
Een eigen tv-distributienet (1972-1985) 41
De eeuw is rond 49
De toekomst is begonnen 51
Het museum 54
De directeurs 55
Bijlage 1: het personeel 58
Bijlage 2: aanvoer en verbruik van energie 63
Bijlage 3: lengte van het elektriciteitsnet 64
Bijlage 4: aantal tv-abonnees en geplaatste kabel 65
Bijlage 5: aantal woningen per jaar aangesloten op de tv-distributie 68
Bijlage 6: winst- en verliesrekening van de tv-distributie 68
Eindnoten 69

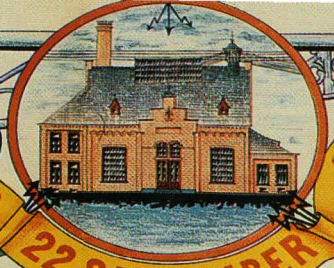

PLECHTIGE INHULDING DER NIJVERHEIDSCHOOL EN ELEKTRIEKE VERLICHTING

22 SEPTEMBER 1901.

PLECHTIG BEZOEK

VAN ZIJNE KONINKL. HOOGH.

PRINS ALBRECHT VAN BELGIE

Om 11 ure ter Statie, ontvangst van Z. K. Hoogheid

STOET DER SCHOLEN EN MAATSCHAPPIJEN VAN STAD

BEZOEK DER NIEUWE NIJVERHEIDSCHOOL

GROOT GIJMNASTISCH FEEST

BEZOEK VAN STADS-ELECTRICITEITSGESTICHT

MUZIEKFEEST

'S AVONDS, PRACHTIG VUURWERK.

Afzonderlijke Programma's zullen het orde der Feestelijkheden nader bekend maken.

Vastgesteld te Iseghem, in zitting van den 24 Augusti 1901.

BIJ BEVEL :

De Sekretaris,

A. WERBROUCK

Burgemeester en Schepenen,

V. VANDEN BOGAERDE

Henri PARET

AMEYE-VERHOOST

BERDOEP

KUNST

NIJVERHEID

ISEGHEM

J. Dooms, Iseghem Boek- en Steendrukker

Zowat driekwart eeuw lang was de benaming Stedelijke Elektriciteitscentrale in gebruik. Toen in 1972 de Stedelijke Elektriciteitscentrale ook via de kabel de televisieuitzendingen in de huiskamers bracht, werd het kortere letterwoord ETIZ ingevoerd, wat staat voor Elektriciteit en Televisie Izegem. De TV-distributie is inmiddels al vijftien jaar verleden tijd, maar het letterwoord is gebleven. Vooral in de onderschriften bij de foto's zullen we ook de benaming ETIZ gebruiken voor de periode tot 1972.[2] Citaten worden *cursief* gedrukt.

HET BEGIN

Voordat de Stedelijke Elektriciteitscentrale in 1901 een feit wordt, zijn er Izegemse fabrieken die hun bedrijf elektrisch verlichten door een dynamo op hun stoomtuigen aan te sluiten. Als hun leiding over de openbare weg loopt, hebben ze de toelating van het stadsbestuur nodig. Een dergelijke toelating wordt door het college van burgemeester en schepenen op 23 juli 1896 gegeven aan borstelfabrikant Emile Gheysens en aan Camille Ameye. Eerstgenoemde vraagt *eenen draad te mogen spannen van aan zijne houtfabriek gelegen in de Kruisstraat tot in zijne borstelfabriek gelegen in de Nieuwstraat, ten einde beide gestichten met de electriciteit te kunnen verlichten.* Ameye wil zijn fabriek op de Zwijnsmarkt, tegenwoordig de Melkmarkt, met zijn woonhuis op de Korenmarkt - Pax Intrantibus, het latere stadhuis - verbinden *en vue de l'éclairage électrique à établir dans sa demeure.*[3] Weduwe Eduard Deryckere & Kinderen bekomt drie jaar later de toelating om dwars over de Kasteelstraat haar fabriek met het woonhuis te mogen verbinden, op voorwaarde dat de draad op ten minste 9 meter hoogte wordt gespannen.[4]

In de gemeenteraadszitting van 29 juli 1899 is er voor het eerst sprake van stadselektriciteit: voor allerlei werkzaamheden, waaronder *het verlichten der stad met den elektriek* wordt een lening van 300.000 frank aangegaan door het stadsbestuur.[5] Op 27 december 1899 vraagt de gemeenteraad aan de overheid om het maximale abonnementsgeld - een toenmalige belasting - van 26.000 naar 32.000 frank te mogen verhogen, o.a. *Overwegende dat het Stadsbestuur voornemens is in den loop van 1900 eene elektrieke installatie in te richten voor de verlichting der stad.* Op 6 februari 1900 vraagt de gemeenteraad eenparig om uit de hand grond te mogen kopen *alwaar men de noodige werkhuizen kan bouwen tot het daarstellen der electrieke toestellen noodig voor het voortbrengen van Electriek licht.* Van landbouwer François Tanghe-Van Craeynest wil hij 3187 m² (Sectie A, delen van nr. 38, 39d en 39e) voor 5248 frank kopen en van de lijnwaadfabrikanten Jules en Georges VanWtberghe 210 m² (Sectie A, delen van 31k en 36e) voor 345 frank Het gaat om eigendommen in de latere Prins Albertlaan. De Bestendige Deputatie geeft tien dagen later de toestemming. Het optrekken van de gebouwen zelf wordt voor circa 45.000 frank gegund aan aannemer Constant Denys.[6] Drie elektriciteitsmaatschappijen doen een bod voor de elektrische installatie: *Electricité & Hydraulique* van Charleroi (149.773 fr.), N.V. Bouckaert en Cie van Brussel (118.500 fr.) en de Compagnie Internationale d' Electricité van Luik die met 110.000 frank het laagst biedt en de opdracht zal krijgen.[7] *De Gazette van Iseghem* schrijft op 3 maart 1900: *'t Is nu 25 jaren geleden dat er kwestie*

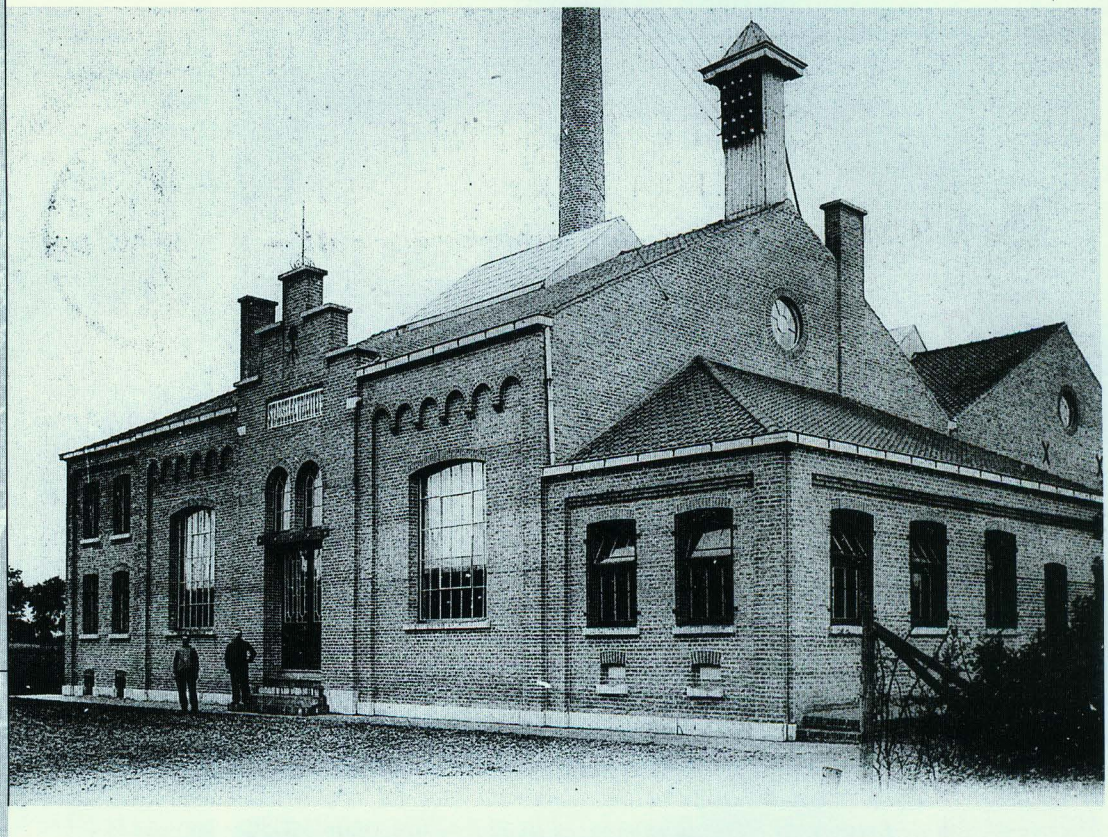

De elektriciteitscentrale in de oorspronkelijke toestand. Links het woonhuis van directeur Daenens.

was onze stad met de gaz te verlichten. Dit ontwerp bleef onderwege en met 't begin der XXe eeuw zal Iseghem nieuwe lichttoestellen krijgen. 't Is te hopen dat zij den welstand en 't geluk van Iseghem steeds zullen beschingen.[8]
Op 14 april 1900 keurt de gemeenteraad het akkoord goed dat het college van burgemeester en schepenen van hem met de Luikse maatschappij mocht afsluiten. Tien weken later vraagt het stadsbestuur bemachtigd te worden
1° tot het oprichten van een werkhuis voor het voorbrengen van elektriek licht voor de publieke en private verlichting der Stad, het laden van accumulateurs en het naar elders vervoeren van kracht.
2° om in gemeld werkhuis 2 stoomketels, 2 stoommachienen, 4 dynamos en eene batterij accumulateurs te mogen plaatsen, dit alles op den eigendom der Stad, gelegen te Iseghem en gekend op het kadaster S^te A delen van N°s 38 en 39d.
Er waren geen klachten bij het onderzoek van commodo et incommodo binnengekomen.[9]

Al bij al is Izegem er vrij vroeg bij. In België zijn alleen een aantal Brusselse wijken, twee Antwerpse wijken en wijken in Charleroi, Laken, Oostende, Luik, Dohain en Ninove ons voor.[10] Het eerste openbare net wordt in 1885 in gebruik genomen.

Op 16 februari 1901 keurt de gemeenteraad de abonnementsvoorwaarden met het technisch reglement goed. Elke abonnee krijgt er een exemplaar van, gedrukt bij *Impr. Strobbe Frères*; er zijn alleen Franstalige exemplaren, elektriciteit is blijkbaar alleen voor de bourgeoisie weggelegd. Daarin zal ook maandelijks het verbruik genoteerd worden.[11] Op 20 mei 1901 besluit de gemeenteraad prins Albert, de latere koning,

uit te nodigen voor de officiële opening van de elektriciteitscentrale en de nijverheidsschool, de latere stedelijke leergangen.

A son Altesse Royale Monseigneur le Prince Albert de Belgique, Bruxelles.

Monseigneur,
L'Administration communale de la ville d'Iseghem, prend la respectueuse liberté de vous inviter a honorer de votre présence les fêtes qui auront lieu de Jeudi 5 Septembre prochain à l'occasion de l'inauguration de la nouvelle école Industrielle et de l'usine centrale d'Electricité pour l'éclairage de la ville.
Votre acceptation, Monseigneur, réjouira infiniment nos patriotiques populations flamandes si dévouées à la dynastie Royale et leur donnera l'occasion d'acclamer en vous le futur successeur au trône de Belgique.
Daignez agréer, Monseigneur, l'assurance de notre profond respect et de tout notre dévouement.

Au nom du Conseil Communal
Le Bourgmestere-Président
(Signé) V. Vanden Bogaerde
Le Secrétaire
(Signé) A. Werbrouck
Iseghem, le 21 Mai 1901.[12]

Het positieve antwoord wordt in de gemeenteraadszitting van 3 augustus 1901 voorgelezen en het college van burgemeester en schepenen krijgt de opdracht *ter gelegenheid van dit bezoek de noodige schikkingen te nemen om het onthaal en verblijf van den Prins in ons midden zoo luisterlijk en aangenaam mogelijk te maken.* Wel is door het hof de datum veranderd in 22 september 1901.[13] De gemeenteraad besluit eveneens de volgende week in speciale zitting bijeen te komen om het programma op te stellen. Daarvan staat niets genotuleerd in het verslagboek van de gemeenteraad. Wel staat het programma in de notulen van het college van burgemeester en schepenen, op datum van 11 september 1901. Het werd ook gedrukt op vier bladzijden, die we hier als illustratie opnemen.

VILLE D'ISEGHEM

SERVICE DE L'ÉLECTRICITÉ

CONDITIONS
D'ABONNEMENT
&
RÉGLEMENT TECHNIQUE
DES
INSTALLATIONS INTÉRIEURES.

1901

Iseghem. — Impr. Strobbe Frères.

Gebouw en machines zien er aanvankelijk als volgt uit
In 't midden van 't gebouw was de ruime machinezaal, met rechts de plaats der accumulatoren en links het woonhuis, daarachter lag de ketelzaal. Vanuit een ijzeren torentje op het dak liepen ontelbare draden over de ijzerenweg, waar zij zich in tweeën verdeelden, deels langs de Korenmarkt weg, deels langs de Statiestraat. De machinezaal mat 16 meter op 14 en het was de eerste keer dat er in stad zulk een ijzeren dakgebint in een bouw verwrocht werd.[14]
Aanvankelijk bestond de inrichting uit twee stoomketels van ieder 55 m² oppervlakte, twee machines met elk 60 H.P. [=PK] *twee dynamo's op gelijkstroom van 40 Kw. en een batterij accumulatoren van 455 Amp. Uur. Zij diende hoofdzakelijk voor de openbare verlichting.*[15]

STAD ISEGHEM
PLECHTIG BEZOEK
VAN
Z. K. H. Prins Albrecht
van Belgie
OP
ZONDAG 22 SEPTEMBER
1901

PROGRAMMA.

Ten 11 ure juist voormiddag, vergadering ter Statie van den Gemeenteraad, de Openbare Ambtenaren, Overheden, enz.

Om 11 1/4 ure, zal een salvo van 101 kanonschoten de aankomst van den Prinselijken trein aankondigen.

ONTVANGST van :

Z. K. H. PRINS ALBRECHT VAN BELGIE

en der Heeren :

J. de Trooz, Minister van Binnenlandsche Zaken en Openbaar Onderwijs.

Baron M. van der Bruggen, Minister van Landbouw,

Baron Surmont de Volsberghe, Minister van Nijverheid en Arbeid,

Graaf d'Ursel, Gouverneur van West-Vlaanderen.

WELKOMGROET door den Heer Burgemeester en aanbieding der Overheden en uitgenoodigden.

Om 11 1/2 ure, aan den uitgang der Statie, uitvoering der *Brabançonne* door de verschillige muziekmaatschappijen van stad. (200 uitvoerders).

Onmiddelijk daarna, op de Staticplaats, Wapenschouw door Z. K. H. van het Korps Vrijwillige Pompiers.

Om 11 3/4 ure, zal Z. K. H. aan de Maatschappij de « LEOPOLDISTEN » (Oud Soldaten van Leopold I) het vaandel overhandigen hun door Z. M. den Koning geschonken.

Om 12 ure, op de Groote Markt,

TURNFEEST door de Gymnastiek-Maatschappij van Audenaerde.

CONCERT door de Orkestafdeeling van den « Gretrykring. »

Om 1 1/4 ure, LUNCH.

Om 2 ure, BEZOEK DER KERK.

Om 2 1/4 ure, BEZOEK DER *NIJVERHEIDSCHOOL* en der *TENTOONSTELLING VAN FRUIT EN BLOEMEN.*

Om 2 1/2 ure, zal Z. K. H. van het balkon der Nijverheidsschool den Stoet, samengesteld uit de Scholen en Maatschappijen van Stad, in oogenschouw nemen.

ORDE VAN DEN STOET :

1. — Gendarmen te peerde.
2. — St Eloysgilde te peerde.
3. — Stadsmuziek.
4. — Turn Club.
5. — Schoolstoet.
6. — Maatschappijen van Leopoldisten : Iseghem, Brugge, Rousselare, Oostende, Meenen, Mouscroen, Thielt, Dudzeele, Mouscroen (Mont-à-Leux).
7. — Peter Benoit's Fanfaren.
8. — Schoenmakersgilde " Vrij en Vrank „
9. — Vereenigde Schoenmakers " Eendracht maakt Macht. „
10. — Schoenmakersgilde " St Crispijn en St Crispiniaan. „
11. — Schoenmakersgilde " De Vereenigde Vrienden. „
12. — Schoenmakersgilde " De Rhynzonen. „
13. — Schoenmakersgilde " De Vereenigde Vrienden van St Jan. „
14. — Schoenmakersgilde van den Werkmanskring.
15. — St Crispijnsgilde der Congregatie met wagen.
16. — Harmonie der Congregatie.
17. — Werkmanskring.
18. — Weversgilde.
19. — Vereenigde Werklieden.
20. — Mandelkoor.
21. — Duivenmaatschappijen met wagen.
22. — Prinselijke Gilde St Sebastiaan.
23. — Gretrykring.
24. — Jockey Club met groep.
25. — Koninklijke Gilde der Bosseniers.
26. — Harmonie Ingelmunster.
27. — Broederliefde.
28. — Vrije Hout- en Borstelmakers.
29. — Borstelmakersgilde met wagen.
30. — Pompiers.
31. — Gendarmen te peerde.

De stoet zal zich vormen in de Krekelstraat, te beginnen van aan het huis van den heer Constant Denys en de volgende straten doortrekken : de Pélichystraat, Nieuwstraat, Koornmarkt, Statiestraat, Kruisstraat, Rousselarestraat, Marktstraat, om uiteen te scheiden op de Groote Markt.

N. B. *De Voorzitters der Maatschappijen worden vriendelijk verzocht te willen zorgen dat er in den stoet tusschen hunne gilde en deze die ze voorgaat geen doorgang zij.*

Om 3 1/2 ure, BEZOEK VAN HET ELECTRICITEITSGESTICHT.

Om 4 ure, VERTREK VAN Z. K. H.

Een salvo van 21 kanonschoten zal het vertrekken van den Prinselijken trein aankondigen, en de verschillige Muziekmaatschappijen die aan den Stoet hebben deel genomen zullen de *Brabançonne* uitvoeren.

Om 4 1/2 ure, MUZIEKFEEST OP DE GROOTE MARKT.

door de Muziekmaatschappijen : **Stadsfanfaren, Peter Benoit's fanfaren, Harmonie van Ingelmunster & Congregatie Harmonie.**

's Avonds om 8 ure, PRACHTIG VUURWERK

Gedaan in zitting van den 11 September 1901.

BIJ BEVEL :
De Sekretaris,
A. WERBROUCK.

Burgemeester en Schepenen,
V. VANDEN BOGAERDE,
HENRI PARET,
AMEYE-VERHOOST.

PROGRAMMA VAN HET TURNFEEST :

1. **Entrée des Gymnastes.**
   Marches et Contremarches.
2. **Mouvement d'ensemble** avec accompagnement de musique.
3. **Pyramides.**
4. **Tournoi des Lanciers** avec accompagnement de musique.
5. **Pyramide finale.**
   Hommage à la Famille Royale.

Programma van het Concert gegeven door de Orkestafdeeling van den Gretrykring.

1.	**Joyeuse Entrée.** Marsch	H. Van Gael.
2.	**Les Patineurs.** Wals	Waldteufel.
3.	**Inleiding op « Dichter und Baüer »**	von Suppé.
4.	**Betting-Club.** Polka	M. Grazinni
5.	**Dämmerstunden.** Wals	W. Gratz.
6.	**Jetzt kommt das militair !**	R. Eilenberg.
7.	**Nationaal Lied**	

PROGRAMMA VAN HET MUZIEKFEEST :

STADSFANFAREN :

Ouverture de la Norma par — Kessels.
Les Puritains. Fantaisie par — Bellini.

PETER BENOIT'S FANFAREN :

Kermesse Villageoise. Fantaisie Caractéristique par — L. Moeremans.
Nuit d'Été. grande Valse, par — Henri Weyts.

HARMONIE VAN INGELMUNSTER :

Cortêge de Bacchus du Ballet de **Sylvia** — Delibes
Les Petits Oiseaux. Fantaisie pour Cor-Alto — Christophe

CONGREGATIE HARMONIE :

Marche Gala — Vieuxtemps.
Ouverture Symphonique — Bruyn.

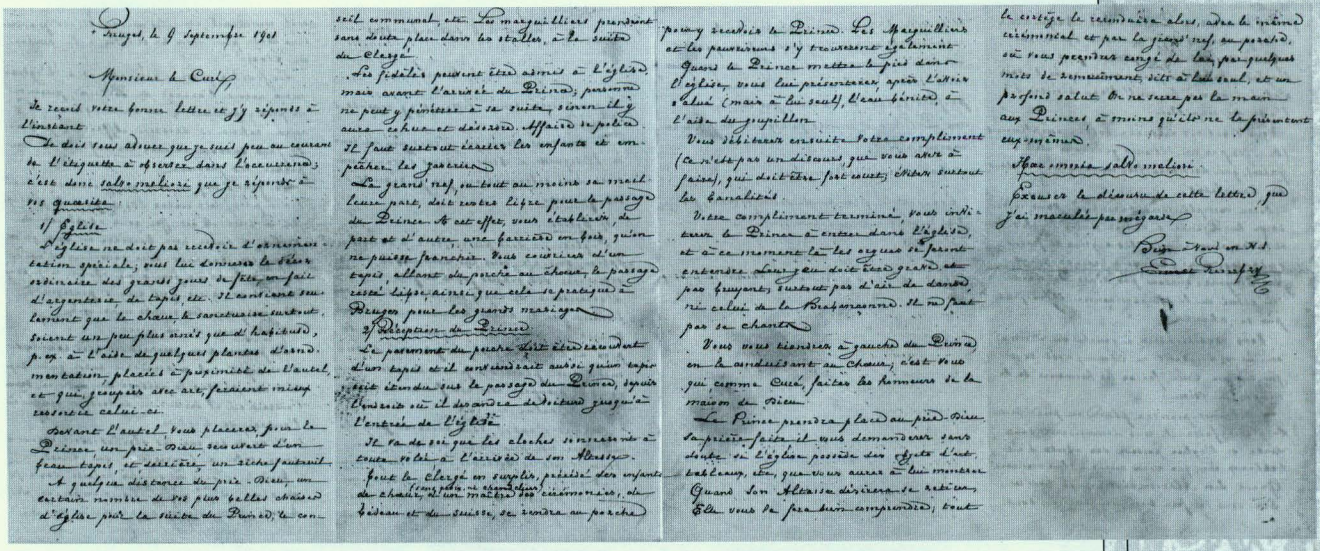

Bruges, le 9 septembre 1901

Monsieur le Curé

Je reçois votre bonne lettre et j'y réponds à l'instant.

Je dois vous avouer que je suis peu au courant de l'étiquette à observer dans l'accueil; c'est donc sale malheur que je réponde à vos questions.

1° Eglise

L'église ne doit pas recevoir d'ornements spéciaux; nous lui donnons le tapis ordinaire des grands jours de fête, un fait d'argenterie, du tapis, etc. Il est inutile de dire que la chaire sera ornée. Nous croyons cependant qu'il sera bien plus agréable à Son Altesse, p. ex. si l'aide de quelques plantes d'ornement placées à proximité de l'autel, et que, pourquoi avec art, paraissent mêler ensemble celui-ci.

Devant l'autel vous placerez pour le Prince un prie-Dieu recouvert d'un beau tapis, et derrière, un siège pouvant à quelques décimètres du prie-Dieu, un certain nombre de nos plus belles chaises d'église pour la suite du Prince, le conseil communal, etc. Les marguilliers prendront sans doute place dans les stalles, à la suite du Clergé.

Les fidèles peuvent être admis à l'église mais avant l'arrivée du Prince; personne ne peut y pénétrer à sa suite, sinon il y aura cohue et désordre. Affaire de police. Il faut surtout écarter les enfants et empêcher les fumeurs.

La grand'nef, en tout ou moins sa moitié vers nord, doit rester libre pour le passage du Prince. A cet effet, vous établirez, de part et d'autre, une barrière en fer, qu'on ne puisse franchir. Vous couvrirez d'un tapis, allant du porche au chœur, le passage resté libre, ainsi que cela se pratique à Bruges pour les grands mariages.

2° Réception du Prince

Le parvis du porche doit être couvert d'un tapis et il conviendrait aussi, quoi que peut être inutile, que le passage du Prince, depuis l'endroit où il descendra de voiture jusqu'à l'entrée de l'église.

Il va de soi que les cloches sonneront à toute volée à l'arrivée de son Altesse.

Tout le Clergé en surplis, précédé des enfants de chœur, et d'un maître des cérémonies, de l'eau bénite et du suisse, se trouvera au porche pour recevoir le Prince. Les marguilliers et les pauvriens s'y trouveront également.

Quand le Prince mettra le pied dans l'église, vous lui présenterez, après l'avoir salué (mais à lui seul), l'eau bénite, à l'aide du goupillon.

Vous débiterez ensuite votre compliment (ce n'est pas un discours que vous avez à faire), qui doit être fort court, éviter surtout les banalités.

Votre compliment terminé, vous introduirez le Prince à entrer dans l'église, et à ce moment les orgues se feront entendre. Leur jeu doit être grand et pas fréquent, surtout pas d'air de danse, ni celui de la Brabançonne. Il ne faut pas de chants.

Vous vous tiendrez à gauche du Prince en le conduisant au chœur, c'est-à-dire qui comme Curé, faites les honneurs de la maison de Dieu.

Le Prince prendra place au prie-Dieu. Sa prière faite il vous demandera sans doute si l'église possède des objets d'intérêt à voir, etc., que vous aurez à lui montrer. Quand Son Altesse désirera se retirer, elle vous le fera bien comprendre, tout le cortège le reconduira alors, dans le même ordre, par la grand'nef, au parvis, où vous prendrez congé de lui, par quelques mots de remerciement, dits à lui seul, et un profond salut. Ne touchez pas la main aux Princes à moins qu'elle ne vous soit ouverte.

Hæc omnia salvo meliori

Pour vous, en N.S.

Ernest Rembry

Brief waarin Ernest Rembry de pastoor wegwijs maakt in het protocol

BEGROETENIS

der katholieke vrije Scholen

AAN

ZIJNE KONINKLIJKE HOOGHEID

Prins Albrecht van Belgie,

Hertog van Saksen,

Prins van Saksen-Coburg-Gotha,

Gemaal van Hare Koninklijke Hoogheid

Prinses Elisabeth,

Hertogin in Beieren,

Ter gelegenheid van zijn bezoek tot ISEGHEM,
op den 22ste September 1901.

Hoogeedle Vorst, een trotsche gloed
Ontvlamt ons kinderlijk gemoed,
En aller oogen stralen,
Terwijl wij, in ons moederstad,
De bloeiend' hope en meesten schat
Des Vaderlands onthalen.

Uw hoog gevolg, uw prinsenpracht,
't Genot dat op uw wezen lacht,
't Komt al ons openbaren,
Hoe heet van liefde uw herte brandt
Voor 't oude, trouwe Vlaanderland,
En Vlaandrens kinderscharen.

Laat « **Jongens van boos Iseghem,** »
Twee duizend — vroom hun' blijde stem
Verheffen, U ten zegen :
« *De Vorst der vorsten make U groot,*
« *En ons, — door leven en door dood, —*
« *Den Vorstenstam genegen!* »

DE GAZETTE VAN ISEGHEM

Het plechtig bezoek van Prins Albrecht te Iseghem.

Den lang verwachten dag was eindelijk daar, 't weder was helder en schoon, alles voorspelde een prachtig feest.

Van in den vroegen morgen wapperden de vanen aan de voorgevels der huizen, en vele waren daarbij nog met rijke behangsels versierd.

Het volk kwam toe uit alle richtingen, per spoor en per rijtuig, te voet en per velo. Rond 11 ure hoorde men de trommels roffelen en de verschillige muziekmaatschappijen gingen statiewaarts. Daar stonden reeds de Maatschappijen « *Leopoldisten* » die uit andere gemeenten naar Iseghem gekomen waren, om eere te doen aan Prins Albrecht, die aan de oude soldaten van wijlen Leopold I te Iseghem, een vaandel ging overhandigen. De pompiers vormden de haag en een korps gendarmen te peerd, onder 't bevel van een luitenant, stonden voren aan. De plaatselijke policie en de gendarmen te voet, handhaafden de orde.

Op het plein voor de statie wachtten de overheden de komst af van den Prinselijken trein, die rond 11 1/4 ure door de eerste salvoschoten aangekondigd wierd.

Bij zijne aankomst wierd Prins Albrecht en zijn gevolg naar de ontvangstzaal der statie geleid, die met veel smaak versierd was door M. L. Clarysse deser stad.

Z. K. H. was vergezeld door de heeren ministers : Baron Van der Bruggen, Baron Surmont de Volsberghe, en door den Graaf d'Ursel, Gouverneur van Westvlaanderen. M. de Trooz, minister van binnenlandsche zaken, was den Prins vorengereisd om hem ter statie af te wachten.

Met klare en gevoelvolle stemme, verwelkomde den heer Burgemeester Prins Albrecht in dier voegen :

Hooggeachte Prins,

« Bij uw afstappen onder ons is het mij een gelukkig voorrecht, en eene vereerende plicht, uwe Hoogheid den eerbiedvollen en dankbaren groet onzer gansche bevolking te mogen aanbieden.

Altijd zal Iseghem dezen heuglijken dag indachtig blijven !

Immers, onze innige en overtuigde vaderlandsche en koningsgezinde gevoelens, doen ons het bezoek van heden naar weerde schatten en ons nakomelingschap zal leeren, weten en onthouden dat de plechtige inhuldiging van het Electriciteitsgesticht en van de Nijverheidschool, voorgezeten is geworden, door den volksgezinden en volksbeminden Prins Albrecht van Belgie !

De eere die uwe Hoogheid aan onze stad belieft te doen, leert ons klaar aanschouwen en dankbaar waardeeren, de vorstelijke genegenheid, voor alles wat vooruitgang, handel en nijverheid betreft ; en in name van al de inwoners, van ons zoo werkzaam en vooruitstrevend Iseghem, wensch ik uwe Hoogheid eenen oprechten en welgemeenden Welkom ! Leve Prins Albrecht. »

« Prins Albrecht bedankte in de vlaamsche tale den heer Burgemeester voor zijne welkomwenschen en de uitdrukking der gevoelens van vaderlandschliefde en koningsgezindheid der Iseghemnaren waarvan hij de tolk was.

Z. K. H. zegt dat hij geern naar Iseghem gekomen is en drukt den wensch uit dat het Electriciteitsgesticht en de Nijverheidschool wiens plechtige inhuldiging hij vandage is komen bijwonen, aan het verlangen en de verwachting van het stadsbestier mogen beantwoorden.

Ik weet, zegt hij, dat in in Iseghem handel en nijverheid bloeien en wensch vurigijk dezen toestand in het toekomende te zien aangroeien en verbeteren. »

Na de handen gedrukt te hebben der overheden die hem beurtelings vorengesteld wierden, verliet de stoet het statiegebouw. Aller oogen waren op den uitgang gericht toen Prins Albrecht aan de rechterzijde van den heer Burgemeester op het plein trad. De klaroenen schallen, de *Brabançonne* wordt aangeheven en de kreet van « Leve Leve Prins Albrecht » weerklinkt alom. Binst de uitvoering der *Brabançonne* die den Prins statig aanhoort verdringen zich de toeschouwers zoo dicht mogelijk om Belgie 's toekomstige Koning te zien. Onzen Burgemeester is groot maar Prins Albrecht is nog merkelijk grooter, hij geniet eene allerbeste gezondheid en heeft een uitnemend minzaam voorkomen.

Eerst neemt Z. K H. de pompiers in oogenschouw en drukt de hand aan commandant Nonkel, die hij geluk wenscht over de houding van zijne mannen. Nu richt hij zich naar de Leopoldisten ; den heer Emiel Van Dommele, hunnen voorzitter, stuurt hem eenige woorden van hulde en welkom toe, waarop den Prins vriendelijk antwoordt en hem, in name des konings, een vaandel overhandigd. 't Is dan de buurt der vreemde maatschappijen die ook aan den Prins vorengesteld zijn. Aan ieder voorzitter zegt hij eenige hertelijke woorden van dank en genegenheid.

De stoet begeeft zich dan naar de Groote Markt, en de Prins met zijn gevolg en de overheden nemen plaats op een verhoog die schoon versierd is. Het turnfeest vangt aan, en de Gretrykring stemt zijne schoonste akkoorden om de oefeningen te begeleiden. Eene ontelbare menigte verdrong zich rond de afsluiting, tot op de daken toe, zit en staat men te zien. De vertooning is alleraantrekkelijkst : in zwierige houding voeren de turners een aantal marschen uit die zich gedurig afwisselen, en zonder eene

Na de marschen, komen de pyramiden, die zij met veel kunst en onder algemeen gejuich uitvoeren, de laatste bijzonderlijk als hulde aan den Prins, Prinses Elisabeth en de Koninklijke familie, was indrukwekkend schoon en verwierf een welverdienden bijval.

Prins Albrecht en den heer Burgemeester drukten moudelings aan den Bestuurder hunne hooge tevredenheid uit over de prachtige vertooning die de turners kwamen te geven. Zij vergaten ook niet den heer G. Van Wtberghe en den heer Bestuurder van den Gretryking geluk te wenschen over de kunstvolle uitvoering der verschillige muziekstukken van het progamma.

Toen het feest geëindigd was ging de stoet ten huize van den heer Burgemeester, waar Z. K. H. de HH. Ministers, Burggraaf d'Ursel, de geestelijke overheid en nog eenige andere bijzondere uitgenoodigden aan tafel plaats namen.

't Was 2 ure toen het feestmaal geeindigd was en dat de vorstelijke bezoeker en al de uitgenoodigden ter kerk gevoerd wierden, waar den E. H. pastor en de geestelijkeid der parochie hem plechtig aan het portaal onthaalde en bij het altaar gebidde waar hij op eenen prachtigen « prie Dieu » neerknielde binst dat het *Te Deum* gezongen wierd. De kerk was ook te dier gelegenheid tot in de hoogste gewelven versierd met vlaggen en schilden ; kostelijke tapijten bedekten den vloer, de rijve van St Hilonuis en andere schoone beelden waren ten toon gesteld, tusschen bloemen en planten die een verrukkelijk uitzicht aanboden.

Na de geestelijke plechtigheid begaven Prins Albrecht en de overheden zich naar de Nijverheids-School om de tentoonstelling van bloemen, planten en fruiten te bezichtigen.

Ten 2 1/4 ure wierd 't bestier der Prinselijke Handbooggilde « *St-Sebastiaan* » in gehoor ontvangen en M. Aimé Nonkel, gcheimschrijver gaf lezing van het volgende adres :

Edele Prins !

De Isegbemsche Handbooggilde waarvan Uwe Koninklijke Hoogheid onlangs het Eere-Voorzitterschap geweerdigde te aanveerden, acht zich gelukkig U, op dezen bijden dag, te mogen uitdrukken de innige gevoelens van dankbaarheid, verkleefdheid en liefde, die alle hare leden bezielt jegens U en de koniuklijke familie.

De tijden zijn nu lang voorbij waar men zijnen haard, zijne vrijheid, zijn land, zijnen vorst met den handboog kon verdedigen. Maar de vlaamsche boogschutters zouden des noods, ook andere wapens kunnen handhaven, kwamen er eens ongelukkige of onstuimige tijden die 's lands bestaan of zijne instellingen in gevaar zouden brengen.

Immers, onze vrijheden, onze groudwet, het koningdom, en het koninklijke stamhuis dat België zich gekozen heeft, zijn voor ons onscheidbare schatten, zoo kostbaar als het leven zelve.

Zij zullen dan ook, de vaderlandsche vlag op den top hunner gaaipers doen wapperen, een zegelied aanheffen en uitroepen :

Leve Leopold II onze koning, Leve Prins Albrecht zijnen vermoedelijken opvolger, Leve gansch de koninklijke familie ! !

Zijne Koninklijke Hoogheid antwoordde in dier voegen :

« Ik bedank u, in mijnen naam, alsook in dezen der Koniuklijke familie voor de schoone gevoelens die uw hert vervullen en door den heer geheimschrijver met zooveel vuur zijn uitgedrukt.

Gelieft mijne bedankingen aan al de leden uwer Maatschappij over te zetten. Pijl en boog waren voor uwe voorouders het zinnebeeld der Vrijheid. Men leest in de oude kronieken met hoeveel ijver en vuur de vlamingen hunnen vorst en land ermede wisten te verdedigen. 't Is waar deze tijden zijn reeds lang voorbij ; maar ik ben vol betrouwen in de vaderlandsche gevoelens en de innige genegenheid die de vlamingen en bijzonderlijk uwe gilde voor hun vorstenhuis bezielen.

Ik bedank u dus nogmaals Mijnheeren en ben fier Eerevoorzitter te zijn van zoo eene deftige maatschappij. »

Als de ontvangst geeindigd was namen Prins Albrecht en den Heer Burgemeester plaats op het balkon der nijverheidschool om den stoet te zien voorbijgaan. De gendarmen reden vorenaan, gevolgd door de ruiters der St-Eloisgilde, stadsmuziek en Turn Club. Nu kwam

DE SCHOOLSTOET.

Aan 't hoofd een prachtig opschrift van drie vier meters breed : « *Het katholiek vrij onderwijs aan Z. K. H. Prins Albrecht !* » met het wapen der wel edele familie de Pélichy, die St. Josephsschool gesticht heeft.

Daarop volgen de bannieren van den Paus, van Belgie en van West-Vlaanderen.

Een eerste groep van 150 schoolkinderen komt op : elke leerling zwaait een nationaal vaandel. Van zoohaast de groep de Nijverheidsschool nadert, weerklinkt een blijde feestzang : « Wees welkom ! Wees welkom ! Prins Albrecht !

Terwijl de eerste groep voorbijgaat, ziet men een tweede opschrift volgen met de vaderlandsche kenspreuk « Eendracht maakt macht ». Daarna de wapenschilden der negen provinciën, ieder wapen is met bloemen omrand en versierd met afhangende bloementrossen vastgehouden door een tiental leerlingen, die elk een driekleurig strekje op de borst dragen.

De derde groep volgt met waaiende groene takken, doormengeld en afgewisseld met wapenschilden en opschriften.

Een vierde groep draagt in zijn midden het wapen van Iseghem prachtig versierd. Een talrijke groep leerlingen omringt het wapen en zingt den bijden welkom en doet de vlaggen wapperen bij het voorbijgaan voor den Prins.

Een ander opschrift « Leve Prins Albrecht » is gevolgd door de minste leerlingen en zij ook verheffen hunne jonge stemmen en keeren hunne verblijde oogen naar den Prins en roepen hem toe : « Leve Leve Prins Albrecht ! »

Wij komen aan het bijzonderste deel van den stoet. Vijf breede praalkranzen komen op, geheel met groen en bloemen bedekt. Zij volgen op zekeren afstand en maken een verrukkend schoon gewelf uit van twintig, dertig meters lang. Daaronder een honderdtal leerlingen met roode, zwarte en groene mutsen gaan en keeren, bewegen en wentelen doereen, groetend, zingend en zwaaiend met hunne vlaggen.

Daarop volgt de koninklijke kroon gedragen op eene prachtige hooge stelling met opschriften, bloemen, wapenschilden en vaandels versierd en de leerlingen er rond zingen dat het weergalmt in de verte.

Verrukkend is het schouwspel en een daverend handgeklap stijgt op : Prins Albrecht en M. de Trooz, minister van onderwijs, zijn de eerste om er aan deel te nemen en hunne tevredenheid en bewondering uit te drukken.

Een schoon gedacht was het de genegenheid voor de koninklijke familie en den kroonprins alzoo te verheelden en te toonen dat men in het vrij onderwijs aan de jeugd doet verstaan hoe edel het is van zich vol vaderlandsliefde te scharen rond de koninklijke kroon. Dit is noodig bijzonderlijk op onze tijden, nu dat alle gezag en weerdigheid misprezen worden, nu dat men zelfs de gemoederen zoodanig ophitst dat sommigen het als een plicht aanzien alwie een kroon draagt of een oppergezag uitoefent te haten of nog meer.

Nu was het de beurt der meisjes, ten minste duizend in getalle. De eerste groep, in 't wit gekleed, droegen bloemen in 't baar van de Beiersche kleuren, andere zwaaiden Belgische en Beiersche vlaggen, nog andere droegen schilden of kransen, ook de naamcijfers van Prins en Prinses Elisabeth in bloemen gevlochten, en allen groetten zeer bevallig in 't voorbijgaan.

Het ware te lang om den schoolstoet verder te beschrijven, maar iedereen heeft gezien dat het katholiek onderwijs met moet onderdoen, noch in getal leerlingen, noch in geestdrift noch in kunstgevoel om zijne genegenheid, zijne verkleefdheid aan het koninklijk vorstenhuis uit te drukken.

Nu volgden Peter Benoit-fanfaren en de verschillige schoenmakers gilden met wagen waarop de lustige makkers dapper wrochten. Belgie 's kroonprins volgde aandachtig hunne werking even als deze der Borstelmakers die ook op hun bevallig versierden wagen een staaltje gaven hunner kunde en veerdigheid.

De Harmonie der congregatie speelde eene hare schoonste stapliedoren en wier gevolgd door de werkmans kringen, Vereenigde Werklieden, Mandelkoor en Duivenmaatschappij met wagen. De lieve diertjes wierden losgelaten in het voorbijgaan en gingen overal verkonden dat Prins Albrecht 's komste hier luisterlijk gevierd wierd.

De laatste gilden waar onder den Jockey-Club, Bosseniers en Gretrijkring gevolgd door de Harmonie van Ingelmunster, en Broederliefde gingen nu voorbij en de pompiers en gendarmen sloten den stoet, die in de beste orde was doorgegaan.

In de verte zag men de bonte menigte boven wier hoofden die menigvuldig en kostelijke bannieren waaien, gelijk er voorzeker in menige steden van groote rang, weinig te vinden zijn. Wij bemerkten er nogmaals twee splinternieuwe, deze van Peter Benoit's-Kring en de Leopoldisten door M. Deraedt en zoon vervaardigd, die eene bijzondere melding verdienen voor hunne bevalligheid en schoone bewerking.

Het wierd nu tijd om het Electriciteits gesticht te bezoeken ; de Prins en zijn gevolg wierden in rijtuigen tot daar gevoerd, en onderweg, geestdriftig toegejuicht.

Na dat de Electriciteit door den vorstelijken bezoeker in werking gebracht wierd, begaf de stoet zich ter statie ; en nogmaals wierd er aan Prins Albrecht eene warme ovatie gebracht. Vooraleer te vertrekken vernieuwde Z. K. H. aan den eersten Magistraat der stad zijne oprechte dankbetuig voor het prachtig ontbaal die hem was gedaan geweest en zeide dat hij zijne reis naar Iseghem met genoegen ging herdenken.

Het Muziekfeest.

Na het vertrek van den prinselijken trein wierd er een schoon muziekfest gegeven op de groote markt door de verschillige maatschappijen dezer stad en de Harmonie van Ingelmunster. De uitvoering dezer laatste wierd bijzonder opgemerkt en getuigt van eenen grooten vooruitgang in de kunst.

Het vuurwerk moest plaats hebben rond 8 ure maar de regen heeft zulks belet.

Het feest was allerzins welgelukt en iedereen was ten hoogste tevreden over den goeden uitval.

Eere aan deze die 't gedacht opgerat hebben Prins Albrecht naar Iseghem uit te noodigen ; eere aan deze die de feesten ingericht hebben en aan allen die medewrochten om ze schoon en luisterlijk te maken.

En mochte Iseghem in het toekomende nog de eer en het geluk hebben onzen toekomstige Koning te ontvangen en zijne hulde aan te bieden.

Verslag in de Gazette van Iseghem, jg. 8 nr. 39. Collage

Het gaat om twee Rider-stoommachines afkomstig van de Brusselse constructeur Bollinckx en twee stoomketels Galloway.[16] Aanvankelijk zijn er twee personeelsleden: de bestuurder en de stoker-machinist.

In januari 1902 zijn slechts 15 huizen op het elektriciteitsnet aangesloten en voor de eerste elektrische motor is het wachten tot in april 1902.[17] Elektriciteit is in het begin heel duur: de stroom kostte meer en de lampen verbruikten meer. De tweede directeur schreef daarover in 1951:
Om die prijs nader uit te leggen, vergelijken we hem eens met de waarde van een brood. Zo kostte over 50 jaar een kw.-uur verlichting een brood en half, terwijl de prijs ervan nu gedaald is op een derde van een brood. In franks moeten we dat niet uitdrukken, want 't waren vroeger goudfranks en nu papierfranks.

Ook de lampen verbruikten meer. Zo een rood gloeiende kooldraadlamp van in 1901 verbruikte 4 maal zoveel stroom als de gewone lamp van nu. Een grote vooruitgang betekende de opkomst van de Osramlamp in 1907. Ongelukkig was het dunne gloeidraadjen zo flauw gemaakt dat van de eerste vijf lampen welke hier toekwamen er vier gebroken waren. De vijfde werd aan de burgemeester medegegeven om in zijn huis te proberen. Maar ze was al gebroken vooraleer hij ze indraaide, al is 't dat hij verzekerde: "'k Heb ze nochtans gedregen 'lijk 'nen heilige in de processie".[18]

Ten einde het getal abonnenten te zien aangroeien en de inkomsten der Stad te vermeerderen worden de tarieven vanaf 1 juli 1903 verlaagd.[19] Per kilowattuur betalen particulieren voor verlichting in het vervolg 60 i.p.v. 70 centiem. Voor openbare gebouwen, scholen, liefdadigheidsgestichten en fabrieken wordt dat 50 centiem. Het tarief voor drijfkracht wordt 25 i.p.v. 40 centiem. Al hebben deze prijsverminderingen niet onmiddellijk het verhoopte resultaat, het stadsbestuur gaat niet in op het aanbod van de Centrale Gaz et Electricité om de installaties over te nemen voor 150.000 frank en aan te sluiten op het gasnet van Tielt.[20] In 1906 zijn er 106 abonnees voor licht en 13 voor drijfkracht.[21] Op 27 juli 1906 keurt de gemeenteraad het akkoord goed dat het stadsbestuur van Izegem met het gemeentebestuur van Emelgem had afgesloten *voor de verlichting met electriek van den volkrijken wijk Dam en vijfwegen dezer laatste gemeente.* Anderhalf jaar voordien was het gemeentebestuur van Emelgem niet ingegaan op een aanbod van de Centrale Gaz et Electricité.[22] Op 31 augustus 1906 beslist de gemeenteraad een bijkomende stoommachine van 25 PK te plaatsen. Ze zal geleverd worden door de Izegemse fabrikant V. Paret-Missiaen, een zoon van burgemeester Henri Paret, en kost ongeveer 6000 frank.[23] Gelijktijdig wordt beslist de tarieven vanaf 1907 te verlagen: nog 25 centiem voor drijfkracht, 40 centiem voor fabrieken en openbare gebouwen, 45 centiem voor 'mixte gestichten' en 50 centiem voor privé-personen. Voor de tellers zal een maandelijkse vergoeding van 0,75 fr., 1,25 fr. of 1,75 fr. aangerekend worden, naargelang het gaat om een van 5, 10 of 25 of meer ampère. Het gering aantal abonnees is tegelijk oorzaak en gevolg van het feit dat de elektriciteit duur is. Daarom gaan er zelfs stemmen op om de elektriciteit af te schaffen ten voordele van de gas. Aan die campagne doet de *Gazette van Iseghem* gretig mee.[24] Ook in de gemeenteraad merken we nervositeit. Nadat burgemeester Carpentier wijst op de hoge kostprijs door het laag aantal abonnees, leest schepen Gustave Rosseel een brief voor van Henri Paret en Emile Vanden Bogaerde *den gemeenteraad verzoekende, in geval van afstand der elektrieke inrichting, de voorkeur der overname te geven aan eenen groep Iseghemnaren waarvan zij de vertegen-*

woordigers zijn. De burgemeester repliceert *dat er voor den oogenblik geen spraak is van overname en dat hij verhoopt genoegzaam abonnenten te zien bijkomen om dezen maatregel niet te moeten aanbevelen.*

Er komt inderdaad vrij vlug verbetering.[25] Eind 1909 is het college van burgemeester en schepenen het eens om een derde stoomtuig te plaatsen.[26] Twaalf dagen later worden de prijzen nogmaals verlaagd.[27] Op 2 juni 1910 vindt de gemeenteraad zelfs de aankoop van een vierde stoomtuig van 200 à 220 PK noodzakelijk, *overwegende dat tengevolge der uitbreiding der stadsverlichting, door het openen van nieuwe wijken, plaatsen en straten, alsook door den gedurigen aangroei der verbruikers van elektriesche verlichting en beweegkracht, nu ten getalle van 375, de 3 thans bestaande stoomtuigen, leverende 160 peerdenkracht, ontoereikende geworden zijn om, tusschen 4 à 7 1/2 ure 's namiddags, gedurende de 4 wintermaanden terzelvertijde de verlichting der stad, de verlichting bij bijzonderen en de levering der beweegkracht te verzekeren.* De stoommachine zou de eerste vier, vijf jaar slechts 400 à 500 uur per jaar moeten werken, met name gedurende de winterperiode. Er was prijs gevraagd bij Vandekerchove, Bollinckx, Thiriau, Walschaerts, Phoenix, Prud'homme en V. Paret. Al de bijhorende dynamo's die Izegem tot dan toe besteld heeft, kwamen van het huis Pieper, Compagnie Générale d'Electricité.

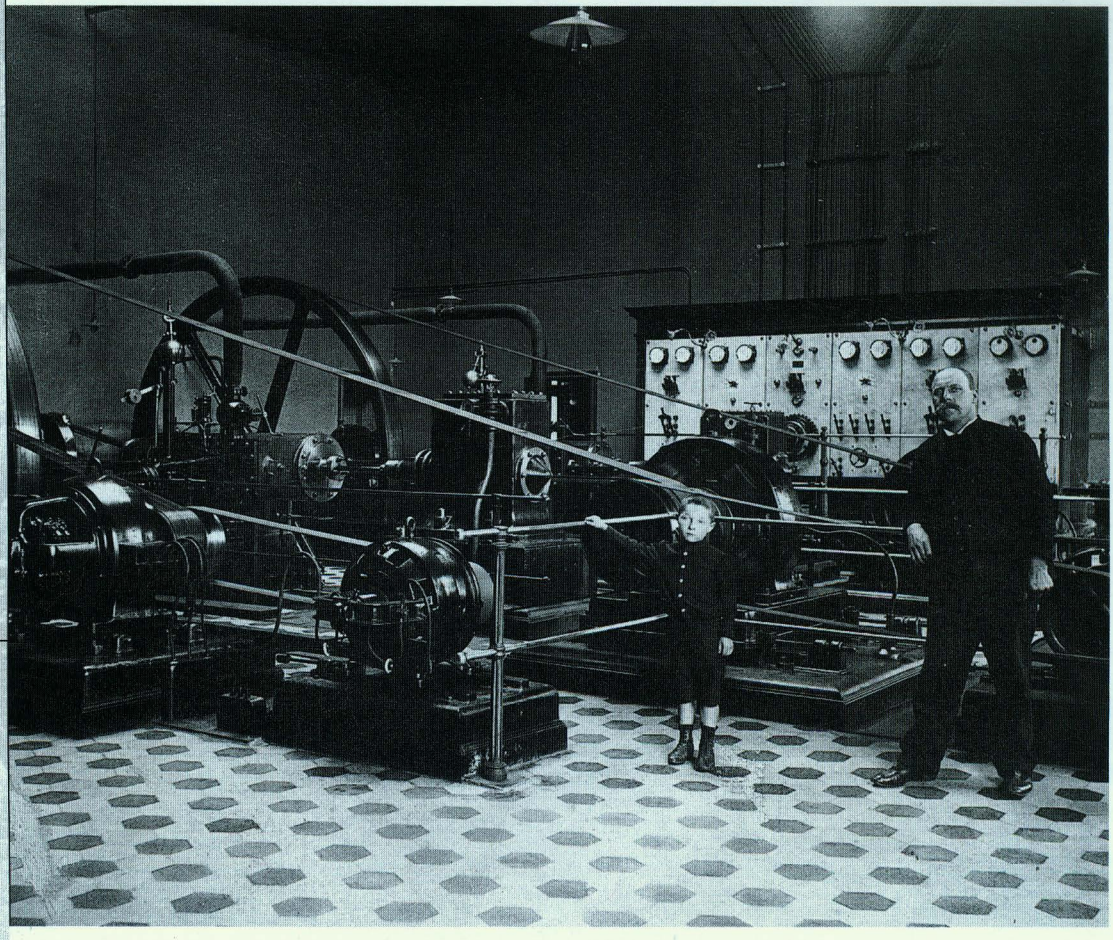

De elektriciteitscentrale in 1910. Directeur Alfons Daenens met zijn zoon en latere opvolger Georges. Er staan dan twee stoomketels van ieder 55 m² oppervlakte, twee machines met elk 60 PK, twee dynamo's op gelijkstroom van 40 kilowatt en een batterij accumulatoren van 455 ampère-uur

De gemeenteraad beslist het bijkomende stoomtuig te bestellen bij de Izegemse firma, *overwegende dat in deze omstandigheden het best en het voordeeligst zoude zijn, de voorkeur te geven aan het aanbod van het huis V. Paret-Missiaen werktuigmaker te Iseghem, welke aan de Stad eene winst van 30% verzekerd op den prijs van aankoop.* De dynamo van 600 ampère 250 volt zal bij het huis Pieper in Luik besteld worden. In werkelijkheid volgt de bestelling veel later, want pas op 9 december 1911 stemt het college van burgemeester en schepenen in met de aanvraag om een vierde stoomtuig aan te kopen.[28] Volgens de latere directeur Georges Daenens ging het om 'een occasiemachine'. *Dat tuig heeft soms veel last berokkend. Daaraan was een condenseur verbonden - toestel dat water oppompt en mengelt met stoom. 't Gebeurde nu, 'lijk met alle pompen, dat die condenseur afliep en dat hij moest opgegoten worden. Alsdan was 't "alle hens op dek". Al wat armen en benen had pompte en droeg om het rapst emmers , kitten en kannen water uit de bijgelegen woning naar de machine, waar de mannen dit water door 'nen trechter goten omgeven door een wolk hete stoom die hen het zweet bij stromen uit hun rood aangezicht deed persen... En 't eindigde met een goê pinte bier![29]*

Medio 1912 vraagt het stadsbestuur om van Georges VanWtberghe 181,50 m² grond aan 7,75 fr. per m² te mogen kopen, want de buizen die het water vanuit de vaart naar de stoommachines leidden, waren gelegen op zijn grond, *zonder schriftelijke toestemming van dezen laatsten, bij enkele gedoogzaamheid, welke alle dagen kan opgeschorts* [sic] *zijn.*[30] Op dat moment was zijn vader in Aken gaan wonen, waar hij begin 1913 overleed.

Op 7 november 1912 wordt aan de gemeenteraad de vraag voorgelegd om de Nederweg en de wijken Abele en Hondekensmolen elektrisch te verlichten. Burgemeester Carpentier is er tegen. *De Heer Burgemeester geeft te kennen dat er geene redenen bestaan om de eene wijk vroeger dan de andere bij voorkeur met de electriciteit te verbinden, dat er overigens over deze zaak geen beslissing kan genomen worden, zoolang er niet onderzocht wordt, indien de tegenwoordige canalisatie sterk genoeg is om eene nieuwe uitbreiding te verdragen.* In zitting van 16 mei 1913 krijgt landbouwer Hector Vanneste, die tot de katholieke oppositie behoort, zijn zin als hij in de gemeenteraad vraagt dat de elektrische leiding doorgetrokken zou worden van de paterskerk tot aan de Abele, *om reden er langs daar een groot verkeer van wagens en voetgangers bestaat, bijzonderlijk in de avonduren.* Het voorstel wordt met zeven stemmen tegen één goedgekeurd. Die uitslag is mogelijk omdat op dat moment de burgemeester en de meeste leden van zijn katholieke meerderheid niet meer willen vergaderen; de tegenstem is die van schepen Rosseel, die als dienstdoende burgemeester fungeert.[31] *Het Iseghemsche Volk* is fel gekant tegen deze doortrekking, maar *Boos Iseghem* is blij erop te kunnen wijzen dat het dank zij de katholieke minderheid is dat het voorstel is aangenomen.[32] Begin september is het werk gerealiseerd[33] en op 9 september zijn er daarom feestelijkheden op de wijk Abele, met als programma:

In 't Gouden Hoofd: *smooren om ter meest, 6 fr. prijs*
In de Kleppe: *liegen om ter meest, 4 fr. prijs*
De Samenkomst: *Katerslaging*
In 't Blauw Haantje: *1/2 tonne bier te verloten*
In de Wagenmakerij: *bolling voor 't mannevolk, 6 fr. prijs, en een geite voor 't vrouwvolk*
Abeele Molen: *kaarting voor een konijn of wel 3 fr. prijs*
In den Abeele: *Eierkoers, 6 fr. prijs*
St.Eloi: *Prijskamp op den vogelpik, 5 fr. prijs*
Zandberg: *Seulkesteking*
In de Toekomst: *prijskamp voor gezang, 6 fr. prijs*[34]

Op 28 augustus 1913 gaat de gemeenteraad eenparig - dus ook schepen Rosseel - in op de aanvraag van de bewoners van de rij huizen van Vanackere - 'Borresreke' (Meensesteenweg) - om de elektrische leiding van de Vandenbogaerdelaan door te trekken tot bij hen.[35] Een paar maanden later is voor de eerste keer 'de nieuwe Boulevard' - de Vandenbogaerdelaan - op zijn hele lengte elektrisch verlicht. Op het einde van het jaar beslist de gemeenteraad op voorstel van dienstdoende burgemeester-voorzitter Rosseel *gansch de stad van electrisch licht te voorzien, naarmate de middels en de omstandigheden het zullen toelaten.*[36]

Als de Duitse bezetter zich op het einde van de Eerste Wereldoorlog moet terugtrekken, wil hij de Stedelijke Elektriciteitscentrale laten ontploffen. Alphonse Daenens stelt voor om een stuk van de machine in het kanaal te mogen gooien en dus zelf zijn centrale te 'saboteren'. De verantwoordelijke Duitser wil daar eerst niet van weten, maar laat zich omkopen voor tien goudmark die de directeur bijeen heeft gespaard. De dag na de Duitse aftocht haalt Daenens het stuk uit het water en bezorgt hij Izegem onmiddellijk weer elektriciteit. De Izegemse fabrikanten zullen hem daarvoor herhaaldelijk hun erkentelijkheid betuigen.[37] Tijdens de oorlog hebben wel het gebouw en de installatie veel schade geleden. We vernemen daarover iets meer in de notulen van de gemeenteraad van 21 februari 1920: *Overwegende, dat ten gevolge van den oorlog het Stadselectriciteitsgesticht veel geleden heeft, dat de cables van de elektrieke leidingen op verschillige plaatsen door den vijand zijn weggenomen en dat de tegenwoordige stoomtuigen & dynamos door het overgroot gebruik van den vijand, verre versleten zijn en grootendeels ontredderd* (...)

HET INTERBELLUM

Om dezelfde reden[38] stelt burgemeester Bral op 5 december 1919 aan de gemeenteraad voor om een vijfledige commissie te benoemen *om gezamentlijk de toestand van het Stadselectriciteitsgesticht te onderzoeken en den uitslag van hun onderzoek aan den gemeenteraad mede te deelen.* Hij denkt aan twee gemeenteraadsleden en drie anderen. De burgemeester of een schepen, de bestuurder van de Stadselektriciteit en de stadssecretaris zullen er van rechtswege deel van uitmaken. De gemeenteraad is het eens met zijn voorstel en benoemt burgemeester François Bral, stadssecretaris Arthur Werbrouck, bestuurder Alfons Daenens, de gemeenteraadsleden Emile Vanden Bogaerde en Eugeen Verhamme en de deskundigen Georges Van Wtberghe en Remi Dekeirsschieter. Een paar jaar later wordt de bestuursraad uitgebreid tot tien leden.[39]

Het aantal abonnees is tijdens de oorlog *uitermate* aangegroeid doordat er geen petroleum meer te krijgen is[40] en daarom wordt Michel Deblauwe in de gemeenteraadszitting van 30 september 1919 aangesteld om maandelijks de verbruiksabonnementen te innen.

Op 10 februari 1920 stemt de gemeenteraad in met het voorstel van de commissie om een nieuw stoomtuig met dynamo te plaatsen; het college van burgemeester en schepenen mag met de diverse aanbieders onderhandelen. Elf dagen later beslist de gemeenteraad eenparig:
1° Het schepencollege te bemachtigen aan het huis Vandenkerchove, Gent, de bestelling te doen van een nieuw stoomtuig van 840 peerdenkracht, mits den overeengekomen prijs van twee honderd een en vijftig duizend franks;
2° Aan de Naamloze Maatschappij Ateliers de Constructions Electriques van Charleroi de bestelling van den dynamo, 550 kilowatts, mits de overeengekomen som van honderd zeven en zeventig duizend franks.

Met de nieuwe stoommachine rekent men erop het dagelijks verbruik van steenkool, op dat moment ongeveer 8000 kilo, met een derde te verminderen, een jaarlijkse besparing van zowat 75.000 frank. Behalve de oorlogsschade en de slijtage is een argument *dat in de tegenwoordige tijdsomstandigheden en om mede te helpen aan de heropbeuring der lokale nijverheid het hoogst noodzakelijk en zeer dringend geworden is daaraan verbetering te brengen.* In dezelfde zitting van 21 februari wordt bij het Gemeentekrediet een lening aangegaan van 526.000 frank, grotendeels om de stoommachine en de dynamo te kunnen betalen. Omdat er *geene ernstige aanboden gedaan geweest zijn voor den aankoop der buitengebruik gestelde machienen van het elektriekgesticht* stelt de burgemeester enkele maanden later voor *dezelve door het ambt van den deurwaarder in openbare verkooping te leggen*, wat eenparig aanvaard wordt.[41] In augustus 1920 vernemen we dat de stoommachine meer zal kosten doordat de lonen met zowat de helft gestegen zijn; Vandekerchove wil 12% meer krijgen, maar de burgemeester is tot een voorlopig akkoord van 5% gekomen, waarmee de gemeenteraad instemt.[42] De lonen stijgen na de oorlog trouwens overal. Zo beslist de gemeenteraad dat vanaf 1 december 1920 de stokers en machinisten van de Stadselektri-

citeit 2,30 frank per uur zullen verdienen, wat na tussenkomst van het syndicaat der metaalbewerkers op 2,40 frank wordt gebracht.[43] Als gevolg hiervan en van de stijgende grondstofprijzen, worden ook de elektriciteitstarieven aangepast.

Begin 1921 dringt de aankoop van een nieuwe stoomketel zich op, *overwegende dat het getal abonnenten gedurig aangroeit en dat er* [sic] *om mede te helpen tot de heropbeuring der lokale nijverheid, het voor de stad een plicht geworden is een meerdere uitbreiding aan het elektriek net te geven.* Waren er de vorige keer nog negen offertes voor de stoommachine, dit keer zijn er slechts twee. Een oorzaak is *dat bijna alle firmas overlast zijn van werk en maar op een groot verwijderd tijdstip zouden kunnen leveren.* De Werkhuizen Mahy Gebroeders, gelegen in Wommelgem, bij Gent, mag de ketel leveren, hebbende *150 vkmeters* [vierkante meters] *warmoppervlakte, getimbreerd op 12 kilogr. aan den bedongen prijs van fr. 85.000.-, betaalbaar 1/3 met de levering en de overige 2/3 zes maanden na de eerste betaling.*[44] Opnieuw wordt gelijktijdig een lening, dit keer van 250.000 frank, aangevraagd bij het Gemeentekrediet.

Op 18 februari 1922 wordt door de gemeenteraad een reglement van beheer goedgekeurd.

Artikel 1.- De Stadselectriciteit staat onder het beheer van eenen raad van tien leden bestaande uit: de burgemeester-voorzitter, de schepen van regies, twee leden van den gemeenteraad door dezen aangeduid, de gemeentesecretaris, de bestuurder van het electriciteitsgesticht, en vier leden te benoemen door het schepencollege buiten den gemeenteraad.

Artikel. 2.- De beheerraad heeft voor zending: het opmaken der jaarlijksche begrooting en rekening; het regelen der inwendige orde van het gesticht; de studie van alle ontwerpen tot uitbreiding en verbetering van het net en der materialen; het uitvoeren der werken, en het doen van alle handelsverrichtingen voorzien in de goedgekeurde begrooting.

Artikel 3.- Onder voorbehoud van goedkeuring door den gemeenteraad, stelt de beheerraad vast: de prijzen voor 't verbruik van licht en drijfkracht; den huurprijs der compteurs; den prijs der aansluiting van nieuwe abonnenten; de loonen der werklieden van het gesticht.

Artikel 4.- In den schoot van den beheerraad bestaat een bureel gelast met de uitvoering van den bestuurlijken dienst, de briefwisseling en boekhouding, de ontvangsten en uitgaven, enz. Dit bureel is samengesteld uit: den schepen van regies, en den bestuurder van het gesticht.

Artikel 5.- Geene bestellingen, betalingsmandaten of kwijtschriften zijn geldig indien zij niet voorzien zijn van het handteeken van beide leden van het bureel.

Artikel 6.- Het mandaat der leden van den beheerraad vervalt met het vernieuwen van den gemeenteraad.

De beheerders vervullen hun mandaat tot den dag waarop zij regelmatig zullen vervangen worden, tenzij in gevallen van heirkracht, of indien het schepencollege oordeelt in de vervanging niet te moeten voorzien tot de eerstvolgende vernieuwing van den gemeenteraad.

Artikel 7.-De beheerraad vergadert op uitnoodiging van den voorzitter of op aanvraag van drie leden. In 't laatste geval wordt ook door den voorzitter, dag en uur van de vergadering bepaald.

Bij afwezigheid van den voorzitter, wordt deze alsdusdanig door de schepen van regies vervangen.

Artikel 8.- Alle beslissingen worden bij meerderheid van stemmen genomen. Bij gelijkheid van stemmen is deze van den voorzitter doordragend.

De genomene beslissingen zijn maar geldig, wanneer ten minste de meerderheid der leden aanwezig is.

In 1922 wordt 26.193,13 frank winst gemaakt: de ontvangsten bedragen 539.020, 70 frank, de uitgaven 502.827,57 frank.[45] Eind 1922, begin 1923[46] beslist de gemeenteraad het elektriciteitsnet uit te breiden,

Gezien de herhaalde en menigvuldige aanvragen der inwoners van de buitenwijken der Stad en namentlijk van de kleine nijveraars om ook de elektrieke stroom te kunnen bekomen;

Gezien de tegenwoordige bestaande machien van het Elektriekgesticht over genoegzame kracht beschikt om aan deze vragen voldoening te kunnen schenken.

Zes firma's hebben zich kandidaat gesteld en de Firma Noël, Van Gastel & Mertens, uit Brussel, krijgt voor 178.000 frank de opdracht voor het hoogspanningsnet. Het gaat om *het instellen en leveren van een omvormeraggregaat (gelijkstroommotor gekoppeld aan een draaistroomgeneratoor) in de centrale der gemeente, alsmede het plaatsen van eene hoogspanninglijn, inbegrepen vier kabienen gansch uitgerust.* Het laagspanningsnet wordt begroot op 227.109 frank en zal door het personeel van de elektriciteitscentrale in eigen beheer worden uitgevoerd. Er wordt bij het Gemeentekrediet een lening van 400.000 frank aangegaan. De vier omvormingskabines zullen komen aan de Bonte Koe (hoek Lendeleedsestraat en Vlietmanstraat), de Masteneik, de Bosmolens en de Abele.[47] Op 20 april 1923 wordt de overeenkomst tussen het stadsbestuur van Izegem en het gemeentebestuur van Emelgem met het oog op de elektrische verlichting van Emelgem goedgekeurd.[48]

Aan de vele tarieven en tariefverhogingen gaan we in deze studie grotendeels voorbij. Een uitzondering dus. Op 2 mei 1924 stelt de gemeenteraad de aansluitingskosten als volgt vast, rekening houdend met de voorstellen van de raad van bestuur. Voor licht met 2, 4, 7, 10 of meer dan 10 lampen respectievelijk 50, 100, 150, 200 en 225 frank. Voor drijfkracht 100 frank *per peerd of onderdeel van een peerd.* Een 'peerd ' is uiteraard een paardenkracht. Een jaar later worden de buitengewone aansluitingskosten - voor aansluitingen van meer dan 50 meter - vastgesteld op één frank per bijkomende meter.[49]

In 1924 beschikt de centrale over drie stoomketels: die in 1921 aangekocht bij Mahy en *2 andere ketels met inwendige vieringen en galoway buizen, hebbende elk eene verwarmingsoppervlakte van 60 vkm getimbreerd op 7 atmospheren, afkomstig van het huis Piedboeuf.* Op 4 juli 1924 beslist de gemeenteraad de twee kleine ketels te vervangen door een grotere, die aangekocht wordt bij Ateliers Mahy Frères in Gent voor de prijs van 99.500 frank. Begin 1925 keurt het college van burgemeester en schepen een reglement goed waarbij de Stedelijke Elektriciteitsdienst o.a. zijn eigen rekendienst krijgt.

Het Kollege,

Gezien den dienst der openbare verlichting alhier, eene inrichting daarstelt, uitgebaat door het Gemeentebestuur;

Gezien deze inrichting van dag tot dag eene meerdere uitbreiding neemt;

Gezien de finantieele moeilijkheden waarin de Stad zich bevindt;

Gezien den Rekendienst dezer inrichting in nauw verband staat met den Stadsrekendienst, en het gemeentebestuur verplicht is denzelven te waarborgen en te verzekeren;

Gezien de bestaande voorschriften, betrekkelijk den gemeenterekendienst;

Besluit eenparig:

1° Voortaan zal een bijzondere rekendienst, betrekkelijk de uitbating van den Stadselektrieken dienst, ingericht worden in de bureelen van het stadhuis en jaarlijks zal, in den loop van den 1° trimester, de rekening van het afge-

loopen dienstjaar worden opgemaakt, om met de vereischte bewijsstukken, aan den gemeenteraad te worden voorgelegd.
Michel Deblauwe moet maandelijks *de compteurs gaan opnemen* en Achiel Vanderhaeghen moet het geld innen en dagelijks storten *op de loopende Stadsrekening in het Bankhuis, "Caisse Commerciale de Roulers".*[50]

In 1926 dringt de aankoop van een nieuwe stoommachine van 1500 HP en een elektrische motor en alternator zich op. *De Heer Schepen DeJan, geeft mondeling eenen wijdloopigen uitleg over den tegenwoordigen toestand van den Stadselektrieken dienst en doet namentlijk uitschijnen dat, ten gevolge der uitbreiding van het elektriek net tot de buitenwijken het getal abonnenenten* [sic] *gedurig aangroeit en het verbruik van elektrieken stroom voor licht en kracht standvastig vermeerdert, zoodanig dat het hoogst noodzakelijk geworden is, naar maatregelen uit te zien, om in de toekomst aan deze behoeften te kunnen voort blijven voldoen en vooral, om in gebeurlijke gevallen van braak* [=breuk] *aan machienen of toestellen, den dienst niet te moeten onderbreken of genoodzaakt te zijn de werklieden der Nijverheidsgestichten door den elektrieken dienst bediend, tot eene gedwongene werkloosheid te verplichten.* Om daaraan te verhelpen acht hij het wenselijk de *noodige machienen in dubbel te bezitten.* Het stadsbestuur mag van de gemeenteraad het stoomtuig voor 245.000 frank bestellen bij de *Société Anonyme Constructions Electriques de Belgiques (ancien ateliers Vandekerckhove)* uit Gent en het elektrische gedeelte voor 362.000 frank bij de Ateliers de Construction Electrique de Charleroi (ACEC). De stoommachine is van het nieuwe 'type équicourant' of tandem compound.[51] Op 28 augustus 1926 kan *De Mandelbode* schrijven dat Izegem tot in zijn verste uithoeken over elektriciteit beschikt en noemt dit een primeur voor België. Op de boerderij is het slavenwerk nu voorbij: *Maar waarin dat de uitbreiding te lande van de electriciteit het meest verandering gebracht heeft, is de landelijke nijverheid. Nijverheidsinrichtingen zijn als paddestoelen uit den grond gerezen. Vooral de vlasnijverheid heeft hierdoor een sprong gedaan, zoodat men nu gerust mag zeggen dat zij nu een belangrijke nijverheid geworden is, die honderden menschen werk verschaft. En niet alleen heeft deze nijverheid eene groote uitbreiding genomen maar meer en meer wordt ze een huisnijverheid; zoodat de kinderen wederom werk kunnen vinden thuis en daar samen werken onder het oog van vader en moeder.*

In 1927 is de elektriciteitscentrale in staat om 2500 HP te leveren aan 3315 abonnees voor licht en 428 voor drijfkracht.[52] De verdeling van de stroom gebeurt via luchtlijnen en dus met onesthetische palen. Dat zal pas in de jaren 1950 veranderen en slechts alleen in het centrum. Op 23 oktober 1927 wordt met enige vertraging 25 jaar Stedelijke Elektriciteitscentrale gevierd.[53] Het grote publiek ziet op de Grote Markt een luchtballon opstijgen en kan 's avonds de verlichting van de openbare gebouwen en een *acrobatisch vuurwerk* bewonderen. In 1928 wordt een nieuwe stoomketel van 150 m^2 waterpervlakte bijgeplaatst, wat een vermindering van het kolenverbruik betekent, en wordt een nieuwe schoorsteen opgetrokken.

In 1930 wordt het akkoord voor de elektriciteitsvoorziening van Emelgem voor een periode van dertig jaar verlengd.[54] Daarbij wordt eveneens overeengekomen om ook het landelijk gedeelte van Emelgem van elektriciteit te voorzien. *Het nieuw te leggen electrisch net zal gespezen worden met driefasigen wisselstroom met eene spanning van 3 x 10.000 Volts. Deze spanning zal in de omvor-*

mingskabienen op eene spanning van 220 volts tusschen phasen teruggebracht worden. Het oud gedeelte is voorzien van gelijkstroom met 220 Volt tusschen de einddraden (artikel VIII). Voor wat hoort wat en daarom stipuleert artikel IV van de overeenkomst: *Als vergoeding voor het gebruik van den openbaren weg zal de openbare verlichting, langs de straten in den bouwtroep van Emelghem gelegen, kosteloos geschieden voor een maximum getal lampen van 50, met een maxima gebruik voor iedere lamp van 50 watt. Deze lampen zullen minstens 2.700 uren per jaar branden volgens een tabel opgesteld door het Schepencollege. Iedere lamp die 20 per honderd van haar verlichtingsvermogen verloren heeft zal door de electriciteitsregie van Iseghem moeten vervangen worden. De gemeente Emelghem is volkomen vrij de plaatsen aan te duiden alwaar deze lampen zullen moeten geplaatst worden. Het plaatsen en het onderhoud ervan is ten laste van Iseghem.* Het akkoord bevat 18 artikels.

Wie denkt dat sedert het ontstaan van de Stedelijke Elektriciteitscentrale privé-stoomketels uit de mode zijn, heeft het verkeerd voor. Omdat het gaat om een hinderlijke inrichting, is een onderzoek van commodo et incommodo nodig, waarvan de uitslag genotuleerd wordt door de stadssecretaris. Tot 1930 komen geregeld aanvragen van fabrikanten voor, b.v. nog in 1930 door de gebroeders Sintobin voor hun fabriek in de Krekelstraat.[55]

DE TANDEM COMPOUND STOOMMACHINE

Eind 1935 deelt Jules Sintobin - als opvolger van Alfons De Jan sedert 1927 de bevoegde schepen - mee dat *ten gevolge van den standvastigen aangroei van electriciteitsverbruik, de bestaande machienen en toestellen in de electriciteitscentrale onvoldoende geworden zijn om den dienst bij voortduur te blijven verzekeren.* De bestuurder zal moeten verhuizen. *Tengevolge der gedane bevindingen, zal het woonhuis van den bestuurder moeten ingenomen worden, en de beheerraad zal genoodzaakt zijn in eene andere woning te voorzien, hetgeen gemakkelijk zal kunnen gedaan worden door het bouwen van een woonhuis op den grond gelegen Vredestraat, palende aan het Electriciteitsgesticht, vroeger tijd door het gemeentebestuur in dit vooruitzicht aangekocht.*[56] In de Elektriciteitscentrale komt er een nieuwe hall en de voorgevel wordt vernieuwd. Architect Verstraete tekent de plannen en de gebroeders Beernaert voeren ze uit.[57] Ook wordt dat jaar een nieuwe elektrische groep van 1650 HP geplaatst waardoor het ingestelde vermogen van de centrale ongeveer 4000 PK bedraagt. Per PK (= 75 kgm/sec) is er 8 kg stoom per uur nodig. Het gaat om een tandem compound stoommachine van 1650 PK die geleverd wordt door de Werkhuizen Carels en Van den Kerchove uit Gent.[58] De benaming tandem heeft betrekking op het feit dat de twee cilinders - een voor hoogdruk en een voor laagdruk - achter elkaar (in tandem) zijn opgesteld; daarbij wordt de stoom van de hoogdrukcilinder nog eens in de laagdrukcylinder gebruikt. De machine weegt 110.000

In 1936 wordt het gebouw uitgebreid en verfraaid. Architect Verstraete tekent de plannen en de gebroeders Beernaert voeren ze uit. Voor de uitbreiding links moet de eerste directeurswoning wijken, maar er komt een nieuwe directeurswoonst in de Vredestraat.

Op 30 oktober 1937 mag de Stedelijke Elektriciteitscentrale koning Leopold III verwelkomen. V.l.n.r. directeur Alfons Daenens, gouverneur Hendrik Baels, burgemeester Cyriel Staes, de koning en schepen van regie Jules Sintobin.

kilogram, waarvan het vliegwiel 36 ton, het voetstuk 25 ton, de as 11 ton, de cylinders, de altenator en de dynamo elk 10 ton, de condensor 6 ton en het kussen of blok 2 ton. De twee cilinders hebben een slaglengte van 1100 mm en drijven direct een alternator en een dynamo aan; de hoogdrukcylinder heeft een diameter van respectievelijk 660 mm, de laagdrukcylinder van 1140 mm; de stoomdruk van de hoogdruk bedraagt 12 kg/cm^2, die van de laagdruk circa 5 kg/cm^2. De alternator en de dynamo komen van ACEC, wat staat voor Ateliers de Constructions Electriques de Charleroi. De 600 kVA (kilovoltampère)-alternator heeft een rotor van 220 V - 65 A en een stator van 10 kV - 34,6 A ster; Het vliegwiel (rotor) haalt 107 toeren per minuut en heeft een buitendiameter van maar liefst 4600 mm! Voor de Dynamo zijn de cijfers: 575 kilowatt, 230 volt, 2500 ampère.[59] Twee man moeten voortdurend zorgen voor het goed functioneren van de machine: een stoker die de oven brandend moet houden en een onderhoudsman die bijna voortdurend smeerolie moet bijvullen om alle bewegende delen vlot te laten werken en de meters in de gaten moet houden. De oven en de vier ketels van het Lancashire-type zijn vandaag de dag al lang verdwenen; twee stoomketels en een twaalftal watervoorverwarmers zal directeur Mahieu laten verwijderen. Dat de tandem compound machine te zwaar en te groot wordt bevonden om uit te breken, zal later haar redding betekenen.

Op 30 oktober 1937 mag schepen van regie Jules Sintobin koning Leopold III in de centrale verwelkomen.[60] Een gedenkplaat in de elektriciteitscentrale moet blijvend aan dit bezoek herinneren. De vorst bezoekt ook Tielt en Roeselare. Het volgende adres wordt de koning overhandigd :

Sire,

Het bezoek waarmede Uwe Majesteit zich gewaardigt onze streek en ons geliefde Izegem te vereeren, zal in de analen der stad als een his-

torisch feit vermeld staan.
Wel hadden wij de eer, ten jare 1901, uw doorluchtigen voorganger en betreurden vader, Z.M. Koning Albert zaliger, toen hij nog kroonprins van Belgïe was, ter gelegenheid der inhuldiging van onze stedelijke electriciteitscentrale, op plechtige wijze te ontvangen.
Ook tijdens het bevrijdingsoffensief, in October 1918, kwam hij onbemerkt ten stadhuize inlichtingen nemen over het lot der stad en der bevolking onder de bezetting.
H.M. Koningin Elisabeth, uwe eerbiedwaardige Moeder, kende ook den weg die naar Izegem leidt, om een dankbaar bezoek te brengen aan een verminkten oud-strijder wiens vaderlandslievend gedrag haar bekend was.
Maar dat de regeerende Vorst, Z.M. Leopold III, op voorafbepaalde en plechtige wijze, Izegem begunstigt met zijn zoo vereerend bezoek, geldt als eene weldaad van hoogst zedelijke waarde, welke door de bevolking niet zal worden onderschat
Sire,
De geestdriftige menigte heeft U, met jubelenden groet, getuigenis afgelegd van hare innige vaderlandsche gevoelens, die zich uiten in trillend gejuich, in de volle maat van haar diep en oprecht gemoed.
De geheele Izegemsche bevolking immers, ziet in U het symbool en de verpersoonlijking van het vaderland. Zij huldigt in U het hoogste burgerlijk gezag dat zich gesteld heeft als de behoeder harer vrijheid en onafhankelijkheid, als de schutsengel van de veiligheid harer lotsbestemming.
Voor den persoon uwer Majesteit koestert zij een te dieper vereering omdat Gij U de edele tradities, die de roemrijke dynastie van het Belgisch Vorstenhuis immer kenmerkten, op zoo voortreffelijke wijze toegeëigend hebt.
Ook heeft de Izegemsche bevolking immer het wel en wee van het Vorstenhuis meegeleefd. Dit medevoelen weze U een bewijs van hare algeheele verknochtheid en hoogste vereering.
Sire,
Al de lagen der bevolking, al de politieke

De koning geeft een hand aan het personeel. V.l.n.r. Jules Capelle, Michel Decroix, Alidor Quatanne, Maurice Beels, Remi Capelle - die de hand krijgt van de koning - , Arthur Perneel, ???, ???, Michel Dewaele, Aloïs Dereuck, Aloïs Wylin, Camiel Parmentier.

gezindheden, al de stands- en beroepsbelangen zijn hier voor U vertegenwoordigd. Wij spreken namens allen. Wij kennen uwe bezorgdheid om het welzijn van uw volk op alle gebied. Wij weten dat onze ekonomische belangen U ter harte liggen.
Laat ons derhalve toe, met den passenden eerbied, uwe welwillende aandacht in te roepen op den toestand van twee eigen Izegemsche nijverheden, die nog niet gelijk zoovele andere nijverheidstakken binnen den lande, eenig genot van den ekonomischen heropbloei gevoeld hebben.
De borstelnijverheid, die in normalen tijd aan ongeveer drie duizend arbeiders werk en broodwinning verschafte, en een zakencijfer boekte van 80 millioen frank per jaar, ziet hare bedrijvigheid herleid tot de vier tienden van haren vroegeren omzet, met het gevolg van voortwoekerende werkloosheid. De oorzaak van dezen toestand is hoofdzakelijk gelegen in den bemoeilijkten uitvoer naar Engeland.
De schoennijverheid staat in zake werkverschaffing op gelijken voet met de borstelnijverheid. Het zakencijfer der plaatselijke uitbatingen bedroeg in normalen tijd ruim 100 millioen frank per jaar. De crisis en de steeds verscherpte bescherming in de omringende landen, hebben de bedrijvigheid buitengewoon neergedrukt, zoodat de heerschende werkloosheid een derde van de voor handen zijnde arbeidskrachten teistert.
Bewust van den benarden toestand, waarin de landelijke schoennijverheid verkeert, heeft de Regeering Uwer Majesteit maatregelen getroffen door verhooging der quota van zekere rubrieken van het toltarief. Doch ongelukkiglijk deze rubriek onder dewelke de specialiteit van het Izegemsche fabrikaat gerangschikt is kan niet van de voorgenomen bescherming noch van het voordeel der contigenteeringen genieten.
Wij betrouwen op uwe welwillendheid om bij de ekonomische en diplomatieke diensten Uwer Regeering onze beide beproefde plaatselijke nijverheden uwen hooggewaardeerden steun te verleenen, en zoo mogelijk dezelve bij uw aanstaande bezoek aan de Britsche Natie te gedenken.
Sire,
Wij hernieuwen de betuiging onzer onbeperkte trouw en onderdanigheid, te gelijk met de uitdrukking der diepe gevoelens van verknochtheid die de Izegemsche bevolking voor Uwe Majesteit koestert.
Wij wenschen dat Gij, onder de hoede van Gods Voorzienigheid in welvaren de zware taak die op uwe schouders weegt, tot heil van ons duurbaar vaderland, met wijsheid en kracht moget volvoeren.
Leve de Koning.

Tijdens dat bezoek geeft schepen Sintobin uitleg over de centrale. In de stijl van het adres brengt Maurice Verfaillie verder verslag:
Zijne Majesteit luisterde met veel belangstelling naar deze uiteenzetting, en het viel Hem op dat al het materiaal van Belgisch fabrikaat was.
In een nobel gebaar drukte de Koning vervolgens de hand van de bedienden en werklieden der Centrale die in hun blauw werkerspak stonden opgesteld, waarna Zijne Majesteit dit bezoek eindigde door een vriendelijk onderhoud met de Bestuurder der Centrale, de heer Alfons Daenens, in wiens kinderen en hun loopbaan Hij zich interesseerde.[61]

Op 4 februari 1938 besluit de gemeenteraad eenparig 705 m² (Sectie A 35u en een deel van 35t) van de N.V. Anciens Etablissements Georges VanWtberghe aan 40 frank per vierkante meter aan te kopen; het paalt langs de zuidkant aan de centrale, kan als koer en kolenopslagplaats gebruikt worden en maakt een eventuele vergroting van het gebouw mogelijk. Dat jaar wordt een vierde stoomketel, van 110 m² bijgeplaatst.[62]

IN SAMENWERKING MET INTERCOM

Tijdens de Achttiendaagse Veldtocht in 1940 blijft de centrale zelf bespaard van oorlogsschade, maar loopt het net grote schade op in het stadsgedeelte. Na enkele dagen kan het hele net evenwel weer onder stroom geplaatst worden.[63] Aan de vele prijsstijgingen in de loop der jaren, ook tijdens de oorlogsjaren, gaan we in deze studie voorbij. Wel willen we wijzen op een speciale belasting die het college van burgemeester en schepenen op bevel van de overheid tijdens de oorlog invoerde. *Artikel een: Er wordt ten behoeve der gemeente Izegem, voor de dienstjaren 1941 en 1942 ten bezware der nijverheids-, handels- of landbouwondernemingen en onder de benedenvermelde voorwaarden, eene belasting van tien (10,00 frs) per kilowatt geheven op de motoren, ongeacht de vloeistof waarmede zij worden bewogen.*[64] Sommige, wat oudere Izegemnaren, zijn directeur Daenens nog altijd dankbaar omdat ze tijdens de Tweede Wereldoorlog in rijen werden toegelaten om voor eigen gebruik het kolengruis te scheppen uit de lege kolenwagens in het goederenstation en omdat ze het restant gloeiende kolen mochten samenscharrelen die uit de stoomketels werden aangebracht.

Op 10 oktober 1941 sluit het met de Société Intercommunale Belge d'Electricité - beter gekend onder de naam Intercom - en de N.V. Desclée en Cie een leveringscontract af voor het leveren van hulpstroom, want het elektriciteitsverbruik neemt toe, maar er kan door de oorlog van nieuwe installaties geen sprake zijn. Dat contract voorziet voor een periode van vijf jaar de aansluiting op het hoogspanningsnet van de intercommunale aan de Liester in Emelgem. Daarom wordt met het oog op het bouwen van een elektrische cabine 19 m^2 grond (Sectie A1303c)

Op 15 september 1946 komt gouverneur Pierre van Outryve d'Ydewalle (midden, met hoed) de Stedelijke Elektriciteitscentrale bezoeken. Hij kijkt burgemeester Jules Sintobin aan. Rechts bestendig gedeputeerde Henri D'Artois.

gekocht langs de Wezestraat in Emelgem.[65] Dat jaar worden ook heel wat houten palen van het verdelingsnet vervangen door betonnen. Op aanvragen van fabrikanten om voor drijfkracht aangesloten te worden op het elektriciteitsnet kan tijdens de oorlog meestal niet worden ingegaan. Zo voor de borstelhoutfabriek van Michel Dewolf in de Slabbaardstraat, voor de firma A. Callens en voor de Mekanieke Weverij Sintobin-Neirynck aan de Noordkaai.[66] Jules Desmet, vlashandelaar in de Meensesteenweg 182, heeft meer geluk met zijn aanvraag, weliswaar *onder voorbehoud dat er in voornoemde inrichting een speciale teller zou geplaatst worden, waarbij het gebruik van electrische drijfkracht ingeperkt wordt tot de avond- en nachturen.*[67]

De installaties blijven bij de terugtrekking van de Duitsers op het einde van de oorlog van vernieling gespaard. Op 15 september 1946 komt de gouverneur naar het Bevrijdingsfeest in Izegem en bezoekt hij de centrale. In 1947 bestaat het personeel uit 'bestuurder'Georges Daenens, 'onderbureelhoofd' Michel Deblauwe, vier beambten, nl. opsteller Georges Staes en drie 'teller-opnemers-ontvangers', en 15 man technisch en werkliedenpersoneel.[67bis]

1950 betekent een keerpunt. De Izegemse centrale kan niet langer aan de behoeften voldoen, kleine centrales kunnen geen gelijke tred houden met de grote maatschappijen en zelfs als een nieuwe centrale zou worden gebouwd, zouden de productieprijzen gevoelig hoger liggen dan voor aangekochte elektrische energie. Ook *bevoegde en onbevooroordeelde personen waren tot de conclusie gekomen dat het afsluiten van een contract voor aankoop van electrische energie zich opdringt als de enige uitweg voor het voortbestaan van onze centrale met een economische voordelige uitbating.* Op 16 juni 1950 keurt de gemeenteraad dan ook de overeenkomst met de Intercommunale d'Electricité (Intercom) goed. [68]

Artikel I: Voorwerp.
De Intercom verbindt zich aan de Verbruiker [ETIZ] *te leveren en deze laatste verbindt zich bij de Intercom te kopen al de energie die hij nodig heeft om de voorziening zowel op hoge als op lage spanning, op het grondgebied der Stad Izegem en der Gemeente Emelgem, volgens bestaande overeenkomst met deze gemeente, te verzekeren.*
De Verbruiker zal nochtans zijn stoomcentrale, in haar huidige samenstelling mogen gebruiken en in staat van werking behouden.
Die centrale bestaat uit:
1) vier stoomketels, type Lancashire, met twee inwendige haarden, elk met 150 m² verwarmingsoppervlakte,
2) een compound-stoommachien met gelijkstroomdynamo van 550 kW;
3) een compound-stoommachien met vliegwielalternator van 600 kVa en gelijkstroom dynamo van 700 kW;
4) een compound stoommachien met vliegwielalternator van 600 kVa en gelijkstroom dynamo van 575 kW;
De Verbruiker verbindt zich zijn centrale noch te vernieuwen noch uit te breiden.
Hij verbindt zich bovendien geen energie te kopen aan een ander organisme dan de Intercom, noch te verkopen of af te staan aan een andere verdelingsmaatschappij.
Art. II: Voorbehouden vermogen.
Het vermogen voorbehouden aan de Verbruiker is van nu af vastgesteld op 1.350 kW.
(...)

De Stedelijke Elektriciteitscentrale zal dus geleidelijk verzaken aan eigen productie en de stroom op hoogspanning bij Intercom aankopen, en alleen op zelfstandige basis nog instaan voor de stroomverdeling.

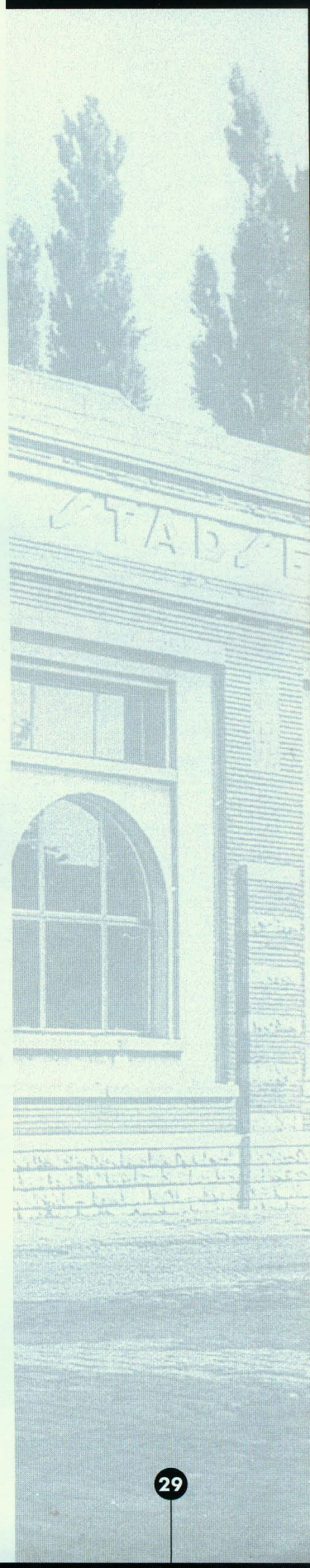

29 juni 1950. Het gelijkstroomnet wordt in het centrum van de stad door een ondergronds kabelnet vervangen. Het personeel laat zich fotograferen rond de 62e en laatste kabelbobijn.

Kaft van de brochure uitgegeven n.a.v. het gouden jubileum.

Waarom een contract met deze maatschappij? *Overwegende dat reeds gedurende enkele jaren door de Société Intercommunale Belge d'Electricité, N.V. Troonplaats 1 Brussel, vrijwillig aan onze Centrale de nodige ontbrekende electiciteitsenergie geleverd werd,* het voorstel van deze maatschappij gunstig is en *alle waarborgen biedt voor de verdere zelfstandige uitbating van de bestaande centrale en voor de zelfstandige distributie van de electriciteit over ons grondgebied.* Om het gelijkstroomnet te vervangen komt er in 1950 een ondergronds wisselstroomnet voor de centrumstraten. De volgende jaren worden de abonnees van gelijkstroom daar geleidelijk naar overgebracht. In 1951 wordt het vijftigjarige bestaan gevierd met een bezoek van de ministers Coppé en De Taeye. Van 2 tot 16 september kan het publiek de *schitterende verlichting der stad* bewonderen en van 1 tot 10 september wordt in de Vrije Vakschool voor Schoenmakers een tentoonstelling van de nieuwste elektrische huishoudelijke en industriële apparaten georganiseerd. Er wordt ook

een brochure van 100 bladzijden uitgegeven die o.a. de historiek van de voorbije halve eeuw grondig toelicht. In 1953 wordt de openbare verlichting gemoderniseerd.

Vanaf 1901 bestond de Stedelijke Elektriciteitscentrale als gemeentelijke dienst. Op 16 oktober 1953 beslist de gemeenteraad - op voorstel van de gouverneur - de elektriciteitscentrale in regie uit te baten,
Overwegende dat deze dienst het karakter heeft van een industrieel en commercieel bedrijf;
Overwegende dat deze dienst sedert lang beheerd wordt onder aanwending van industriële en commerciële methodes, doch daartoe nog niet door Koninklijk Besluit als dusdanig is gemachtigd.[69]

Bij Koninklijk Besluit van 13 maart 1954 wordt de stedelijke elektriciteitscentrale met ingang van 1 januari 1955 erkend als gemeentebedrijf. Daarom wordt - met heel wat vertraging - een adviescommissie aangesteld. Op 15 september 1956 wordt beslist dat de vijf gemeenteraadsleden die van hun collega's het meest stemmen krijgen er deel zullen van uitmaken; elk gemeenteraadslid mag drie stemmen uitbrengen. De adviescommissie moet ten minste zes keer per jaar vergaderen en de zitpenning bedraagt honderd frank per keer. *De taak en de bevoegdheid van de Commissie bestaat hoofdzakelijk in de voorlichting door verslagen en voorbereiding van maatregelen die door de* [gemeente]*Raad en het Schepencollege dienen genomen te worden in het belang van het Bedrijf* (artikel 7). De gedelegeerde schepen is van rechtswege voorzitter. Gekozen worden anderhalve maand later Pierre Van Staay, Michel Kesteloot, Julien Renier, Aimé Rosseel en Gaby Eeckhout.[70]

Die omschakeling naar gemeentebedrijf betekent ook dat het bedrijf in het vervolg buiten de algemene gemeentelijke diensten om beheerd zal worden, dus over een eigen

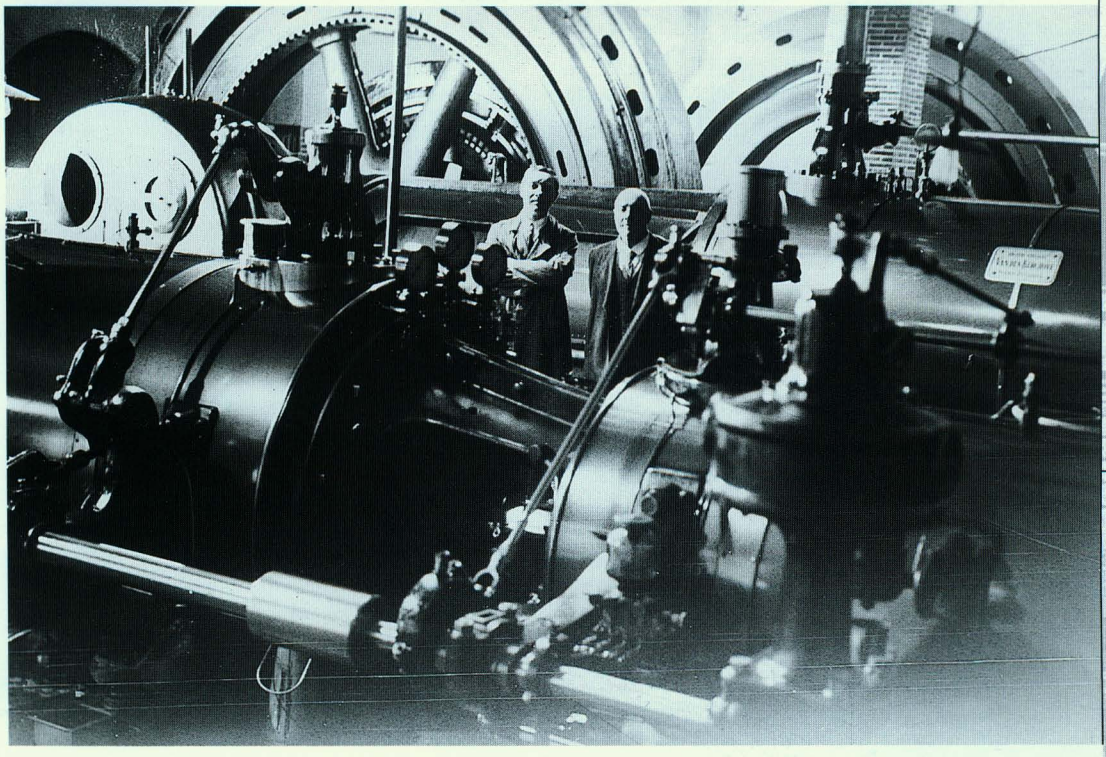

De drie stoommachines in 1936. Vooraan een kleine 900 PK-machine voor gelijkstroom, in het midden een stoommachine die nooit helemaal voldoening gaf en achteraan de stoommachine die in 1936 geleverd werd door de Werkhuizen Carels en Van den Kerchove uit Gent. Links Georges Daenens, rechts zijn vader Alfons

Het interieur van het ETIZ-gebouw circa 1955

ontvanger en boekhouder zal beschikken; beide taken mogen wel door leden van het gemeentepersoneel gecumuleerd worden. Aanvankelijk fungeert Cyriel Bouckaert, die sedert 8 december 1950 stadsontvanger is, als bedrijfsboekhouder én als bedrijfsontvanger. Op 13 februari 1959 wordt hij definitief benoemd als bedrijfsboekhouder. In dezelfde zitting benoemt de gemeenteraad André Madou als bedrijfsontvanger; hij is opsteller bij de stedelijke rekendienst. Beiden moeten hun functie vervullen buiten hun gewone diensturen. Eveneens als gevolg van de omschakeling wordt op 6 april 1959 het kader en statuut van de Stedelijke Elektriciteitscentrale losgekoppeld van het andere gemeentepersoneel. Eind 1956 fungeerden één directeur, vijf bedienden en 13 werklieden. Dat worden nu één directeur, één bedrijfsboekhouder, één bedrijfsontvanger, één onderdirecteur, één opsteller, één klerk en zeventien arbeiders.[71]

In de tweede helft van de jaren 1950 wordt er steeds minder stroom door de eigen installaties geproduceerd: nog 17,64% in 1954, één procent in 1959, een half procent in 1960 en daarna helemaal niets meer. Er is zo'n vraag naar elektriciteit dat in het hele land de gemeentelijke elektriciteitsbedrijven zich genoodzaakt zien de primaire stroom bij private voortbrengers aan te kopen. In 1956 b.v. wordt door de centrale bijna een kwart stroom méér aangekocht. In 1955 is het nog niet mogelijk de eigen productie stop te zetten, omdat een te belangrijk gedeelte van het elektrische net door gelijkstroom gevoed moet worden. De omschakeling naar wisselstroom moet daarom aangemoedigd worden.

In 1955 wordt de aankoop van een *vrachtwagen ten gebruike van de stedelijke electriciteitsdienst, merk Chevrolet, type 3803 DR, met cabine, zonder koetswerk, tegen een prijs van 126.500 fr. verminderd met minstens 10%* goedgekeurd.[72] In het najaar wordt beslist mee te doen met Interpublic, dat is een Comité voor coördinatie der openbare elektriciteitsondernemingen. Het gaat om *een feitelijke vereniging van openbaar nut die voor doel heeft, trouw aan het idee van openbare dienst en gemeenschapszin onder zelfstandige regies, de provinciale en gemeentelijke regies, evenals de intercommunalen op het nationaal plan te verenigen, met het doel de middelen op te zoeken, te bestuderen en uit te werken, om hun het hoogst mogelijk rendement te verzekeren. Deze vereniging zal alles in het werk stellen om onder de leden een band te smeden van onderling hulpbetoon en gemeenschappelijke verdediging.*[73] In 1956 verleent het bedrijf o.a. zijn medewerking aan een internationale tentoonstelling in de Vakschool, waaraan de koninklijke prinsen een bezoek brengen, en aan een Bloemen- en Tuinbouwtentoonstelling en aan de jaarlijkse Winterfeeërie.

Zicht op de Meensesteenweg in 1957. De vernieuwing van de openbare verlichting met fluorescentielampen is al verwezenlijkt in het centrum en wordt nu verder gezet in de buitenwijken.

1957. Marcel Duhamel aan de nieuwe ijktafel die toelaat zeer nauwkeurig controle uit te oefenen over de juiste werking van de tellers.

Dat jaar wordt voor het eerst meer dan tien miljoen kWu verbruikt, volgens het jaarverslag een *historisch feit*. Schepen Jules Sintobin zal ervoor door de gemeenteraad beloond worden. Niet alleen omwille van die tien miljoen kilowattuur, maar omdat hij dan dertig jaar de verantwoordelijke schepen is en uitzonderlijke verdiensten heeft. Met twaalf stemmen tegen twee wordt beslist: *Een massief zilveren jardinière in Empire-stijl zal aangekocht worden bij de heer J. Bogaert, Grote Markt, 16 te Izegem, tegen de prijs van achttien duiizend, drie honderd frank*. Het stuk zal hem aangeboden worden tijdens een academische zitting. In 1957 bestaat de openbare verlichting voor het eerst uit meer dan duizend lichtpunten: 887 in Izegem en 183 in Emelgem. De financiële situatie van de Stedelijke Elektriciteitscentrale is zo gunstig dat in zitting van 24 november 1958 de gemeenteraad met twaalf stemmen en twee onthoudingen beslist dat het bedrijf voor een periode van twintig jaar een lening van 1.740.000 frank aan de stadskas zal toestaan. Deze lening moet dienen voor de bouw van een turnzaal en conciërgewoning in het

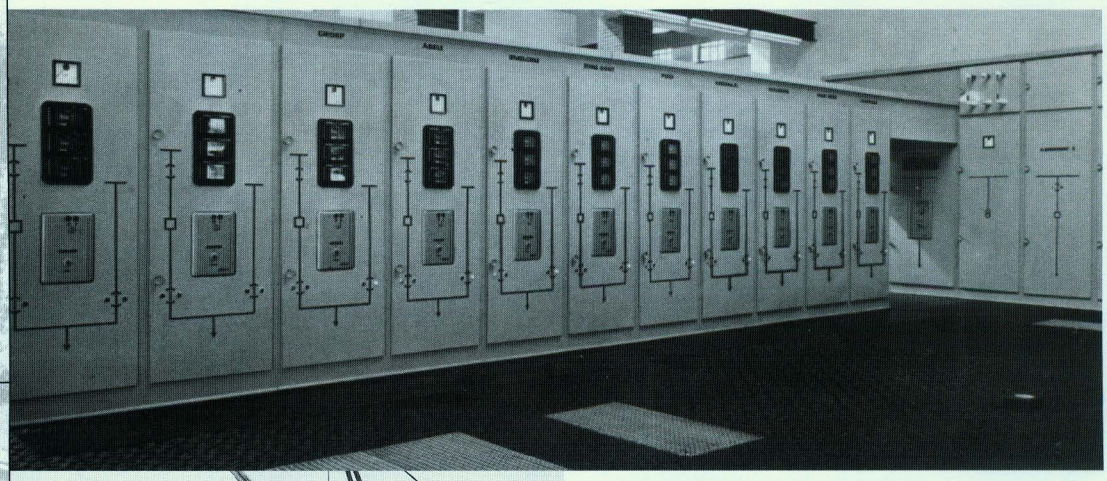

In 1959 wordt de nieuwe verdeelpost voor hoogspanning in gebruik genomen.

Een betonnen paal voor de bovengrondse leiding wordt opgetakeld met de middelen die toen in 1960 beschikbaar waren.

sportcentrum. In dezelfde zitting keurt de gemeenteraad een verordening goed waarbij het restantje van het gelijkstroomnet zal afgebouwd worden en vervangen door wisselstroom voor de overschakeling. Deze werkzaamheden zullen duren tot in 1964. Tijdens de overgangsperiode kunnen de abonnees over de twee stroomsoorten beschikken, wat hen toelaat hun onbruikbaar geworden apparaten geleidelijk te vervangen.[74] Nog steeds op 24 november 1958 beslist de gemeenteraad ook in te gaan op het voorstel van de adviescommissie om een stoommachine - geschatte waarde toen 275.000 frank - af te breken en te verkopen: *Gezien de stoommachine - Vanden Kerckhove - Equicourant - 1500 HP - 125 toeren per minuut, dynamo Acec 700 Kw, en vliegwiel Alternator Acec 600 KVA, van mindere hoedanigheid, verder geen dienst meer doen kan in de electrische centrale, wegens het geleidelijk verminderen van de* [eigen] *productie van electrische stroom; Overwegende dat de plaatsruimte nuttig zal gebruikt en ingenomen worden door het plaatsen van een nieuwe verdelingspost.*[75] Die nieuwe verdeelpost voor hoogspanning wordt in 1959 in gebruik genomen.[76] In 1959 wordt een Vriendenkring opgericht.[77]

De voorbije jaren werd er door de Stedelijke Elektriciteitscentrale stroom geproduceerd door vier stoomketels, maar in 1960 is de aankoop van stroom bij intercom goedkoper geworden dan de eigen productie. Er wordt daarom afgezien van de eigen productie van gelijkspanning, wat in 1960 resulteert in de afbraak van een stoomketel 'Fumière'. Er wordt ook een kleine auto voor herstellingen aangekocht (een citroën). Op 16 december 1961 wordt ter gelegenheid van het zestigjarige bestaan het nieuwe gebouwencomplex aan de oostkant in gebruik genomen. Het omvat ruime burelen met vernieuwd meubilair, een conferentiezaal, een personeelsrefter, een wasplaats, magazijnen en een ijkkamer. Naar aanleiding ook van de jubelviering wordt in december 1961 de 'Maand van de elektriciteit in het huishouden' georganiseerd, met van 9 tot 11 december in het stadhuis een tentoonstelling

met doorlopende demonstraties van huishoudelijke toestellen. Heel de bevolking krijgt een reclamebrochure in de bus en daarin steekt een cheque ter waarde van 125 frank. Daarmee mag van 10 december tot 15 januari daarop bij een elektricien in Izegem of Emelgem een elektrisch huishoudelijk verbruiksapparaat aangekocht worden. In 1962 wordt een nieuw statuut goedgekeurd[78] en - *benevens onze bestendig goed geëquipeerde "service" waarop onze kliënten ieder ogenblik mogen beroep doen* - een 'Voorlichtingsdienst' opgericht. De tandem compound stoommachine zal tot in 1962 in gebruik blijven.[79] Begin 1963 beslist de gemeenteraad tot de aankoop van een lichte en zuinige wagen en koopt daarom bij De Graeve en Bonte, Meensesteenweg 60, voor 43.000 frank *een auto-camionnette type Citroën 2 C.V., AZU, model 1963, inbegrepen B cendrier, een porte taks, remorquekabel en blusapparaat, benevens het ijzerwerk voor het vervoer van ladders.*[80] Vanaf 1963 wordt - naast het tarief 'zuiver huishoudelijk gebruik' - een voordelig tarief voor 'huishoudelijk- samen met beroepsgebruik' ingevoerd. Dat jaar bedraagt de aangevoerde energie het dubbele van 1956 en het vierdubbele van 1944 en wordt een ketel verkocht die blijkbaar in 1954 werd geïnstalleerd.

Op 15 mei 1964 besluit de gemeenteraad van Izegem te participeren in de Intercommunale Vereniging 'Beheerscomité van de Openbare Sector bij de Elektriciteit'. Deze communale is in Brussel opgericht op 22 oktober 1955, heet tot 1965 kortweg Interpublic en daarna Inter-Regies. Het is de overkoepelende vereniging van de openbare gas-, elektriciteits-, aardgas- en kabeltelevisiesector die instaat voor de uitwisseling van ervaring en expertise, de belangenbehartiging, de dienstverlening en de promotie van de openbare energie- en kabelcommunicatiesector. Door te participeren kan het

Zicht op het nieuwe administratieve gebouwencomplex op 15 december 1961 gefotografeerd ter gelegenheid van de zestigjarige jubileumviering

Stedelijk Elektriciteitsbedrijf betrokken worden bij de besprekingen die het nationaal controlecomité voerde. In het jaarverslag benadrukt de schepen: *De stad blijft volledig onafhankelijk haar eigen exploitatie behouden zowel technisch als financieel als economisch.* Eerst is directeur Georges Daenens afgevaardigde bij Inter-Regies, nadien zijn opvolger Robert Mahieu. Anno 2001 maken er naast veertien zuivere intercommunales en één publieke elektriciteitsproducent nog acht gemeentelijke regies waaronder ETIZ deel van uit. De opdrachten zullen meer en meer evolueren binnen een vrije markt. Van de 8 gemeentelijke regies die elektriciteit bedelen staat ETIZ anno 2001 duidelijk op kop qua verkochte kWh.[81]

Op 29 september 1964 overlijdt burgemeester Jules Sintobin, die van 1927 tot 1958 de verantwoordelijke schepen was en gedurende de voorbije 32 jaar de technische commissie geleid had. *Zijn drang om de regie te maken als een hefboom van voorspoed en*

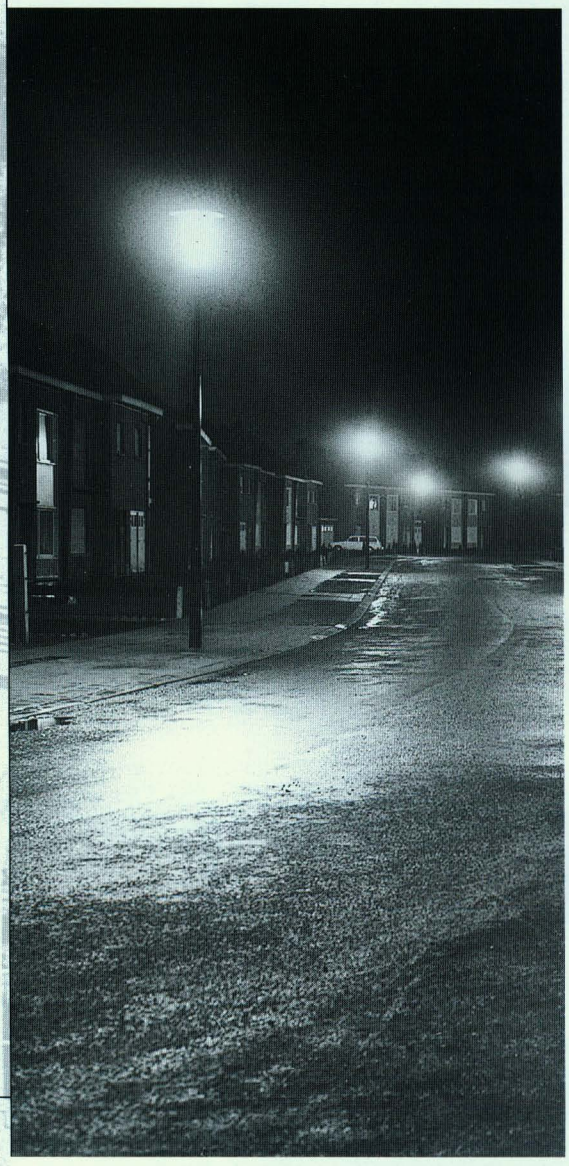

De openbare verlichting in de Graaf de Montblanclaan in 1965.

vooruitgang van onze stad, behield hij tijdens zijn burgemeesterschap en tot zijn laatste ademtocht. Zijn heengaan sluit een kapittel af van de geschiedenis van ons Elektriciteitsbedrijf, maar de stuwkracht die hij eraan geschonken heeft zal niet teloorgaan, aldus het Jaarverslag 1964. Op 1 november 1964 wordt het oude gelijkstroomnet volledig afgeschaft.

In het jaarverslag 1965 wordt gewezen op de nieuwe techniek voor laagspanningsnetten. Aan de basis ligt het snel stijgende verbruik van de huishoudens door het in gebruik nemen van elektrische apparaten als koelkasten, diepvriezers, wasmachines, kookfornuizen en verwarmingstoestellen. Daardoor geraken de netten op korte tijd gesatureerd en moeten er meer omvormingsposten komen en de leidingen vernieuwd of versterkt worden. *Ongelukkig stuit deze versterking op grote moeilijkheden: materiële: plaatsgebrek op de voetpaden om palen te zetten; menselijke: kritiek op onesthetische leidingen en verzet van eigenaars tegen steunijzers in de voorgevel. Soms is het plaatsen van een ondergronds net niet economisch verantwoord, daar de densiteit van de abonnementen te laag is.* Daarom zijn vanaf 1962 *draden op de markt gekomen met een syntetische isolering welke zeer goed weerstaat aan de weersomstandigheden. Deze worden verwerkt in een getorsadeerde kabel, welke met aangepast materiaal op de voorgevels geplaatst wordt ter hoogte van de aansluitingen. De klassieke steunijzers verdwijnen aldus en de straat wint in uitzicht.* Op die manier heeft men in 1965 al de Tuinwijk, de Lindewijk en de Gravenstraat uitgerust. *De hoofdleiding wordt ondergronds gelegd en komt boven op bepaalde plaatsen onder een kleine koepel, voorzien van zekeringen. Van daaruit vertrekt een aansluitkabel naar een reeks woningen, hetzij ondergronds - ieder woning in- en uitgaande - hetzij bovengronds, waar tegen de kroonlijst de aansluitingen gemaakt worden.* Doordat op 1 januari 1965 Emelgem met Izegem fuseert, wordt door de stad Izegem de openbare verlichting van Emelgem overgenomen; dat was in 1960 al gebeurd met de openbare verlichting in Izegem zelf.[82] In 1965 of 1966 is de grootste uitgave de bouw van een tweede verdeelpost, in de Schoonveldestraat. Die is noodzakelijk geworden omdat men boven de maximumbelasting van de bestaande voedingskabels

De leden van de Vriendenkring en hun echtgenotes/n op 2 december 1968 ter gelegenheid van de pensionering van Georges Plets. Zittend: Eduard Demeyere, Edward Grymonprez, het echtpaar Julien Renier, het echtpaar Georges Plets en het echtpaar Georges Daenens.

(8000 KW) zat. De bediening van deze verdeelpost zal gebeuren vanuit de centrale door middel van een bestaande telefoonkabel. In 1966 krijgen alle huishoudelijke abonnees een reclamefolder om ze *meer vertrouwd te maken met ons goedkoop tarief voor huishoudelijk gebruik, evenals met onze sociale afslagtarieven voor grote gezinnen en ouden van dagen.* Het gebruik van elektrische huishoudtoestellen wordt geactiveerd. **We citeren:**

GRATIS AANSLUITING

Voor het uitrusten van Uw woning bestaat er een hele gamma van moderne elektrische huishoudapparaten. Zij maken het werk van de huisvrouw gemakkelijk en aangenaam en laten haar tijd besparen die zij meer aan haar gezin kan wijden.
Wij bieden U rijk geïllustreerde brochures aan als: "UW IDEALE KEUKEN", "HET ELEKTRISCH FORNUIS" en "ELEKTRISCH VERWARMEN VAN WONINGEN", welke wij U, op aanvraag, gratis toesturen.
U zult zekerlijk ook wensen van al het komfort te profiteren dat deze vooruitgang U biedt. Maar zal het mogelijk zijn indien de binneninstallatie onvoldoende is voor een verhoogde stroomtoevoer? Onvoldoende leidingen zijn immers een hinderpaal voor het gebruik van menige moderne toestellen. Goede installaties openen de weg voor meer elektrisch komfort.
Om onze nieuwbouwers te helpen bij de planning van een goede instelling wordt hen een type plan met beschrijving toegestuurd.
Maar ook in oudere woningen waar veranderd wordt, of waar behangen wordt, zult U er baat bij vinden de leidingen eerst aan te passen.
Om onze abonnenten aan te sporen de instelling uit te voeren volgens de minimum voorschriften Elektrisch Komfort, wordt de heraan-

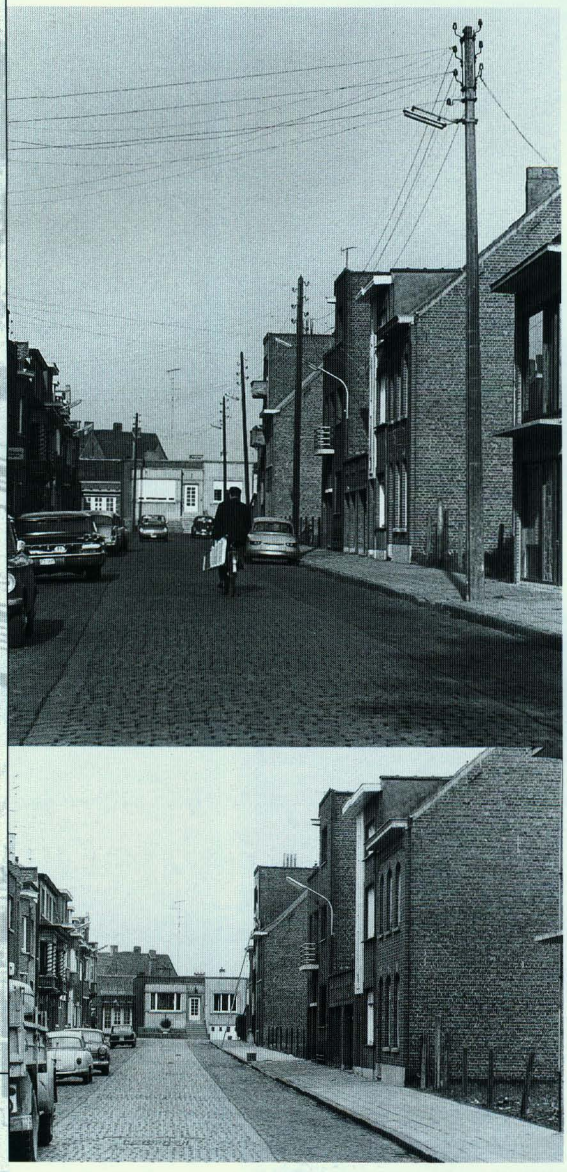

In de Pieter Baesstraat wordt de luchtlijn in 1968 vervangen door een ondergrondse kabel.

sluiting of de aansluiting GRATIS aangeboden.

De belangrijkste voorwaarden van de voorschriften "Elektrisch Komfort" zijn:

1) voldoen aan het technisch reglement der electriciteitsbedrijven;

2) de geleidingen moeten minstens voorzien worden voor: 2 stroomkringen verlichting - 2 stroomkringen voor stopkontakten - een buis of zware leiding naar de keuken - een buis of leiding voor heetwaterreservoir;

3) in alle bewoonbare plaatsen een of meerdere stopkontakten.

Al enkele jaren trouwens viel in de hall van het kantoor een permanente tentoonstelling van elektrische toestellen te bekijken.

De brochure heeft gevolgen: in 1967 krijgen 134 abonnees gratis aansluiting en worden er 31 gratis opnieuw aangesloten. Er worden dat jaar overigens een paar bijkomende initiatieven ten voordele van het elektrisch comfort genomen: *Benevens een voordracht, gegeven door de verbruikersclub van de grote gezinnen, had in onze zaal een Veertiendaagse Demonstratie plaats in samenwerking met het huis Pernelec en de firma Siemens. De nieuwste kook-, was- en afwasapparaten werden er in werking getoond en toegelicht. Deze veertiendaagse kende een groot succes en werd druk bezocht door de talrijke dames uit de stad als door de leerlingen van onze huishoudscholen.* Eind 1967 wordt een nieuwe liftwagen in gebruik genomen; de liftbak kan tien meter hoog gestoken worden, beschikt over een kraan voor het plaatsen en wegnemen van palen en een graafmachine om sleuven voor ondergrondse leidingen te maken.[83] In 1968 schakelen veel huishoudens van gas naar elektriciteit over. In het jaarverslag 1968 vindt men *de vraag gewettigd of we geen grotere inspanning dienen te doen voor de aanleg en omvorming in ondergrondse netten.* De aanleg van een ondergronds laagspanningsnet valt 2,5 tot 3 keer zo duur uit als een bovengronds, en nog veel meer als een bestaand bovengronds net door een ondergronds moet worden vervangen. Maar daar staan onbetwistbaar talrijke voordelen tegenover:

- Een belangrijke, soms doorslaggevende factor is het esthetisch uitzicht. Het is opgevallen hoezeer het aspect van het centrum onzer stad verbeterd was, toen het gelijk-

stroomnet was weggenomen. Dat bemerken wij ook nog iedere keer dat er een luchtlijn verdwijnt. Het ligt trouwens ook in de lijn van de inspanning voor de verfraaiing van de stad, die de laatste jaren werd gedaan.

- Veiliger
- Grotere transportcapaciteit
- Minder onderhoud
- Grotere bedrijfszekerheid, want minder stroomonderbrekingen door kortsluitingen en *draadbreuken die te wijten zijn aan de nabijheid van bomen, aan duiven, stormen, onweders en aanrijdingen.*

Het besluit *dat de aanleg van ondergrondse leidingen in nieuwe centra of dichtbewoonde wijken verantwoord is,* ligt dan ook voor de

N.a.v. de viering van '70 jaar Stedelijke Elektriciteitscentrale' vallen een zestigtal elektrische apparaten, waaronder vier kleurentelevisies, te winnen. De trekking gebeurt op 5 december 1970 onder toezicht van gerechtsdeurwaarder G. Kerckhof. Links directeur Georges Daenens. Aan de trommel Roger Bekaert.

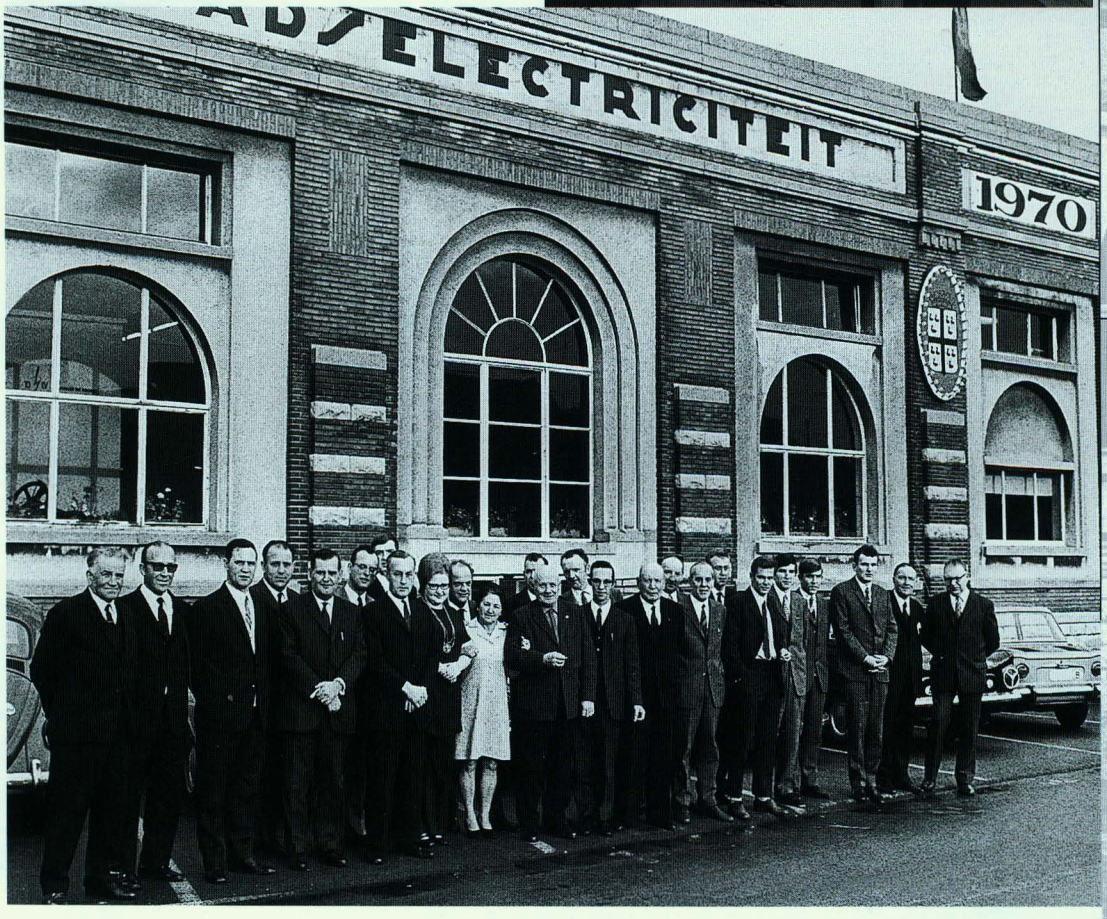

Het administratief en technisch personeel n.a.v. de viering in 1970 van '70 jaar Stedelijke Elektriciteitscentrale' V.l.n.r. Gerard Mestdach, Honoré Parmentier, Eric Rommel, Marcel Duhamel, Walter Baes, Urbain Lybeer, Gabriël Renier (weggestoken), Frans Desmet, Myriam Blondeel, Gilbert Vandeputte, Antoinette Degroote, boekhouder Odiel Geldhof (weggestoken), André Kesteloot, Ghislain Seys, voor hem Joris Depruyst, Edward Grymonprez, Roger Plets, André Madou, Remi Beels, René Deppere, Jozef Bincquet, Hugo Staes, Antoon Hoste, directeur Georges Daenens en Julien Renier die van 1959 tot 1976 ETIZ-schepen is.

hand. In het verleden had men trouwens al voor deze oplossing gekozen. *Zo werden de Kasteelwijk, de Tuinwijk, de Lindewijk en de Negenhoek reeds ondergronds aangelegd. Dit jaar ook de wijk St.-Rafaëlspark en de nieuwe wijk aan de Bosmolens.* Tussen 1967 en 1970 verdubbelt het ondergrondse laagspanningsnet trouwens van 25 naar 54,3 km en dat is nog maar een begin (zie bijlage 3).

Van 15 november tot 3 december 1970 viert de Stedelijke Elektriciteitscentrale zijn zeventigjarige bestaan. Kan men dan niet rekenen? Jawel, maar omdat op 1 januari 1971 de BTW in werking zal treden en die de prijzen van de elektrische apparaten zou kunnen verhogen wordt geopteerd om voortijds te vieren. De publiciteitscampagne bestaat uit het verspreiden van een jubileumbrochure, een reclametombola met anderhalf miljoen frank prijzen en een reeks demonstraties. De brochure bevat o.a. een tombolanummer en een kort historisch overzicht. Voor de tombola besteedt de maatschappij één miljoen onder de vorm van een zestigtal elektrische apparaten, waaronder vier kleurentelevisies, en een half miljoen onder de vorm van verbruikcheques. Het gaat om vijfhonderd cheques van 2000, 1000 of 500 frank, te besteden bij de elektrische zaken van Izegem en Emelgem. Dat slechts Siemens en AEG op de uitnodiging ingaan om te demonstreren noemt het bedrijf een tegenvaller, maar de zes demonstraties op zich worden een onverhoopt succes. Het jubileumjaar eindigt op 17 april 1971 met een diner voor de gemeenteraadsleden, het personeel en de diverse medewerkers in het Sint-Lutgardisinstituut. In 1971 worden twee auto's aangekocht, wat het wagenpark op negen brengt.

Er worden bij die viering ook elektrische toestellen gedemonsteerd. AEG en Siemens verleenden hun medewerking.

Op 10 januari 1972 komt naast de Stedelijke Elektriciteitscentrale een Stedelijke Regie voor FM- en TV-distributie.[84] De naam van de Stedelijke Elektriciteitscentrale verandert in ETIZ, een letterwoord dat staat voor Elektriciteit en Televisie Izegem. We gaan daar verder op in. In 1972 worden verkeerslichten geplaatst op de kruispunten van de in 1972 doorgetrokken Rijksweg met de Krekelmotestraat, Molstraat en Schardouwstraat. Dat jaar ook worden de oude stoomketels en voorverwarmers uitgebroken omdat er ruimtes gecreëerd moeten worden voor de TV-distributie. In 1975 is de grootste investering van de Stedelijke Elektriciteitscentrale de bouw van de derde verdeelpost van 8000 kw, met name 'Het Sportcomplex', gelegen langs de Rijksweg op de westkant van het sportcentrum. Begin 1978 wordt de stoommachine een beschermd monument en een jaar of acht later wordt het museum ingericht (zie bladzijde 54). In de gemeenteraadszitting van 28 november 1978 besluit de gemeenteraad de zelfstandigheid van de elektriciteitsafdeling te behouden en dus niet aan te sluiten bij Gaselwest of de VEM. Gelijktijdig wordt beslist het elektriciteitsnet van Kachtem aan te kopen, waarvan de kostprijs circa 19 miljoen bedraagt. Kachtem was geëlektrificeerd sedert 1930. De vergunning is het jaar voordien toegekend aan de Société d'Electricité de l'Ouest.[85] In 1979 wordt 83.708.226 kWu aangekocht bij Gaselwest.

EEN EIGEN TV-DISTRIBUTIENET (1972-1985)

In het begin van de jaren 1950 is de televisie nog spectaculair. Die is op de Vlaamse kermis van het Christen Werkersverbond in de Gilde op 21 en 22 juli 1951 zelfs een attractie.[86] In de jaren 1960 breekt de televisie helemaal door. Na een studie door de Gemeentedienst van België beslist de gemeenteraad op 10 januari 1972 om met een eigen TV- en FM-distributie te starten. Daarbij worden naast financiële en rentabiliteitsmotieven de volgende argumenten aangehaald:
Overwegende dat het aantal tele-ontvangposten bestendig toeneemt;
Overwegende dat de antennemasten een weinig estetisch uitzicht aan het stadsbeeld bieden;
Overwegende dat het gebruik van de radio en televisie in de meeste woningen en gezinnen is doorgedrongen en nog gestadig toeneemt;
Overwegende dat wegens de uitbreiding van de vrije tijd er meer en meer televisiekijkers zijn;
Overwegende dat [het] ontwikkelingspeil van de bevolking een groter keuze vergt in de verschillende binnenlandse en buitenlandse uitzendposten;

Vijf inschrijvingen worden neergelegd tegen 11 april. Op 25 mei 1972 wordt gestart met de volledige afbraak van het voorgebouw van de vroegere stoomketelzaal en de gedeeltelijke afbraak van de 45 meter hoge schoorsteen.[87] Wegens een knik worden de bovenste 7 meter van de schoorsteen verwijderd. Op 29 mei neemt de gemeenteraad een aantal beslissingen i.v.m. de TV- en FM-distributiedienst. Er wordt geopteerd voor het UHF/VHF-breedbandsysteem dat o.a.

De situatie achter het ETIZ-gebouw in 1972 vóór de uitbreiding van de gebouwen, o.a. nodig omdat met de TV-distributie zou worden gestart. In de vaten zat de olie waarmee men vroeger de stoommachines had gesmeerd.

Het bedrijfsgebouw achteraan tijdens de werkzaamheden van 1972.

meer programmamogelijkheden en een betere beeldkwaliteit verzekert. De noodzakelijke aanpassingswerken zullen in eigen regie uitgevoerd worden en met plaatselijk personeel. Overal moeten grond- en gevelkabels worden gelegd. De bouw van een lift in de schoorsteen wordt goedgekeurd. De principiële beslissing wordt genomen om garages, eetzaal, ontspanningszaal, burelen, plateau, wasplaats en kleedkamer te bouwen. Omdat de administratieve diensten voor de TV- en FM-distributiedienst ondertussen een onderkomen moeten vinden en ook de politie te krap behuisd is, wordt van de familie De Vlieghere de woning aan de Grote Markt 19-20, juist naast het politiebureel, gehuurd. En er zullen vier camionetten Renault R4 Luxe voor de TV-distributie worden aangekocht bij de Gebroeders Vanlauwe voor de prijs van 64.000 frank min acht procent korting plus de BTW. Ze zullen *op verschillige tijdstippen, naargelang de noodwendigheden, dienen geleverd.*

In augustus wordt een betonnen liftcabine gemaakt die meer dan 18.000 kg weegt en op 5 september met een reusachtige hijskraan op de 38 meter hoge schoorsteen wordt geplaatst. Om de kraan op haar plaats te brengen, moet de toegangspoort afgebroken worden. Deze cabine vormt het basiselement voor de opstelling van de antenne-installatie en omvat een liftkooi en een motorruimte waar ook de voorversterkers geplaatst worden. Met de nieuwbouw van het TV-laboratorium wordt begonnen op 11 september. Op 20 oktober wordt de liftinstallatie in dienst genomen. Op 1 december 1972 is de verbinding en het doorsturen van het captatiecentrum naar het toenmalige informatiecentrum op de Grote Markt een realiteit. Op de cabine bovenop de schoorsteen komt op 14 december, niet zonder moeite, een tweedelige 12-meter hoge antennemast; het geheel bereikt daarmee een hoogte van 55 meter.

De bevolking was enkele dagen voor Izegem-Kermis van de TV-distributieplannen op de hoogte gesteld. Met de nieuwe

auto's van de TV-distributie krijgen alle inwoners een kleurrijke informatieve affiche en een kaart voor een gratis aansluiting. Die kaart moet dan wel vóór 30 november 1972 ingediend worden. Er zullen 2.932 van die kaarten worden ingediend. De publiciteitscampagne bestaat voorts uit informatievergaderingen, de opening van een informatiecentrum op de Grote Markt, persartikels en mededelingen in de stadsperiodiek. Wie zich abonneert zal in het vervolg tien TV-zenders kunnen ontvangen: BRT 1 en 2, RTB 1 en 2, ORTF (Frankrijk) 1 en 2, NOS (Nederland) 1 en 2 en BBC 1 en 2. In sommige gevallen is een UHF/VHF-convector nodig. Zestien FM-programma's zullen via de kabel de huiskamer bereiken. Het abonnementsgeld kost aanvankelijk 1980 frank, wat heel goedkoop is in vergelijking met andere TV-distributiemaatschappijen.

Op 11 september 1972 start de ondergrondse kabellegging in een deel van de Gentsestraat en de Roeselaarsestraat, de Wolvestraat, de Brugstraat en de Kasteelstraat. Er wordt 9.790 meter VHF transport- en UHF distributiekabel gelegd, voorzien van 34 UHF- en 20 VHF-versterkers. De twee huizenblokken gevormd enerzijds door de Wolvestraat, Brugstraat, Grote Markt, Ketelstraat en Korenmarkt en anderzijds de Ketelstraat, Grote Markt, Hallestraat en Korenmarkt krijgen 1.147 meter gevelkabel. Nog voor het einde van 1972 worden de eerste abonnees in het stadscentrum aangesloten. In januari 1973 wordt het VHF/UHF transportnet vervolledigd tussen het hoofdstation naast de stoommachine van de vroegere elektrische centrale en de Grote Markt: er komt een onderstation aan de Camiel Ameyestraat. De volgende maand wordt het eerste UHF distributienet op de huisgevels aangebracht en wordt het interieur van het Infocentrum op de

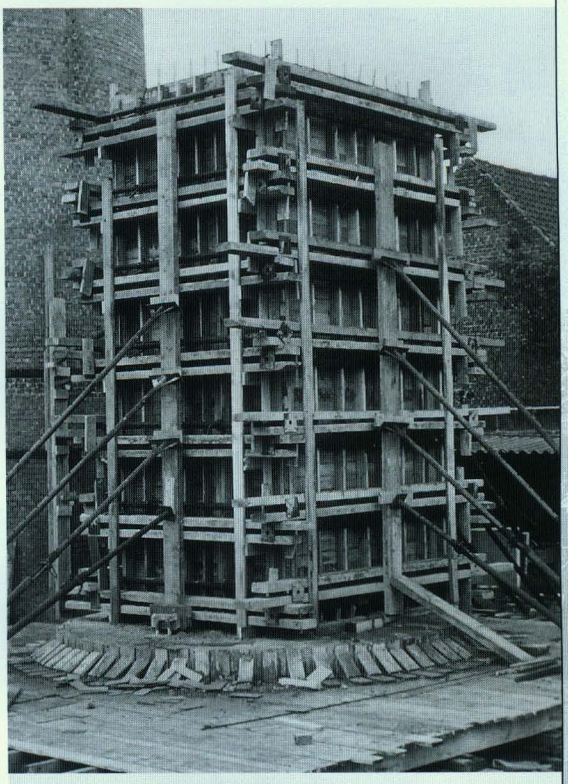

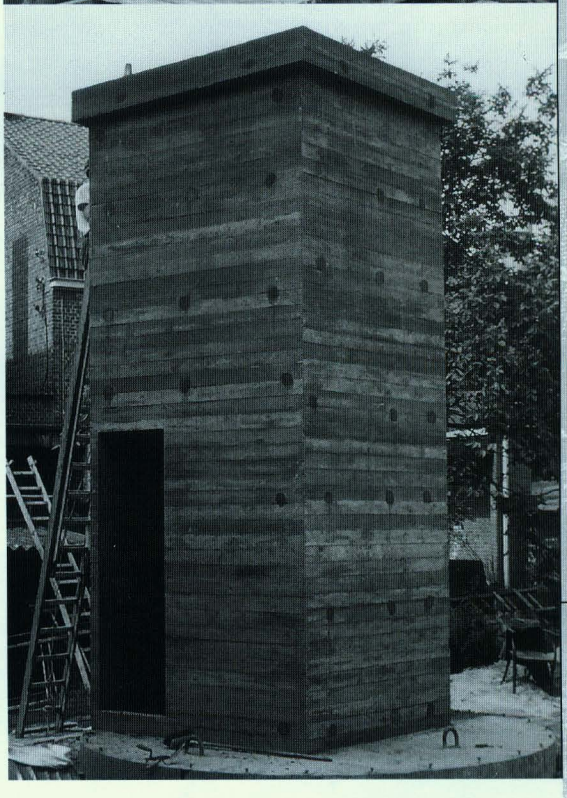

In augustus 1972 wordt een betonnen liftcabine gemaakt die meer dan 18.000 kg weegt en op 5 september met een reusachtige hijskraan op de 38 meter hoge schoorsteen wordt geplaatst.

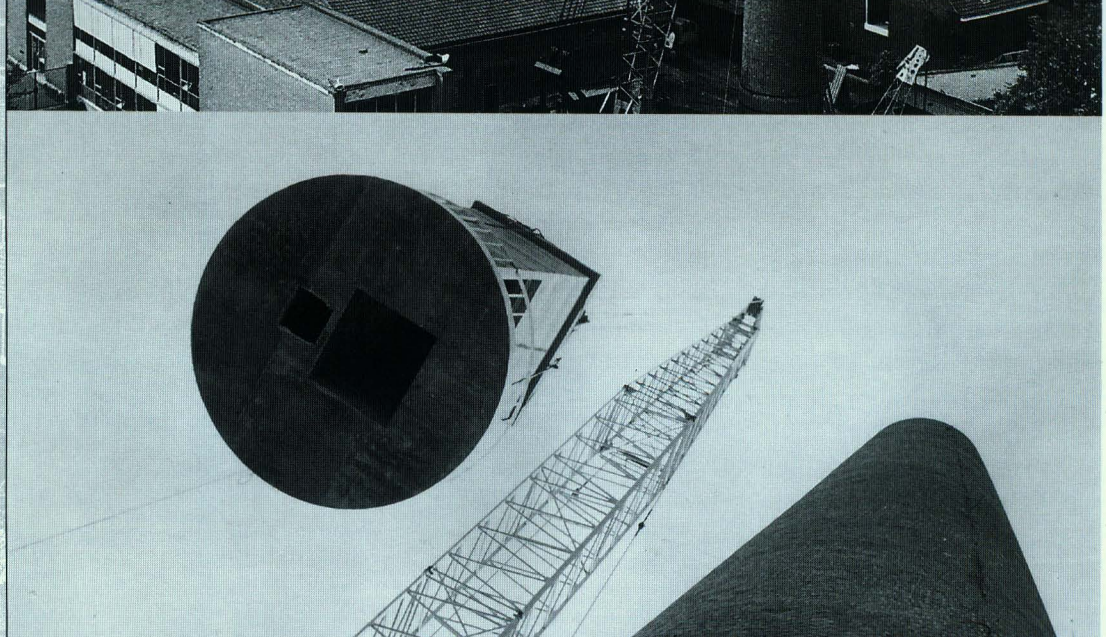

Mooi zicht op de zij-en achterkant van de gebouwen van ETIZ tijdens de plaatsing van de betonnen liftcabine. Hoogtevrees mogen de twee mannen op de liftcabine zeker niet hebben.

Grote Markt vernieuwd en op 17 februari 1973 voor het publiek plechtig opengesteld. De genodigden kunnen in het Infocentrum elf posten bekijken: op de VHF band NOS 1 en 2, ORTF 1 (in originele standaard), BRT 1 en RTB en op de UHF band ORTF 1, 2 en 3 (na omvorming in CCIR of PAL), BRT 2, RTB 2 en BBC 1 en 2. Op 21 maart 1973 wordt de TV-distributie uitgebreid over Kachtem. De 1355 abonnees die in de loop van 1973 van TV-distributie worden voorzien, wonen vooral in de sectoren Klein Harelbeke, De Nieuwe Wereld, De Markten, Heye en Centrum West. Welke straten tot welke sectoren behoren, wordt in bijlage 4 duidelijk gemaakt.

In 1974 krijgen we Labo -TV-installatie van uitbreiding hoofdstation en de omvorming van ORTF2 en ORTF3 naar SECAM-PAL. Herinnert u zich nog dat Frankrijk weer eens cavalier seul speelt en uitzendt op 819 lijnen i.p.v. de gebruikelijke 625 lijnen? De eerste Belgische TV-toestellen zijn met beide systemen uitgerust, wat ze natuurlijk wat duurder maakt. Dank zij ETIZ wordt dat probleem opgelost, want er wordt van 819 naar 625 lijnen getranscodeerd. Dat jaar kunnen voor het eerst de F3-programma's bekeken worden. In 1975 komen twee nieuwe onderstations tot stand, waardoor de wijken De Mol en Abele van signalen voorzien worden.

In 1976 wordt het laatste gedeelte van het voorziene VHF-UHF distributienet aangelegd en wordt het onderstation in de Meensesteenweg in werking gesteld om de wijk Bosmolens van TV-signalen te voorzien. Omdat de Britse TV-programma's vaak niet goed te ontvangen zijn, worden ze in 1976 afgevoerd. In de plaats komen RTL, WDR 1 en ZDF, die ontvangen worden op de paraboolantennes op het Sint-Amandscollege in Kortrijk en via een hertzkabel worden doorgestuurd naar een paraboolantenne op de ETIZ-schoorsteen. Omdat TF 1 naar kleuruitzendingen overschakelt is de installatie van een derde transcoder SECAM-PAL nodig. Ook de FM-radioprogramma's worden aanzienlijk verbeterd. Van 4 tot 6 september 1976 zijn er Opendeurdagen om het 75-jarige bestaan van de Stedelijke Elektriciteitscentrale te herdenken. De lokalen voor de TV-distributie kunnen daarbij op veel publieke belangstelling rekenen. In 1977 wordt - naast de netaanleg volgens het gemengd systeem VHF/UHF - gestart met netuitbreidingen volgens het zuivere VHF-systeem. Doordat

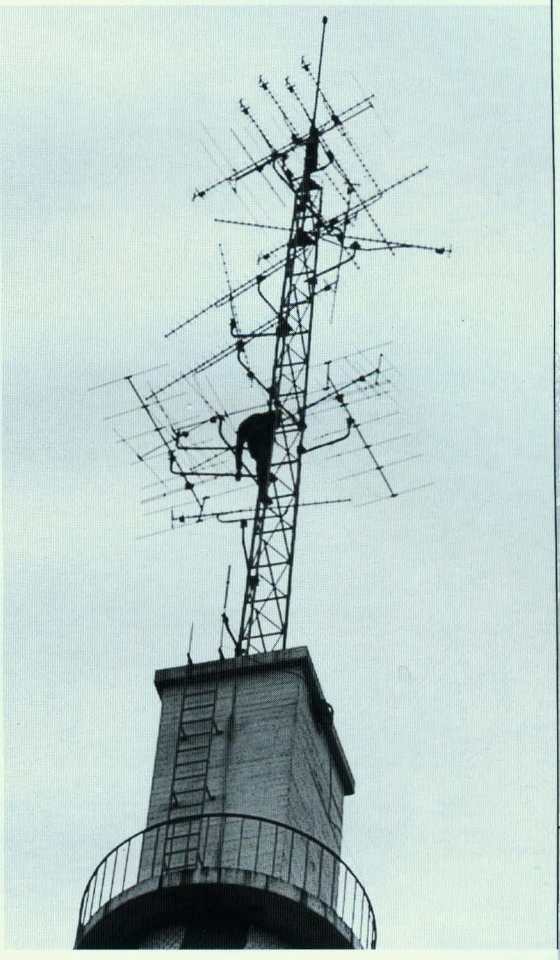

Plaatsing op 17 december 1976 van selectieve FM-antennes en een paraboolantenne voor de captatie van WDR1, ZDF en RTL

Directie en commissieleden in 1976 n.a.v. 75 jaar ETIZ. Zittend: Odiel Geldhof, directeur Mahieu, schepen Julien Renier, burgemeester Staf Nyffels, Marcel Duhamel, Luc Vandendaele die de directeur was van de TV-distributie, en stadsecretaris Daniël Charlier. Staand: André Vierstraete, ETIZ-ontvanger André Madou, Jef Pattyn, Louis Crochon, Roger Parmentier, Gabriël Eeckhout die van 1977 tot 1982 de verantwoordelijke schepen voor ETIZ zou zijn, Walter Deprauw, Walter Hostyn en Jacques Vandendriessche.

Directie en personeel in 1976 n.a.v. 75 jaar ETIZ. Zittend: Christel Vermeulen, Walter Baes, Luc Vandendaele, directeur Robert Mahieu, schepen Julien Renier, burgemeester Staf Nyffels, stadssecretaris Daniël Charlier, Marcel Duhamel, Frans Desmet en Chris Vroman. Middenrij: Roger Plets, Roger Tanghe, Antoon Hoste, Eric Rommel, Urbain Lybeer, Maurice Verbeke, Gabriël Renier, Georgette Vens, Hugo Staes, Joris Depruyst, Rafaël Vergote, Erik Mattan, Bart Rommel, André Kesteloot, Johny Verledens, Rik Huysmans, Ghislenus Seys, Freddy Lucas, Werner Debacker, Frans Vancompernolle, Jozef Bincquet, Roger Desmet . Bovenste rij: José Demeulenaere, Remi Beels, Marc Maes, Eddy Buyse, Werner Levecque, Honoré Parmentier, Rudy Stockman, Danny Dierckens, Jacques Verhoeye, Danny Billiet, Gilbert Tanghe, Julien Vergote en Jacques Landuyt.

BRT en RTB ontdubbelen, kunnen de abonnees vanaf nu naar twaalf programma's kijken.

In 1980 zijn er 7.419 woningen op de TV-distributie aangesloten. Daarmee wordt voor het eerst het bezettingscoëfficiënt van 80% bereikt, want er zijn op dat moment 9.162 aansluitbare woningen. Eind 1973, het eerste volledige werkjaar, bedroeg dat coëfficiënt 25%. In 1984 worden belangrijke investeringen gedaan, om meer programma's op het net te kunnen verdelen: zes van de acht - ondertussen verdwenen - onderstations worden met nieuwe elektronische apparatuur uitgerust en in het hoofdstation - in ETIZ zelf - worden de drie transcodageeenheden voor de Franse programma's - want Frankrijk heeft een ander aantal beeldlijnen - vernieuwd en vijf TV-processoren

vervangen. Voortaan kunnen twee BBC-programma's ontvangen worden. In 1985, het laatste volledige jaar dat ETIZ de TV-distributie verzorgt, stijgt het bezettingscoëfficiënt voor het eerst boven de 90%. Het penetratiecoëfficient bedraagt zelfs 99,52%, want slechts 45 woningen in zeven straten hebben nog geen kans gekregen om aan te sluiten.[88]

Met de Stedelijke Elektriciteitscentrale gaat het goed, maar niet met de TV-distributie. *Hoe is tv-distributie nog te redden?* vraagt *Het Wekelijks Nieuws* zich op 7 juni 1985 af. Ook de titel n.a.v. een gemeenteraadsdebat over de begroting in *De Weekbode* van 13 december 1985 spreekt voor zich: ETIZ: *De melkkoe en het verdronken kalf.* De begroting 1986 voorziet voor de Stedelijke Elektriciteitscentrale een winst van 49,2 miljoen, maar de TV-distributie zit in slechte papieren. We citeren een gedeelte van het artikel met de ondertitel *Wie koopt er ETIZ-TV?*
Het Izegemse TV-probleem in een notedop: wie wil onze TV-distributiemaatschappij overnemen of beter nog: kopen? Het zieke broertje of zusje van onze elektrische melkkoe is er heel beroerd aan toe, of nog exakter, op sterven na dood. (...) *In elk geval bleek uit de debatten dat het dringend tijd is, zoniet te laat, dat er een oplossing uit de bus komt.* Er wordt weliswaar met een klein batig saldo van 20.000 frank afgesloten, maar niet alleen de CVP-oppositie - bij monde van Jacques Derolez - maar zelfs de bevoegde schepen André Meurisse moet toegeven dat er een boekhoudkundige truc wordt gebruikt, al steekt hij daarvoor de schuld op de voogdijoverheid.

Het jaarverslag 1986 van ETIZ is het laatste wat de TV-distributie betreft. Op 29 september 1986 beslist de gemeenteraad de verdeling van de TV- en FM-signalen met

De minivoetbalploeg van ETIZ in 1978.
Knielend: x, Werner Debacker, x, Hugo Staes en Danny Dierckens. Straand: Walter Baes, Erik Mattan, Robert Mahieu, Bart Rommel en Marcel Duhamel. De twee x-en waren geen werknemers bij ETIZ.

In de Ardooisestraat vernietigt een vrachtwagen van de firma J. & R. Verhaeghe uit Heule op 12 september 1982 de voetpadcabine van 100 kVA volledig.

Marcel Duhamel gaat in 1987 met pensioen. Als afscheidscadeau krijgt hij een valies. Zittend: Gilbert Vandeputte, schepen André Meurisse die van 1983 tot 1994 de bevoegde schepen is, bureauchef Marcel Duhamel, directeur Robert Mahieu, schepen Raf Leenknecht en Remi Beels.

ingang van 1 oktober 1986 over te laten aan de gemengde intercommunale Gaselwest. *De snelle technische evolutie in deze sektor vergde jaarlijks zware investeringen die voor Izegem met zijn beperkt afzetgebied (ca. 8.600 abonnees), niet langer konden gedragen worden. Alle reserves waren uitgeput, zodat vanaf 1987 ieder jaar enkele miljoenen uit de stadskas nodig zouden geweest zijn om de verliezen te dragen. Na grondig onderzoek bleek "verkoop" de enige oplossing om de stad te vrijwaren van een bijkomende jaarlijkse financiële last.* Aldus de voorzitter van de Commissie van Advies, schepen André Meurisse in het jaarverslag. Voorts wijst hij erop: *wat bekabeling betreft mag Izegem zeker als modelgemeente bestempeld worden. Wij scoren uitzonderlijk hoog: slechts een veertigtal woningen op ons grondgebied kunnen nog niet aangesloten worden.* Voor de abonnees betekent de overstap meteen de uitbreiding van het aantal TV-programma's, maar voor ons het einde van dit kapittel.

Volgens ETIZ-directeur Mahieu waren er drie oorzaken voor het falen van de TV-regie. In opdracht van het stadsbestuur, vooral in de persoon van burgemeester Staf Nyffels, moest iedere woning kunnen aansluiten en dat is niet rendabel. Ten tweede investeerde de stad te weinig. En omdat er steeds meer vraag is naar TV-posten was er veel te veel nieuw elektronisch materieel nodig.

DE EEUW IS ROND

Honderd jaar ETIZ moet natuurlijk gevierd worden. Dat gebeurt in twee schuiven. Op 26 juni 2001 bezoeken koning Albert II en koningin Paola Izegem. Hoofdoel is de honderdjarige elektriciteitscentrale. Om 10.30 uur arriveert het vorstenpaar op de Korenmarkt. In de trouwzaal van het stadhuis ondertekenen ze het Gulden Boek op de bladzijde ontworpen door Luc Mulier. Burgemeester Willy Verledens schenkt hen elk een paar schoenen, maat 42 en 40, een creatie van Mareno. Hij vraagt wel een tegenprestatie: een paar schoenen van hen voor het museum. Vandaar trekken de koning en koningin naar de Grote Markt, waar de meeste mensen zich hebben opgesteld. Volgt dan het hoofddoel van hun komst: het bezoek aan ETIZ, waar het pronkstuk uiteraard de opgepoetste stoommachine is, maar waar de koning toch ook attent wordt gemaakt op de herinneringsplaat aan het bezoek van grootvader prins Albert in 1901. Er wordt een gedenksteen onthuld. Daarna scheiden de wegen van het koninklijk paar. De koning trekt naar het VTI, waar ooit zijn kinderschoenen werden gemaakt. Hij heeft er een ontmoeting met industriëlen en met leerlingen. De koningin bezoekt het Woon- en Zorgcentrum De Plataan. In Het Blauwhuis wordt geluncht, maar vooraleer aan tafel aan te schuiven kan het hoog bezoek in het kasteel een deel van de tentoonstelling 'Koninklijk Schoeisel' bewonderen, voor gewone mensen te bekijken in het schoeiselmuseum.

Op donderdag 7 juli vindt het eigenlijke eeuwfeest plaats. Alles begint in een grote tent op het domein van de Iso met een uit-

Op de verjaardag van de auteur, 26 juni 2001, bezoeken koning Albert II en koningin Paola Izegem. De aanleiding is echter de viering van '100 jaar ETIZ'. Burgemeester Verledens gaat het koninklijk paar voor.

Publieke belangstelling op de Korenmarkt.

De koning en de koningin zullen niet met lege handen naar huis moeten gaan. Ze krijgen elk een paar schoenen.

Schepen Vandeputte en directeur Mahieu maken samen met een aantal (ex-)personeelsleden hun opwachting voor de koninklijke gasten. V.l.n.r. Didier Vandeputte, Werner Debacker, Eric Rommel, Robert Mahieu, Danny Dierckens, Rik Theunis, voor hem Joris Depruyst, Freddy Lucas, Luc Rousseau, Remi Beels, Cecile Vandenbulcke, Christel Vermeulen en Chris Vroman.

Het wachten wordt beloond.

De koning en de koningin in de Elektriciteitscentrale.

gebreide receptie, voor zo'n 200 leden van het stadsbestuur en de genodigden, waaronder energieminister Steve Stevaert. Daarna kan het hele gezelschap plus 200 Izegemse koppels wiens kaart vroeger is uitgeloot geworden in een andere tent genieten van een muzikale avond zonder spreekbeurten. Er valt een optreden te smaken van Schatteman en Couvreur, Geena Lisa en Garry Hagger, begeleid door de concertband Steenhuffel, een overwegend jongerenband met een honderdtal muzikanten. De artiesten worden voorgesteld door Frederik Imbo, in de streek bekend geworden door WTV. Tussen de optredens krijgt Christof Willem een cheque van 10.000 frank, omdat hij de logowedstrijd heeft gewonnen. Zijn logo is de weken voordien op alle officiële documenten en uitnodigingen te zien geweest. De avond sluit met een 'walking dinner' - lees: aanschuiven - in de feestzaal zelf van Iso. Heel de organisatie is in handen van Quest Event uit Brugge, wat er te eten en te drinken valt, wordt geserveerd door Catering Impe uit Kuurne.

DE TOEKOMST IS BEGONNEN

De toekomst is al een beetje ingezet, want met ingang van 1 januari 2001 is van leverancier veranderd. Omdat andere producenten op de markt zijn verschenen en Electrabel niet de beste voorwaarden biedt, besluit de gemeenteraad op 8 mei 2000 het jaarlijks opzegbare contract met Electrabel - dat in de plaats was gekomen van Intercom - niet meer te vernieuwen. Na vier maanden van harde onderhandelingen achter gesloten deuren wordt er beslist vanaf 1 januari 2001 in zee te gaan met SPE die gunstiger aankoopvoorwaarden verleent. Het letterwoord SPE staat voor Samenwerkende Productie van Elektriciteit. Het contract wordt voor één jaar afgesloten. Het wordt een jaar later verlengd door het college van burgemeester en schepenen; op dat moment doet Electrabel geen voorstel meer. Als producent steekt SPE elektriciteit op het net.[89]

Luc Rousseau (op de ladder) en Jacques Landuyt maken een aansluiting (april 2000).

Naast de producent zijn er ook nog de leverancier of distributeur en de netbeheerder. De leverancier koopt en verkoopt elektriciteit. Hij zorgt voor het vervoer - de verdeling óf distributie dus - van de elektriciteit onder hoge spanning (groter dan 36 kilovolt). Voor Izegem gebeurt dat door CPTE, wat staat voor Coördinatie Productie, Transport en Energie. Het zijn de distributeurs die zullen kunnen kiezen waar ze hun elektriciteit kopen en het is de consument die de distributeur zal kunnen kiezen.

De netbeheerders zijn de eigenaars van de hoog- en laagspanningsnetten waarlangs de elektriciteit bij de verbruiker komt. Op dit moment is ETIZ én netbeheerder én verkoper van elektriciteit en dat mag niet lan-

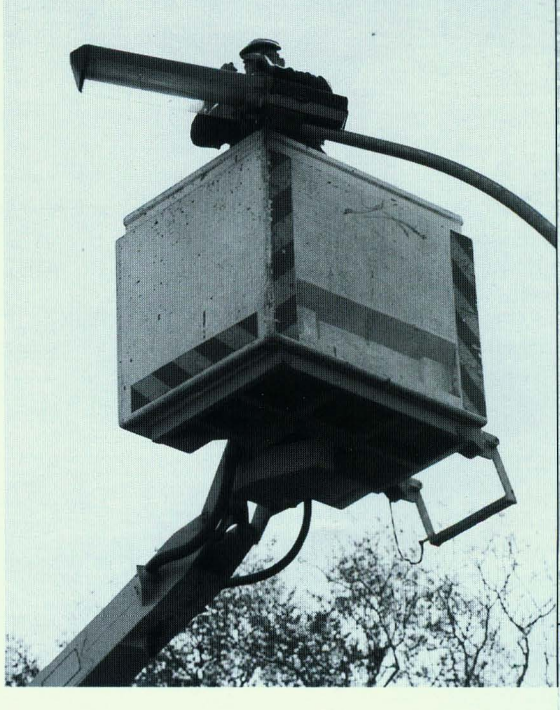

José Demeulenaere op de hoogtewerker in april 2000.

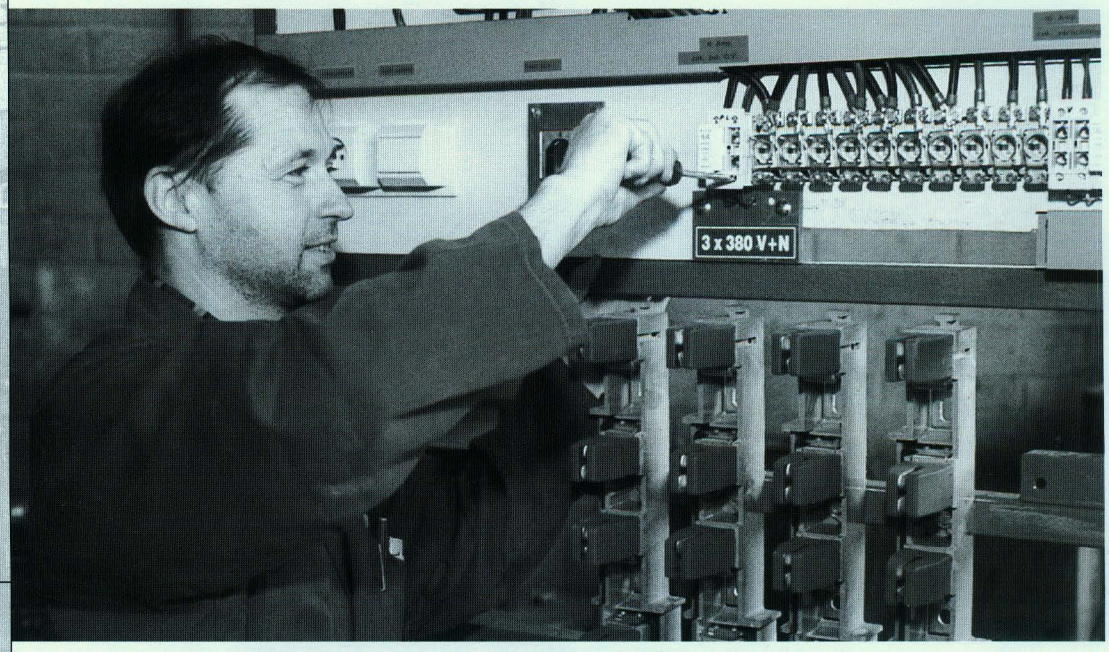

Danny Billiet maakt verbindingen in een schakelkast (april 2000).

ger. Het stadsbestuur en ETIZ hebben er voor geopteerd om de commerciële bedrijvigheid van ETIZ af te stoten. ETIZ zal dus enkel nog als netbeheerder fungeren. Concreet betekent dit dat ETIZ nog zal instaan voor de netaanleg en de verzwaren van de netten (hoogspanning, laagspanning en openbare verlichting) en voor de opname van de elektriciteitsmeters. ETIZ zal dus zelf geen elektriciteit meer verkopen, maar alleen de transitkosten (de transportkosten), vastgelegd door de CREG, aanrekenen. CREG staat voor Commissie voor de Regulering van de Elektriciteit en het Gas. Het commercieel bedrijf wordt NV Luminus, waarvan alle openbare verdelers van energie - dus ook Stad Izegem - lid worden. De 12.000 klanten zullen stelselmatig gevraagd worden om bij dit bedrijf hun elektriciteit te kopen. Hoe beter de resultaten zullen zijn van NV Luminus, hoe interessanter het divident zal zijn dat de stad zal opstrijken.

Op 13 december 1999 verongelukt een de ETIZ-auto aan het kruispunt van de Krekelmotestraat en de Rijksweg. Remi Beels (chauffeur) en Rudy Stockman komen er met de schrik van af.

Die grote verandering aan het begin van de 21e eeuw heeft alles te maken met de liberalisering van de energiemarkt die opgelegd wordt door de Europese Unie. Die liberalisering betekent dat elke verbruiker zijn elektriciteit zal kunnen aankopen waar hij wil. Momeneel kunnen dat alleen grote klanten, bedrijven dus. De verantwoordelijke Vlaamse minister is Steve Stevaert en die wil de liberalisering medio 2003. In een voorontwerp van decreet legt Stevaert uit hoe Vlaanderen invulling zal geven aan de Europese richtlijn tot liberalisering van de elektriciteitsmarkt. Daarom neemt het Izegemse stadsbestuur in het voorjaar van 2000 contact op met de

Antwerpse gemeenten Essen, Vorselaar en Merksplas. Dat zijn, met Izegem, de enige Vlaamse gemeenten die over een eigen distributiebedrijf van elektriciteit beschikken De vier gemeenten wensen niet gediscrimineerd te worden door de grote intercommunales en beslissen een werkgroep op te richten om het dossier te onderzoeken.[90]

Op dit moment is ETIZ nog een gemeentelijke regie, maar dergelijke regies kunnen bij de liberalisering van de energiemarkt niet meer blijven bestaan. De wet wil dat enerzijds de verkoop van elektriciteit en anderzijds het netbeheer door twee afzonderlijke rechtspersonen moet gebeuren. Een regie - in casu ETIZ - is geen rechtspersoon. De stad Izegem is dat wel. In plaats van een gemeentelijke regie zal ETIZ waarschijnlijk een autonoom gemeentebedrijf worden en eigen rechtspersoonlijkheid krijgen. Een Waalse regie kan volgens de Waalse decreten gewoon regie blijven, maar in Vlaanderen ligt dat anders. Een gevolg zal zijn dat ETIZ niet langer gratis zal kunnen instaan voor de elektrische voorziening bij allerlei manifestaties en festiviteiten. Gedaan dus met ETIZ als melkkoe. In november 2001 worden onderhandelingen gevoerd met de ministers Stevaert van Energie, Vande Lanotte van Begroting en Reynders van Financiën, dat om de gevreesde vennootschapsbelasting voor ETIZ te kunnen ontlopen.

In de periode dat ETIZ ook instond voor de TV-distributie waren een vijftigtal werknemers in dienst. Nu zijn dat er zowat dertig.[91] Het machinepark bestaat momenteel uit twaalf auto's, waaronder één hoogtewerker en één kraanauto.

Wie de laatste jaarverslagen raadpleegt, kan zien dat in een snel tempo de openbare verlichting vernieuwd word: honderden TL-armaturen maken plaats voor de efficiëntere en milieuvriendelijke oranje Na-lampen. Op de agenda van elke gemeenteraadszitting staat een waslijst van straten die voor die vernieuwing aan de beurt zijn.

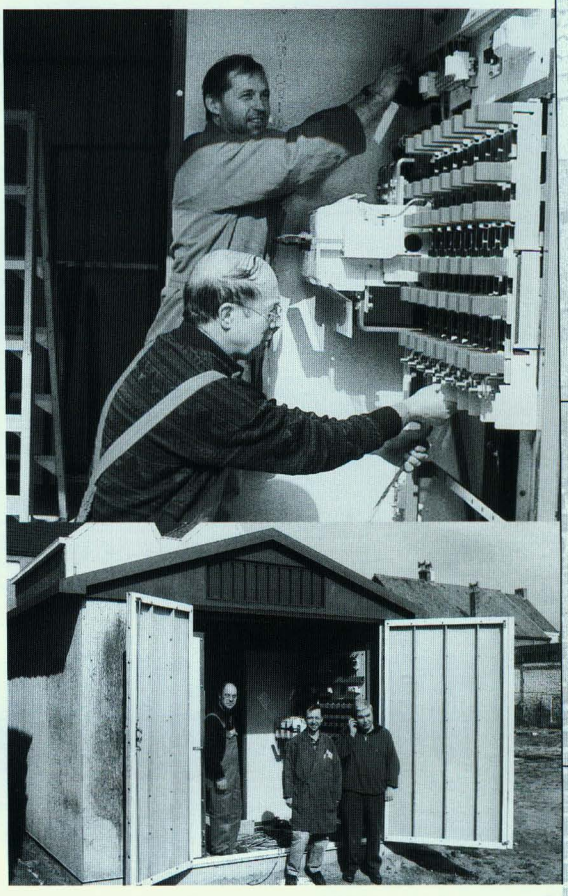

Gilbert Tanghe (knielend) en Danny Billiet (staand) maken verbindingen in een schakelkast (april 2000).

Gilbert Tanghe, Daniël Billiet en Danny Dierckens voor een nieuwe hoogspanningscabine (april 2000).

In de gemeenteraadszitting van 12 februari 2001 wordt - in het kader van de aankomende euromunt en om aan de verzuchtingen van veel klanten tegemoet te komen - beslist om een nieuw facturatiesysteem in te voeren, met name om met maandelijkse voorschotten te werken. Verder kan er ook tweemaandelijks betaald worden. Om de kosten van deze operatie te drukken wordt gekozen om nauw samen te werken met de intercommuanle WVEM (West-Vlaamse ElektriciteitsMaatschappij).

HET MUSEUM

Een van de attracties in Izegem is de stoommachine. Bij Koninklijk Besluit van 21 februari 1978 wordt de tandem compound stoommachine als beschermd monument gecatalogeerd. Het gaat om de grootste stoommachine die in België bewaard is gebleven. In de tweede helft van 1985 en begin 1986 worden aan de machinehal restauratiewerken uitgevoerd. Het gaat om een nieuw industrieel dak, de installatie van een tentoonstellingsruimte voor klein elektrisch materiaal en een volledig nieuwe toegang die de originele ijzeren vloer intact laat, maar tezelfdertijd mogelijk maakt de condensor, de pompinstallatie en de leidingen voor stoomtoevoer en -afvoer te bekijken.[92] *Ter gelegenheid van het in werking stellen van de historische en geklasseerde Carels en Van den Kerchove-tandem compound machine* organiseert het stadsbestuur op vrijdagavond 10 september 1993 een receptie in de Elektriciteitscentrale. Doordat de ketels verdwenen zijn, kon de stoommachine al jarenlang niet meer draaien. Dat verandert vanaf nu, want de firma Handsaeme Machinery monteert een motor van 5,5 KW onderaan aan het vliegwiel, dat voortaan één toer per minuut (vroeger 107 toeren) kan draaien.[93] Op die manier worden ook de zuigers in beweging gezet.[94] De omgekeerde wereld dus. In de kijkkasten liggen een aantal foto's en documenten.

Wie het museum wil bezoeken, moet tijdens de kantooruren contact opnemen met mevrouw Martine Pattyn, Borstelmuseum in de Baron de Pélichystraat, telefoon 051 31 64 46.

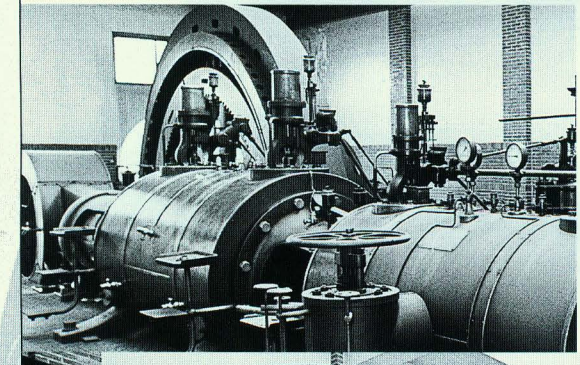

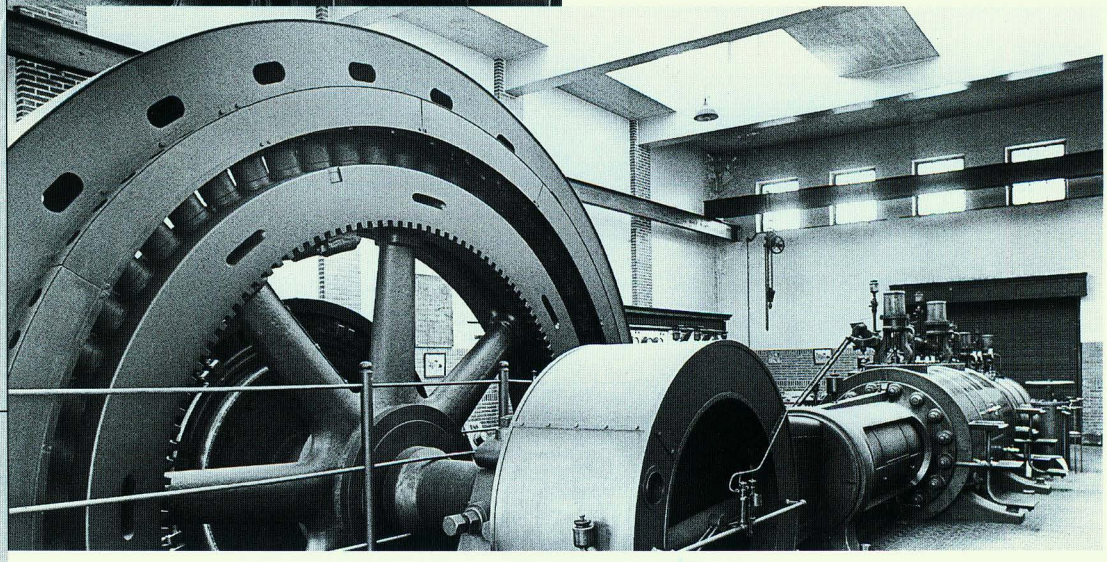

In 1936 leverden de Werkhuizen Carels en Van den Kerchove uit Gent een tandem compound stoommachine van 1650 PK, nu een museumstuk geworden.

DE DIRECTEURS

Alfons Daenens (1901-1942)

Alfons Daenens is de oudste zoon van Charles Louis en van Marie Louise Dezuttere. Charles Louis (Beernem 16 oktober 1846-Emelgem eind juli 1930) wordt in 1869 in Izegem de eerste bruggenwachter; het kanaal Roeselare-Leie is gegraven tussen 1867 en 1871 en op 1 januari 1872 opengesteld voor de scheepvaart. Gedurende zijn lange dienst redt hij een twintigtal mensen en haalt hij 35 drenkelingen boven. Omdat de brug niet zo vaak opengedraaid moet worden, oefent hij tezelfdertijd jarenlang het ambacht van borstelstokmaker uit.[95] Uit zijn huwelijk worden er tien kinderen geboren, waarvan er twee jong sterven. Twee kinderen worden kloosterzuster, Marie trouwt met Remi Blomme van wie zoon Michel de Miblo zal openen, en de jongste wordt als kapucijn missiepater.[96]

Alfons - officieel Alphonse - wordt in Izegem geboren op 15 januari 1875. Hij werkt eerst als meestergast bij Valère Paret-Missiaen, zoon van de latere burgemeester Henri Paret-Cappelle en constructeur van stoommachines. Op aanraden van zijn baas volgt hij de zondagmorgen lessen machinebouw in een technische school in Kortrijk; hij gaat er na de vroegmis te voet naar toe. Hij behaalt het bescheiden diploma van machinist-vuurmaker. In 1901 wordt hij bestuurder van de Stedelijke Elektriciteitscentrale. Uit zijn huwelijk met Hélène Leenknecht worden

Alfons Daenens, de eerste directeur.

+ TE ZALIGER GEDACHTENIS VAN HEER

ALFONS MARIE DAENENS

Bestuurder der Stedelijke Electriciteitscentrale
Echtgenoot van Mevrouw HELENE LEENKNECHT
geboren te Izegem den 15 Januari 1875
en er godvruchtig overleden den 29 Oktober 1942.
Hij was lid van den H. Hartbond, 't Broederschap van 't Allerh. Sakrament en de Confrerie van de H. Barbara.

O God! waarom Vader zoo vroeg ontrukt aan de genegenheid van zijn talrijke familie en van zoovelen die zijn vrienden waren? Wij meenden dat hij nog in den vollen bloei zijner krachten was, en zie: daar ligt hij geveld gelijk de sterke eikenboom, dien de bijl van den houthakker omvergeslagen heeft. De raadsbesluiten van Uw alwijze Voorzienigheid zijn voor ons ondoorgrondelijk, wij aanbidden Ze en zeggen met Job: God gaf, God nam, Zijn Naam zij gezegend!

God had hem een schoone ziel gegeven. Kristelijk zonder besleg, maar ook zonder menschelijk opzicht; open en rondborstig van karakter, minzaam en opgeruimd in zijn omgang, dag en nacht ten dienste van al wie hem noodig had, kon het missen dat hij de vriend was en bleef van allen die hem kenden?

Meer dan veertig jaar heeft hij, met voorbeeldelijke getrouwheid, zijn werk verricht, bij tijd en ontijd. Geen werk was hem te zwaar of te gevaarlijk, als 't er op aankwam zijn volk te dienen. Hij heeft er zijn leven aan besteed, en laat ons zeggen: eraan gelaten, om zijn medeburgers licht en kracht te verschaffen.

Moge God daarvoor aan Zijn trouwen dienaar het eeuwig licht en het eeuwig leven schenken!

Mijn dierbare Echtgenoote, mijn lieve Kinderen en Kleinkinderen, ik zou zoo gaarne bij u gebleven zijn, en nog lang in uw midden geleefd hebben; God heeft er anders over beschikt. Is de scheiding pijnlijk, troost u in de hoop dat wij elkander in de zalige eeuwigheid zullen wedervinden. Hebt dank voor uw liefde en voor uw trouwe zorgen, en vergeet mij niet in uw gebeden, gij vooral die aan den Heer toegewijd zijt.

Jezus, Maria, Jozef! 7 jaar aflaat.

Mevrouw Alfons DAENENS, geboren Hélène LEENKNECHT;
Heer en Mevrouw Georges DAENENS-BOSSUYT en hunne kinderen Paul, Luc en Herwig;
Heer en Mevrouw Victor SABBE-DAENENS en hunne kinderen Dorothée, Louis en Carlos;
Eerwaarde Zuster Marie-Alphonsia, van de Orde der Zusters van Liefde te Gent, in de wereld Juffrouw Jeanne DAENENS, Meuffer Alice DAENENS, Meuffer Marie-Joseph DAENENS;
Heer en Mevrouw Maurits DAENENS-NYS; Heer en Mevr. Leon DAENENS-VANDEVELDE
Meuffer Elisabeth DAENENS;
Mevrouw Weduwe Henri DAENENS-LIEVENS en dochter, Heer en Mevrouw Gustaf DAENENS-VAN COPPENOLLE, kinderen en kleinkinderen; Heer en Mevrouw Remi BLOMME-DAENENS en kinderen; Eerwaarde Zuster Marie-Hermyle, van de Orde der Zusters van Liefde te Gent, in de wereld Juffrouw Irma DAENENS; Eerw. Pater Gothard, Missionaris-Capucien in Punjab (Engelsch Indië), in de wereld Heer Michel DAENENS; Heer en Mevrouw Richard DEWITTE-LEENKNECHT, kinderen en kleinkinderen; Heer en Mevrouw Georges PLETS-LEENKNECHT, kinderen en kleinkinderen; Heer en Mevrouw Cyriel DUHAMEL-LEENKNECHT en kinderen; Heer en Mevrouw Gustaf LEENKNECHT-MAES en kinderen;
De familiën DAENENS, LEENKNECHT, DEZUTTER en VANTORRE,
Het GEMEENTEBESTUUR der Stad Izegem, De BEHEERRAAD der Stedelijke Electriciteitscentrale,

DANKEN UED. OM DEELNAME IN DEN ROUW.

De tweede directeur, Georges Daenens, vóór de parallelschakeling van twee groepen.

tussen 1903 en 1915 acht kinderen geboren: Georges, Gabriëlle, Jeanne, Alice, Marie-Joseph, Maurits, Leon en Elisabeth. Ze komen allen ter wereld in het huis dat bij de elektriciteitscentrale hoorde en inmiddels is afgebroken om plaats te maken voor machines. Alfons Daenens was zeer sociaal. In een periode dat er weinig sociale wetten waren, liet hij bij ziekte van een van zijn werknemers zijn zonen het werk overnemen, opdat zijn 'volk' kon worden doorbetaald. Hij komt aan zijn einde door een werkongeval: door een onvoorzichtigheid wordt hij geëlektrocuteerd. Hij wordt zwaar verminkt, maar overleeft het ongeval nog een veertigtal dagen. In die lijdensdagen valt hij van zowat 100 kilogram af tot onder de zestig kilogram. Hij overlijdt op 29 oktober 1942. Het college van burgemeester en schepenen besluit *dat de begrafenisplechtigheden op Maandag 2 November 1942, een officieel karakter zullen dragen. De kosten zullen gedragen worden door de Regie der Stadselectriciteit.*[97]

Georges Daenens (1942-1972)

Zijn oudste zoon Georges wordt de volgende bestuurder van de centrale.[98] Hij is geboren in Izegem op 6 februari 1903. Hij werkt er al 23 jaar, sedert december 1936 zelfs als onderdirecteur. Hij had na een schriftelijke cursus een ingenieursdiploma in de elektromechanica behaald. Uit zijn huwelijk met Anais Bossuyt worden tussen 1934 en 1945 vier kinderen geboren: Paul, Luc, Herwig die als peuter aan de kroep sterft, en Brigitte. Na haar dood hertrouwt hij met Marguerite Claeys en dat huwelijk blijft kinderloos. Hij is bijna dertig jaar lang directeur als hij op 1 februari 1972, na een carrière van 52 jaar, op rust gaat. Hij overlijdt plotseling in zijn woning in de Vredestraat 2 op zondag 12 januari 1992. Dat huis was zijn eigendom en had hij laten bouwen na zijn huwelijk.

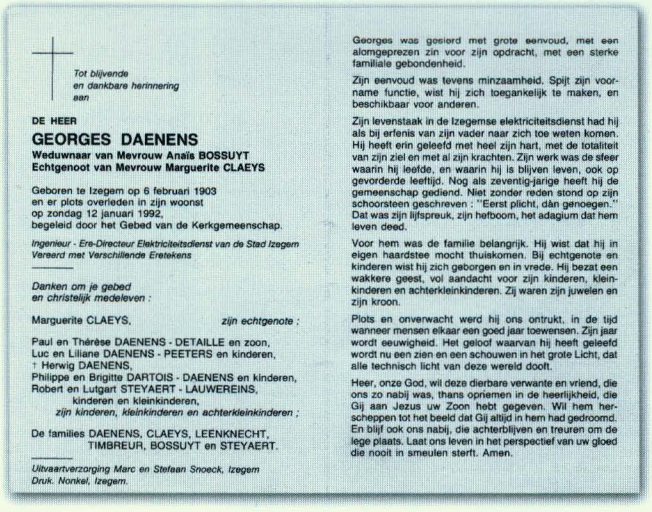

Tot blijvende
en dankbare herinnering
aan

DE HEER

GEORGES DAENENS

Weduwnaar van Mevrouw Anaïs BOSSUYT
Echtgenoot van Mevrouw Marguerite CLAEYS

Geboren te Izegem op 6 februari 1903
en er plots overleden in zijn woonst
op zondag 12 januari 1992,
begeleid door het Gebed van de Kerkgemeenschap.

Ingenieur - Ere-Directeur Elektriciteitsdienst van de Stad Izegem
Vereerd met Verschillende Eretekens

Danken om je gebed
en christelijk medeleven :

Marguerite CLAEYS, *zijn echtgenote ;*

Paul en Thérèse DAENENS - DETAILLE en zoon,
Luc en Liliane DAENENS - PEETERS en kinderen,
† Herwig DAENENS,
Philippe en Brigitte DARTOIS - DAENENS en kinderen,
Robert en Lutgart STEYAERT - LAUWEREINS,
kinderen en kleinkinderen,
zijn kinderen, kleinkinderen en achterkleinkinderen ;

De families DAENENS, CLAEYS, LEENKNECHT,
TIMBREUR, BOSSUYT en STEYAERT.

Uitvaartverzorging Marc en Stefaan Snoeck, Izegem
Druk. Nonkel, Izegem.

Georges was gesierd met grote eenvoud, met een alomgeprezen zin voor zijn opdracht, met een sterke familiale gebondenheid.

Zijn eenvoud was tevens minzaamheid. Spijt zijn voorname functie, wist hij zich toegankelijk te maken, en beschikbaar voor anderen.

Zijn levenstaak in de Izegemse elektriciteitsdienst had hij als bij erfenis van zijn vader naar zich toe weten komen. Hij heeft erin geleefd met heel zijn hart, met de totaliteit van zijn ziel en met al zijn krachten. Zijn werk was de sfeer waarin hij leefde, en waarin hij is blijven leven, ook op gevorderde leeftijd. Nog als zeventig-jarige heeft hij de gemeenschap gediend. Niet zonder reden stond op zijn schoorsteen geschreven : "Eerst plicht, dàn genoegen." Dat was zijn lijfspreuk, zijn hefboom, het adagium dat hem leven deed.

Voor hem was de familie belangrijk. Hij wist dat hij in eigen haardstee mocht thuiskomen. Bij echtgenote en kinderen wist hij zich geborgen en in vrede. Hij bezat een wakkere geest, vol aandacht voor zijn kinderen, kleinkinderen en achterkleinkinderen. Zij waren zijn juwelen en zijn kroon.

Plots en onverwacht werd hij ons ontrukt, in de tijd wanneer mensen elkaar een goed jaar toewensen. Zijn jaar wordt eeuwigheid. Het geloof waarvan hij heeft geleefd wordt nu een zien en een schouwen in het grote Licht, dat alle technisch licht van deze wereld dooft.

Heer, onze God, wil deze dierbare verwante en vriend, die ons zo nabij was, thans opnemen in de heerlijkheid, die Gij aan Jezus uw Zoon hebt gegeven. Wil hem herscheppen tot het beeld dat Gij altijd in hem had gedroomd. En blijf ook ons nabij, die achterblijven en treuren om de lege plaats. Laat ons leven in het perspectief van uw gloed die nooit in smeulen sterft. Amen.

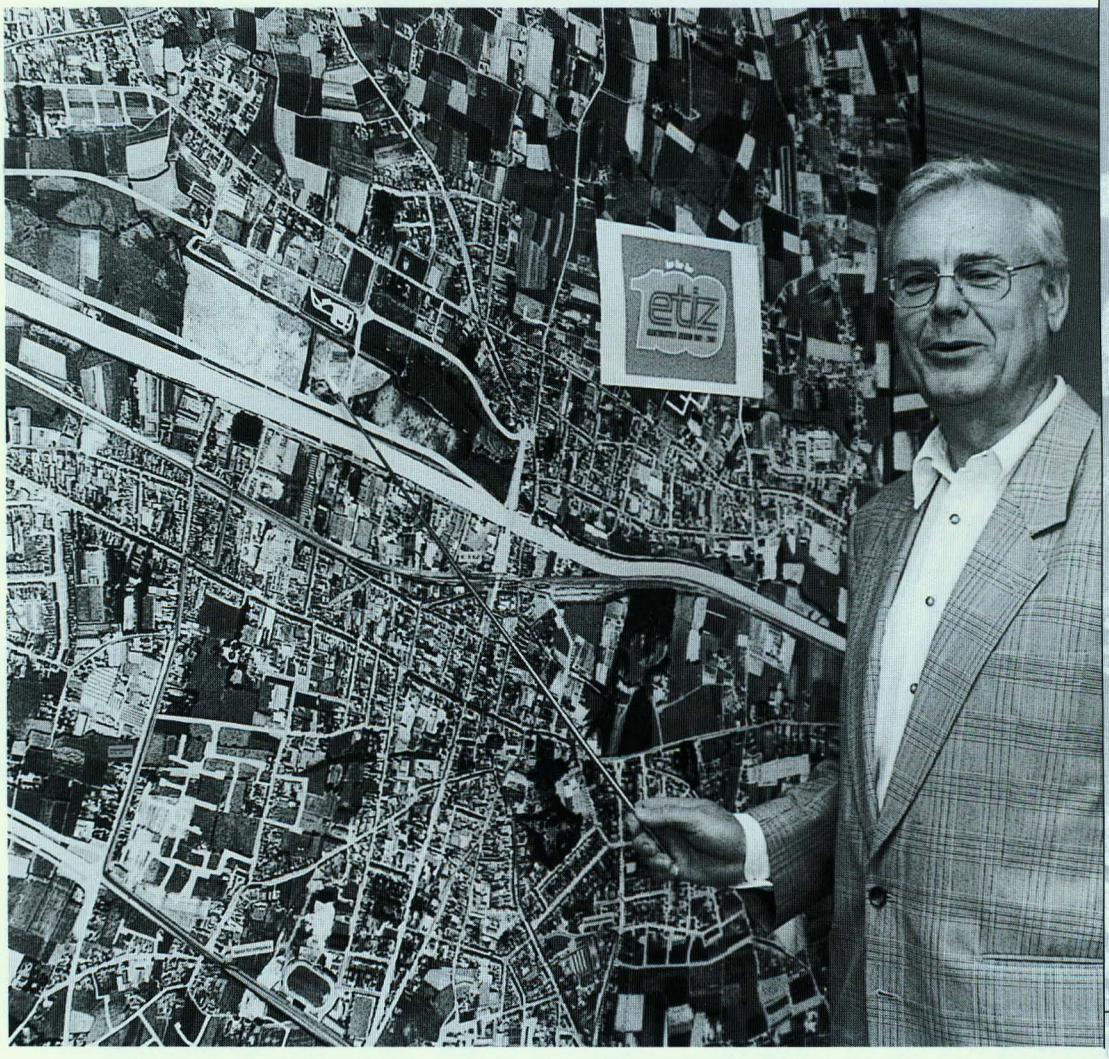

Robert Mahieu, de huidige directeur

Robert Mahieu (sedert 1972)

Op 1 februari 1972 volgt Robert Mahieu Georges Daenens op. Naar eigen zeggen is de overgang binnen de tien minuten geregeld. Hij is op 28 mei 1944 in Ledegem geboren. Hij volgt een paar jaar de technische afdeling van het Sint-Lucasinstituut in Menen en stapt dan over naar het Provinciaal Instituut in Kortrijk, waar hij zes jaar later in 1966 afstudeert als technisch (later gelijkgesteld met industrieel) ingenieur. Vóór zijn benoeming in Izegem werkt hij achtereenvolgens in het Doornikse bedrijf Fontaine, dat installaties plaatst in veevoederbedrijven, in metaalbouw Vuylsteke in Meulebeke en in het meubelbedrijf Rousseau in Izegem. Gedurende een jaar of vier, vijf geeft hij ook avondles aan de Rijkstechnische school in Roeselare. Hij is getrouwd met Vera Nyffels, een dochter van oud-burgemeester Staf Nyffels en heeft twee dochters: Yessie en Fanny.

HET PERSONEEL

De namen van de huidige werknemers zijn onderstreept.

Walter Baes, °Ingelmunster 25 maart 1925, bediende, vanaf 1 september 1943, op rust vanaf 1 mei 1986

Maurice Beels, °Izegem, 15 februari 1910, netwerker, van 1 juni 1931 tot 14 april 1946

Remi Beels, °Izegem, 2 januari 1945, technisch medewerker, vanaf 1 augustus 1966

Danny Billiet, °Izegem, 29 augustus 1953, technisch medewerker, vanaf 1 januari 1974

Joseph Bincquet, °Izegem, 20 juni 1944, vanaf 19 augustus 1968 tot ?

Myriam Blondeel, °Izegem, 6 november 1948, van 1 december 1970 tot 3 juni 1971

Cyriel Bouckaert, sedert 1955 bedrijfsboekhouder én bedrijfsontvanger, op 13 februari 1959 definitief benoemd als bedrijfsboekhouder. Tot ?

Jules Cappelle, °Izegem, 9 februari 1922, netwerker, van 5 december 1937 tot 8 november 1944

Remi Capelle, °Izegem, 14 juli 1890, machinist, van 20 februari 1933 tot 30 september 1956

Maurice Carrein, °Zillebeke, 17 december 1910, netwerker, van 15 april 1942 tot 28 oktober 1944

Jules Casier, verdiende vanaf 1910 1300 fr. als eerste stoker

Marc Christiaens, °Izegem, 6 augustus 1967, van 1 november 1963 tot 31 mei 1964

Daniël Claeys, °Ludwigs-Lust (Duitsland), 2 januari 1945, van 23 mei 1972 tot ?

Diane Cleryck, °Gent, 10 oktober 1951, van 21 september 1976 tot 30 april 1978

Johan D'Artois, °Izegem, 11 april 1955, administratief medewerker, van 16 augustus 1976 tot zijn overstap als stadhuisbediende eind februari 1983, en opnieuw bij ETIZ sedert 2 mei 1996

Werner De Backer, °Roeselare, 28 januari 1952, technisch medewerker, vanaf 1 mei 1973

Herman Debaene, °Tielt, 18 december 1954, de huidige bedrijfsontvanger, vanaf 1 september 1983

Michel Deblauwe, °Izegem 4 oktober 1892, vanaf 1 oktober 1919 inkasseerder en geldontvanger, vanaf 1 januari 1946 opsteller en vanaf 1 januari 1950 onderbureauchef, in dienst tot 31 december 1958

Joseph Deboo, °Izegem, 30 november 1874,

In april 1992 gaat Frans Desmet met pensioen. Zittend: Cecile Vandenbulcke, Roger Plets, schepen André Meurisse, Chris Vroman, de afscheidnemende Frans Desmet, Christel Vermeulen, directeur Robert Mahieu en Urbain Lybeer. Staand: Werner Debacker, Johny Verledens, Honoré Parmentier, Rudy Stockman, Gilbert Tanghe, José Demeulenaere, Kurt Belaen, Filip Verleden, Werner Levecque (achteraan), Maurice Verbeke, Luc Rousseau, Freddy Lucas, Antoon Hoste, Herman Debaene, Erik Theunis, Eric Rommel, Hugo Staes, Joris Depruyst, Rik Nuyttens en Danny Billiet.

Huldiging van een aantal personeelsleden in 1993. Zittend: Remi Beels, Gabriël Renier, directeur Robert Mahieu, Antoon Hoste, Eric Rommel, Jacques Landuyt, José Demeulenaere en Gilbert Tanghe. Staand: Rik Nuyttens, Herman Debaene, Frans Desmet, Rudy Stockman, Urbain Lybeer, Werner Debacker, Johny Verledens, schepen André Meurisse, Chris Vroman, Honoré Parmentier, Christel Vermeulen, Cecile Vandenbulcke, Luc Rousseau, Jacques Lahousse, Hugo Staes, Danny Billiet, Danny Dierckens, Erik Theunis en Freddy Lucas.

stoker, van 12 februari 1906 tot 1 maart 1939

Michel Decroix, °Izegem, 13 december 1913, netwerker, van 1 mei 1934 tot 31 januari 1944

Heidi Defour, °Izegem, 5 april 1977, van 3 juni 1996 tot 31 maart 2001

Maurice Degezelle, °Moorslede, 12 januari 1899, bediende, vanaf 24 april 1962, gestopt op 1 augustus 1963 wegens ziekte

Antoinette Degroote, °Tielt, 26 augustus 1913, schoonmaakster, vanaf 1 april 1965, begin 1974 gehuldigd n.a.v. pensionering

Walter Degroote, °Izegem, 28 november 1948, van 3 juli 1972 tot ?

Marcel Delaere, °Izegem, 6 augustus 1911, koerman, vanaf 30 juli 1945, gestorven op 9 december 1963

José Demeulenaere, °Izegem, 14 september 1943, technisch assistent, vanaf 21 augustus 1972

Eduard Demeyere, °Roeselare, 16 juli 1900, netwerker, vanaf 1 juni 1945, op rust op 1 augustus 1965

Camiel De Muyt, °Lochristi, 27 mei 1921, netwerker, vanaf 1 juli 1946 tot zijn plotselinge dood op 26 oktober 1967

Valère Denys, °Izegem, 12 november 1925, netwerker, vanaf 5 maart 1946 tot ?

Joris Depruyst, °Sint-Eloois-Winkel, 23 mei 1946, technisch assistent, vanaf 7 oktober 1968

René Depypere, °Ingelmunster, 19 november 1945, van 1 juni 1968 tot 31 juni 1971

Aloïs Deruyck, °Izegem, 5 juli 1878, koerman, van 1 juli 1919 tot 31 december 1943

Frans Desmet, °Dentergem 29 april 1927, vanaf 13 november 1944, op rust op 29 april 1992

Michel Dewaele, °Izegem 24 augustus 1895, stoker, van 20 november 1926 tot 31 augustus 1960

Danny Dierkens, °Roeselare, 6 oktober 1958, technisch medewerker, vanaf 12 juli 1971

Marcel Duhamel, °Izegem 9 november 1922, kwam in dienst op 15 september 1939 als technisch arbeider. Vanaf 24 september 1950 was hij opsteller, daarna respectievelijk onderbureauchef, bestuurschef en in 1982 bureauchef, tot hij op 8 november 1987 met pensioen ging. Na zijn opleiding tot elektricien aan de technische school Sint Jozef in Kortrijk bekwaamde hij zich verder door zelfstudie - schriftelijke cursussen - en door avond- en weekendonderwijs. Zo kon hij bij elke aanpassing of uitbreiding van de netten vlug optreden bij eventuele defecten. Hij was betrokken bij de installatie van de soms inge-

Bijlage 1: het personeel

Januari 1994. Huldiging van een aantal personeelsleden in januari 1994. Rudy Stockman, Chris Vroman, Christel Vermeulen, directeur Robert Mahieu, Werner Debacker, Rik Nuyttens en schepen André Meurisse.

wikkelde meetapparatuur in hoog- en laagspanningscliënteel. Op administratief vlak was hij betrokken bij het uitwerken van de tarieven opgelegd door het controlecomité voor gas en elektriciteit, het organiseren van de meteropnamen, het opstellen van het jaarverslag en was hij verslaggever bij de zittingen van de commissie van ETIZ. Zowat 25 jaar lang werd hij door het stadsbestuur afgevaardigd als commissaris bij Inter-Regies. Vijftien jaar lang was hij de rechterhand van directeur Mahieu.

Edward Jozef Grymonprez, °Roeselare, maart 1897, stoker, van 16 augustus 1929 tot 31 maart 1962

Antoine Hoste, °Izegem, 24 juni 1941, werkleider, vanaf 1 februari 1962 tot 30 juni 2001

Rik Huysman, °Izegem, 24 november 1951, vanaf 24 januari 1972, tot zijn overstap naar Intercom

Martine Kerckhof, °Izegem, 28 juli 1959, schoonmaakster, vanaf 8 augustus 1996

André Kesteloot, °Izegem, 31 januari 1913, koerman, van 15 januari 1941 tot 31 januari 1978

Jacques Lahousse, °Waregem, 26 oktober 1952, van 1 mei 1982 tot hij op 1 mei 1991 overstapte naar openbare werken

Jaak Landuyt, °Emelgem, 10 juni 1948, technisch assistent, vanaf 13 november 1972

Werner Levecque, °Izegem, 18 april 1941, technisch assistent, van 13 augustus 1973 tot 30 april 2001

Freddy Lucas, °Izegem, 4 juli 1950, technisch assistent, vanaf 6 augustus 1971

Urbain Lybeer, °Izegem, 7 augustus 1922, was eerste vakman-elektricien, van 2 april 1962 tot 31 augustus 1983

André Madou, °Izegem, 16 december 1919, bedrijfsontvanger sedert 1959, begin 1983 gehuldigd n.a.v. zijn pensionering

Cyriel Maes, °Antwerpen, 2 december 1919, stoker, van 11 juni 1945 tot 24 september 1950

Marc Maes, °Izegem, 11 december 1954, vanaf 11 september 1973 tot zijn overstap naar Intercom

Erik Mattan, °Izegem 4 juni 1953, van 17 februari 1975 tot 20 september 1976

Gerard Mestach, °Westrozebeke, 26 mei 1912, stoker, vanaf 2 november 1944, op de stedelijke nieuwjaarsreceptie 1977 gehuldigd bij zijn pensionering.

Rik Nuyttens, °Izegem, 13 juli 1963, technisch assistent, vanaf 2 augustus 1982

Camiel Parmentier, °Izegem, 8 april 1903, stoker, van 8 september 1932, op 25 mei 1954 overleden

Honoré Parmentier, °Ledegem, 1 september 1917, netwerker, vanaf 26 november 1945, op rust op 1 oktober 1982

Arthur Perneel, °Izegem, 29 februari 1908, netwerker, van 2 september 1924 tot 30 april 1946

Cyriel Perneel, °Pittem, 8 januari 1896, machinist, vanaf 2 mei 1921, gestorven in 1942

Willem Planckaert, °Tielt, 13 april 1955, vanaf 13 juni 1973 tot zijn overstap naar Intercom

Henri Platteeuw, °Izegem, 16 mei 1921, net-

werker, van 29 mei 1944 tot 23 oktober 1944

Georges Plets, °Izegem, 13 juli 1903, machinist, van 1 juli 1932, op rust vanaf 1 augustus 1968

Roger Plets, °Izegem, 14 maart 1928, netwerker, vanaf 1 november 1955, op rust op 31 maart 1991

Alidor Quatanne, °Izegem, 16 december 1894, stoker, van 3 april 1936 tot 31 juli 1945

Gabriël Renier, °Izegem, 15 mei 1947, technisch tekenaar, vanaf 1 juli 1967

Bart Rommel, °Izegem, 29 september 1949, vanaf 11 september 1972 tot zijn overstap naar Intercom

Eric Rommel, °Izegem, 6 oktober 1936, netwerker, dan bediende, vanaf 1 januari 1957, op rust op 31 oktober 1986

Luc Rousseau, °Izegem, 6 oktober 1958, technisch assistent, vanaf maart 1979

Ghislenus Seys, °Rumbeke, 22 mei 1930, netwerker, van 1 juni 1959 tot zijn dood op 25 maart 1991

Georges Staes, °Izegem 23 februari 1904, bediende, vanaf 1 juli 1937, op rust op 1 maart 1969.

Hugo Staes, °Roeselare, 31 juli 1946, technisch medewerker, vanaf 1 februari 1969

Rudy Stockman, °Kuurne, 30 juni 1954, werkleider, vanaf 1 oktober 1973

Gilbert Tanghe, °Lendelede, 11 juni 1946, technisch medewerker, vanaf 12 juni 1972

Erik Theunis, °Izegem, 23 mei 1964, administratief medewerker, sedert 7 maart 1983

Luc Vandedaele, °Ronse, 15 april 1946, vanaf 27 januari 1975 tot zijn overstap naar Intercom

Cecile Vandenbulcke, °Izegem, 16 mei 1940, schoonmaakster, vanaf 19 april 1982

Gilbert Vandeputte, °Izegem, 4 februari 1925, netwerker, vanaf 20 november 1946, begin 1985 gehuldigd wegens pensionering.

Achiel Vanderhaegen, °Geraardsbergen, 17 januari 1882, bediende, van 1 juli 1923 tot 31 januari 1947

Michel Vandermeersch, °Monrovia (Liberia), 3 december 1974, technisch assistent,

Personeelsfoto n.a.v. de aflossing van Emile Vandeputte door naamgenoot Didier Vandeputte. Emile was van 1995 tot 1997 als schepen verantwoordelijk voor ETIZ en wordt begin 1998 afgelost door Didier. Zittend: Freddy Lucas, Didier Vandeputte, Chris Vroman, directeur Robert Mahieu, Christel Vermeulen, Danny Dierckens en Emiel Vandeputte. Staand: Martine Kerckhof, Lies Vanneste, Werner Debacker, Heidi Defour, Roger Plets, Urbain Lybeer, Cecile Vandenbulcke, Werner Levecque, Rydy Stockman, Johan D'Artois, Filip Verleden, Kurt Staelens, Joris Depruyst, Danny Billiet en achter hem Herman Debaene, Gilbert Tanghe en achter hem Hugo Staes, Luc Rousseau, José Demeulenaere, Rik Nuyttens, Francky Verledens, Antoon Hoste, Erik Theunis, Remi Beels en Eric Rommel

Bijlage 1: *het personeel*

Begin 2000 worden traditioneel enkele personeelsleden gehuldigd. Zittend: directeur Robert Mahieu, Filip Verleden, Hugo Staes, Luc Rousseau en schepen Didier Vandeputte. Rechtstaand: Heidi Defour, Danny Billiet, Roger Plets, Cecile Vandenbulcke, Eric Rommel, Martine Kerckhof, Eric Theunis, Urbain Lybeer, Christel Vermeulen, Werner Debacker, Joris Depruyst, Remi Beels, Rudy Stockman en voor hem Lies Vanneste, Chris Vroman, Gilbert Tanghe, Danny Dierckens, Michel Vandermeersch en Johan D'Artois.

vanaf 1 november 1998

Myriam Van Elverdinghe, °Veurne, 3 mei 1961, vanaf 2 april 2001

Leon Vanlerberghe, °Oostnieuwkerke, 22 oktober 1901, netwerker, van 15 maart 1941 tot 31 mei 1944

Dieter Vanneste, °Izegem, 27 april 1980, vanaf 1 mei 2001

Elisabeth (Lies) Vanneste, °Izegem, 19 februari 1949, schoonmaakster, van 1 juli 1978 tot ?

Jean Vanwalleghem, °Izegem, 4 januari 1909, stoker, vanaf 27 juli 1945 tot ?

Julia Vens, °Izegem, 17 maart 1962, van 11 september 1973 tot 31 maart 1981

Maurice Verbeke, °Izegem, 2 februari 1941, vanaf 1 mei 1982, overleden op 26 mei 1993

Maurice Vercruysse, °Izegem, 22 november 1923, netwerker, van 9 juli 1945 tot zijn dood op 15 november van hetzelfde jaar

Rafaël Vergote, °Izegem, 12 augustus 1948, technisch assistent, vanaf 23 oktober 1972

Jacques Ver Hoeye, °Izegem, 9 maart 1941, van 11 september 1972 tot ?

Filip Verleden, °Izegem, 2 december 1962, technisch assistent, vanaf 5 november 1979

Johny Verledens, °Izegem, 19 september 1942, technisch assistent, vanaf 1 oktober 1973

Christel Vermeulen, °Roeselare, 8 juli 1955, administratief medewerkster, vanaf 24 februari 1975

Jeroen Vermeulen, °Izegem, 4 mei 1978, sedert 1 oktober 2001

Theophile Vermote, °Izegem, 13 maart 1932, bediende, vanaf 1 juli 1959, tot hij bediende in het stadhuis werd

Erik Verstraete, °Roeselare, 12 augustus 1946, van 2 mei 1972 tot ?

Freddy Viaene, °Lendelede, 9 september 1958, sedert 1 oktober 1987 tot hij op 1 januari 1992 verlof zonder wedde nam

Christa Vroman, °Izegem, 27 december 1951, de huidige bedrijfsboekhoudster, vanaf 18 oktober 1971

Aloïs Wylin, °Oekene, 7 september 1874, machinist, vanaf 5 januari 1916 en zeker nog in 1937

AANVOER & VERBRUIK VAN ENERGIE EN FINANCIELE TOESTAND

Jaar	Aangevoerde energie kWh	Verkochte energie Hoogspanning kWh	Verkochte energie Laagspanning kWh	Aantal omvormingscabines voor openbare stroomverdeling	Aantal omvormingscabines voor particuliere stroombedeling[97]	Rendement %	Gemiddeld verbruik Laagspanning per inwoner kWh	Gemiddeld verbruik Laag- & Hoogspannng samen per inwoner kWh	Winst/verlies Totaal	Waarvan gestort in stadskas
1955	8.782.000	2.143.283	5.570.683						4.086.564	2.843.164
1956	10.844.750	3.861.457	5.779.724	25	20				4.079.890	2.902.674
1957	10.772.130	3.858.540	5.642.525	26	23				4.659.395	3.560.000
1958	10.973.390	4.043.309	5.833.285	26	25	90	268	454	4.417.846	3.580.000
1959	11.813.930	4.465.705	6.152.656	26	26	90	282	487	4.581.934	3.750.000
1960	13.424.170	5.313.204	6.763.592	29	32	90	309	552	4.858.864	3.750.000
1961	15.180.331	6.613.645	7.550.424	29	39	93	349	645	7.575.971	3.900.000
1962	18.192.326	9.173.537	7.694.724	31	50	93	349	766	6.287.354	4.000.000
1963	20.814.889	11.289.182	8.023.442	33	55	93	363	896	6.993.851	4.700.000
1964	21.370.461	11.247.319	8.617.323	37	56	93,5	385	887	6.970.826	5.000.000
1965	23.443.714	12.599.947	9.397.951	41	62	93,8	415	971	8.816.952	6.300.000
1966	24.636.126	13.059.144	9.993.273	44	69	93,6	440	1.014	9.546.568	6.000.000
1967	27.728.676	15.516.480	10.608.518	45	70	94	466	1.147	10.053.556	7.000.000
1968	31.130.000	17.657.594	11.837.314	46	70	94,7	519	1.293	11.715.482	7.000.000
1969	32.103.427	17.443.853	13.136.046	50	71	95,2	575	1.338	12.791.890	7.000.000
1970	34.814.427	18.639.485	14.584.247	52	71	95,4	635	1.447	13.298.162	8.000.000
1971	42.442.999	24.903.826	15.571.458	55	76	95,40	674	1.752	14.002.451	8.000.000
1972	41.743.999	22.397.945	17.286.767	56	77	95,10	711	1.678	14.704.279	10.000.000
1973	46.053.857	24.611.506	18.417.059	59	81	93,43	785	1.834	14.790.942	10.000.000
1974	50.833.857	27.471.767	19.106.923	62	92	91.63	809	1.972	15.323.694	10.000.000
1975	55.402.713	29.909.450	22.338.629	64	96	94,31	947	2.215	21.715.502	12.000.000
1976	61.933.285	34.706.230	23.831.478	73	94	94,52	1.011	2.483	22.734.111	12.000.000
1977	66.391.998	36.772.828	26.413.651	76	98	95,17	1.115	2.802	33.696.322	14.000.000
1978	72.053.000	40.758.961	28.209.103	82	103	95,72	1.194	2.919	34.261.479	18.900.000
1979	83.708.226	47.239.484	33.252.674	102	121	96,16	1.267	3.068	43.224.673	17.500.000
1980	89.329.145	50.805.635	34.032.942	103	126	94,97	1.291	3.217	54.332.644	19.200.000
1981	92.353.057	53.760.384	35.282.457	104	123	96,42	1.330	3.357	43.624.585	25.500.000
1982	98.295.799	59.266.006	36.176.611	108	127	97,10	1.361	3.590	45.080.741	27.500.000
1983	103.443.523	63.588.080	37.399.019	113	132	97,63	1.408	3.801	52.617.824	41.830.000
1984	108.121.941	66.765.536	38.009.745	115	131	96,90			52.194.931	45.200.000
1985	115.262.140	71.534.589	39.634.380	117	135	96,45			51.644.004	47.200.000
1986	119.966.000	75.039.142	41.369.265	119	138	97,03			54.581.465	49.200.000
1987	120.208.689	72.252.592	43.190.518	119	141	96,04			72.219.491	51.200.000
1988	118.974.610	71.502.559	44.634.113	119	145	97,61			83.577.151	52.000.000
1989	121.440.912	71.152.404	45.231.632	133	148	95,83			112.373.744	52.000.000
1990	124.853.980	74.094.957	47.129.093	135	154	97,09			107.193.729	62.000.000
1991	151.487.043	96.773.183	49.642.612	139	164	96,65			98.286.349	70.000.000
1992	149.794.870	93.532.171	54.072.612	142	161	98,54			132.163.826	90.000.000
1993	140.328.895	81.498.975	53.992.967	148	161	96,55			135.451.151	92.000.000
1994	146.501.799	86.227.474	54.340.042	159	163	95,95			114.608.486	114.500.000
1995	155.411.294	92.402.125	58.457.569	166	163	97,07			110.521.074	110.000.000
1996	167.323.347	100.595.689	60.162.014	172	164	96,07			125.428.813	115.000.000
1997	163.813.965	97.032.729	60.857.870	176	159	96,38			155.389.332	155.000.000
1998	168.043.094	99.895.342	61.512.584	179	162	96,05			163.946.256	163.000.000
1999	164.435.087	96.709.782	62.751.262	182	165	96,98			151.819.439	150.000.000
2000	137.685.277	68.293.814	63.114.133	180	164				145.387.809	140.000.000

Vanaf 1980 staat er i.p.v. hoogspanning: in gemiddelde spanning! In 1972 kent de levering van hoogspanning een daling van 10% doordat de olienijverheid de eigen energieproductie verhoogt en twee belangrijke ondernemingen hun bedrijvigheid staken (Tanghe en Rousseau). De stijging van het huishoudelijk verbruik wordt in verband gebracht met het elektrisch comfort. De daling in 2000 met 16.27% was het gevolg van het wegvallen van de grootste industriële klant bij de liberalisering van de energiemarkt.

Bijlage 3: *Lengte van het elektriciteitsnet (in kilometer)*

LENGTE VAN HET ELEKTRICITEITSNET (in kilometer)

Jaar	bovengronds hoogspanningsnet	ondergronds hoogspanningsnet	bovengronds laagspanningsnet	ondergronds laagspanningsnet	signalisatiekabel
1955	7	20	57	13	
1956	7	21,5	57	13	
1957	7	24	57	14	
1958	7	24,2	57	14,5	
1959	7	25,7	57	14,5	
1960	7	26,5	58	16,2	
1961	7	33,3	58	16,2	
1962	7	35,6	58	17	
1963	5	40,4	58	17	
1964	3	44	56	18	
1965	3	46,2	57	24	
1966	3	49,3	57	24	
1967	3	53,1	56	25	
1968	3	54,9	54	35	
1969	3	56,9	53	40,2	
1970	3	57,6	51,8	54,3	
1971	3	59,1	50,2	74,1	
1972	3	60,4	50,2	78,6	
1973	3	62	48,7	90,8	
1974	3	65,8	47,7	102,2	
1975	3	71,7	47,7	110,1	
1976	3	80,4	47,7	121	
1977	0	84,3	47	128,8	
1978	1	89,3	43,5	142	
1979	5,7	106,1	71,7	168	
1980	5,7	110,7	66,9	186,2	
1981	5,7	114,9	64,3	198	
1982	5,7	118,2	64,8	206,4	
1983	6,9	121,4	63,8	212,2	
1984	6,9	123	63,7	220,7	
1985	6,9	127	64	224,5	
1986	6,6	128,2	64,2	230,6	
1987	6,9	130,9	64,5	233,8	
1988	6,9	134,2	63,7	236,9	
1989	6,9	137,6	62,9	241,4	
1990	6,9	139,2	62,1	243,1	
1991	6,9	144,8	62,5	249,4	
1992	6,9	146,1	62,5	252,6	
1993	6,9	146,1	62,5	252,6	
1994	6,9	154	59,9	267,3	23,3
1995	6,9	157,2	59,9	272,8	23,3
1996	6,9	169	58,4	277,4	29,9
1997	6,9	171,1	57,6	280,1	29,9
1998	6,9	172,9	56,1	283,6	29,9
1999	6,9	175,6	55,3	294,5	29,9
2000	6.9	178.8	54.7	298.9	29.9

Er zit zeker een fout in het jaarverslag 1992 of 1993

BIJLAGE 4: AANTAL TV-ABONNEES EN GEPLAATSTE KABEL (in meter)

(De cijfers voor 1974, 1975 en 1976 op de tweede rij betreffen Kachtem)

eind jaar	dat jaar bijgekomen	algemeen totaal	grondkabel	gevelkabel	kabel langs palen	aansluitkabel
1973	1355	1355	13.253	42.079		15.682
1974			8.770	20.293		21.191
			2.266 en 2.591 hoofd-lijnkabel	1.707	3.485	875
1975		4116	11.950 en 1.100 boven-grondse hoofdlijnkabel	12.374	2.920	11.622
						2.444
1976		4981	17.732	9.094	3.090	10.637
			580 bovengrondse hoofdlijnkabel			1.862
1977	791	5772	13.390	5.620	4.535	12.157
1978	720	6492	5.534	4.238	7.909	12.651
1979	471	6963	2.948	4.021	5.774	6.412
1980	456	7419	3.211	223	6.876	7.000
1981	381	7800	3.633	738	7.669	5.474
1982	267	8067	2.230	466	7.240	3.930
1983	235	8302	1.104	559	7.520	3.803
1984	133	8435	2.367	684	1.712	3.422
1985	173	8608	872	340	1.102	2.618

Izegem, Emelgem en later ook Kachtem worden onderverdeeld in vijftien wijken. Bij elke straat plaatsen we het jaartal van eerste aansluiting.

KLEIN HARELBEKE: Anjelierenlaan: 1973, Azalealaan: 1975, Beiaardstraat: 1974, Dhalialaan: 1975, Jasmijnenstraat: 1973, Kortestraat: 1974, Krysantenweg: 1973, Manegemstraat: 1975, Molenhoekstraat: 1973, Rozenlaan: 1973, Slabbaardstraat-Noord en -Zuid: 1973, Trienhoekstraat: 1973, Tulpenlaan: 1973, Vlasbloemstraat: 1973, Waterstraat: 1977, Zonnebloemlaan: 1973.

CENTRUM WEST: Bellevuestraat: 1973, Beukendreef: 1976, Brielstraat: 1983, Camiel Ameyestraat: 1973, Europalaan: 1978, Heilig.-Hartstraat: 1973, Hoveniersstraat: 1974, Kardinaal Cardijnlaan: 1978, Krekelstraat: 1973, Klijtstraat: 1974, Kruisstraat: 1973, Meiboomstraat: 1976, Middenweg: 1979, Molenweg: 1973, Nederweg: 1973, Nieuwstraat: 1973, Ommegangstraat: 1973, Onze-Lieve-Vrouwestraat: 1973, Potaardestraat: 1983, Priester Daensstraat: 1978, Roeselaarsestraat: 1973, Robert Schumanstraat: 1978, Sasstraat: 1983, Sint-Crispijnstraat: 1973, Steenovenstraat: 1982, Vredestraat: 1973, Wallemotestraat: 1974, Wantje Pietersstraat: 1973, Werkhuizenstraat: 1973.

DE MARKTEN: Brugstraat: 1973, Dirk Martenslaan: 1978, Grote Markt: 1973, Hallestraat: 1973, Hondstraat: 1973, Kasteelstraat: 1973, Ketelstraat: 1973, Korenmarkt:

1973, Marktstraat: 1973, Melkmarkt: 1973, Melkmarktstraat: 1973, Prins Albertlaan: 1973, Stationsstraat: 1973, Wijngaardstraat: 1973, Wolvestraat: 1973.

DE NIEUWE WERELD: Droge Janstraat: 1973, Eigenhaardstraat: 1973, Groeningestraat: 1973, Meensestraat: 1973, Schoolstraat: 1973, Vlasgaardstraat: 1973, Zwingelaarstraat: 1973.

HEYE: Burgemeester Vandenbogaerdelaan: 1973, Heyestraat: 1973, Pieter Baesstraat: 1973, Sint-Jorisstraat: 1973.

KASTEELWIJK: Arenbergstraat: 1976, Baronielaan: 1974, Blauwhuisstraat: 1974, Boomforeeststraat: 1974, Edward Dierickstraat: 1975, Emiel Neiryncksstraat: 1975, Emelgemsestraat: 1978, Gentseheerweg: 1974, Groenstraat: 1973, Henri Dunantstraat: 1974, Hondekensmolenstraat: 1975, Hooghoutstraat: 1982, Hulstestraat: 1980, Italianenlaan: 1978, Kasteelwijk: 1985, Katteboomstraat: 1975, Knobbaardstraat: 1980, Lendeleedsestraat: 1974, Lokbeekstraat: 1984, Monseigneur Bouckaertstraat: 1975, Mispelstraat: 1982, Neerhofstraat: 1975, Prinsdomlaan: 1976, Rode Poortstraat: 1974, Schoonveldestraat: 1974, Sint-Rafaëlsstraat: 1974, Slagmeersenstraat: 1973, Ten Broelestraat: 1974, Ter Elststraat: 1976, Ter Wallenstraat: 1974, Vlietmanstraat: 1976, Zaligmakersstraat: 1974, Zevekotestraat: 1974.

CENTRUM OOST: Baron de Pélichystraat: 1973, Dweersstraat: 1973, Gentsestraat: 1973, Kerkplein: 1973, Kerkstraat: 1973, Kloosterstraat: 1973, Kortrijksestraat: 1973, Papestraat: 1974, Sint-Amandstraat: 1973, Sint-Pietersstraat: 1973, Sint-Tillostraat: 1973.

EMELGEM I: Dam: 1974, Ghistelstraat: 1977, Gravenstraat: 1974, Guido Gezellestraat: 1974, Hugo Verrieststraat: 1974, Kapelstraat: 1974, Kouterweg: 1974, Lodewijk de Raetlaan: 1978, Merelstraat: 1978, Meulebeeksestraat: 1979, Nachtegaalstraat: 1977, Noordkaai: 1980, Peter Benoitstraat: 1974, Prinsessestraat: 1974, Reigerstraat: 1978, Tinnenpotstraat: 1979, Veldstraat: 1979, Wielewaalstraat: 1979, Zuidkaai: 1973.

EMELGEM II: Albrecht Rodenbachstraat: 1974, August Vermeylenstraat: 1974, Doelstraat: 1981, Emelgemseplein: 1974, Graaf de Montblanclaan: 1974, Haaipanderstraat: 1975, Hendrik Consciencestraat: 1974, Ingelmunsterstraat: 1974, Kerelstraat: 1974, Koningin Astridlaan: 1974, Koning Boudewijnstraat: 1974, Koningin Elisabethlaan: 1974, Koning Leopold III-straat: 1974, Stijn Streuvelsstraat: 1974, Warandestraat: 1974.

EMELGEM III: Ardooisestraat: 1974, Baronstraat: 1974, Ferdinand Vervaeckestraat: 1974, Jozef Demeulenaerestraat: 1974, Kachtemsestraat: 1976, Liesterstraat: 1981, Lieven Gevaertlaan: 1980, 16e Linie Regimentstraat: 1974, Mariastraat: 1974, President Kennedylaan: 1974, Reperstraat: 1974, Rotselaan: 1974, Vijfwegenstraat: 1974, Wezestraat: 1974, Zwaluwstraat: 1981.

MENTENHOEK, LINDE, ABELE: Heibrugstraat: 1976, Kapucijnenlaan: 1975, Krekelmotestraat: 1973, Lindestraat: 1975, Mandelstraat: 1973, Mentenhoekstraat: 1975,

Bijlage 4: *aantal tv-abonnees en geplaatste kabels*

(in meter)

Oekensestraat: 1975, Sint-Antoniusstraat: 1975, Sint-Sebastiaanslaan: 1975, Stuivenbergstraat: 1974, Vuurkruiserslaan: 1975.

BOSMOLENS: Blekerijstraat: 1976, Boterstraat: 1977, Gapaardstraat: 1976, Geitestraat: 1980, Hazelaarstraat: 1979, Hollebeekstraat: 1977, Jacob van Arteveldestraat: 1982, Jan Breydelstraat: 1977, Karel de Goedelaan: 1976, Kokelarestraat: 1976, Leenstraat: 1977, Meensesteenweg: 1976, Negenhoekstraat: 1976, Oude Iepersestraat: 1976, Pieter de Coninckstraat: 1977, Populierenstraat: 1979, Potaardestraat: 1983, Roterijstraat: 1976, Schardouwstraat: 1980, Ter Beemden: 1978, Woestijnstraat: 1980, Wolvenhofstraat: 1982.

WYFFELSKAPEL: Abelestraat: 1977, Ambachtenstraat: 1982, Berkenstraat: 1975, Dennenstraat: 1975, Esdoornstraat: 1975, Kastanjestraat: 1975, Kerselarenstraat: 1975, Molstraat: 1975, Olmenstraat: 1975, Weststraat: 1985, Wilgenstraat: 1975.

MATEXI: Beatrijslaan: 1977, Bossebeekstraat: 1983, Ciepenstraat: 1982, Elckerliclaan: 1977, Elegastlaan: 1977, Gudrunplein en Gudrunlaan: 1977, Heer Halewijnlaan: 1977, Masteneikstraat: 1977, Ondankstraat: 1985, Rijksweg: 1977, Rozemondlaan: 1977, Winkelhoekstraat: 1978, Zoetmondstraat: 1980.

KACHTEM: Accaciastraat (werd na fusie: Moerbeziestraat) 1974, Ardooisestraat: 1976, Begoniastraat (werd Lavendelstraat): 1975, Berkenstraat (werd Moerbeziestraat): 1974, Binnenstraat: 1976, Bloemenstraat (werd Kruidenstraat): 1975, Buitenstraat: 1976, Dennenstraat (werd Laurierstraat): 1974, Egaalstraat: 1975, Eikstraat (werd Vuurdoornstraat): 1974, Gaverhuisstraat: 1981, Groenestraat (werd Bessenstraat): 1974, Hilderstraat: 1980, Hogestraat: 1975, Hondsmertjesstraat: 1975, Izegemsestraat (werd Kachtemsestraat): 1975, Kachtemseplein: 1975, Kastanjestraat (werd Vlierstraat): 1974, Kerkestukstraat: 1981, Kloosterstraat (werd Priester Pattynstraat): 1976, Krommestraat: 1976, Leo Bekaertlaan: 1983, Lindestraat (werd Bremstraat): 1974, 9e Liniestraat: 1981, Mandeldreef (werd Victor Saelenstraat): 1975, Manderlynckstraat: 1979, Manestraat: 1976, Mezegemstraat: 1979, Nieuwestraat (werd Pater Ver Eeckestraat): 1975, Oosthoekstraat: 1981, Pieter Boncquetstraat: 1975, Rhodestraat: 1981, Rozenstraat (werd Tijmstraat): 1975, Rumbeeksestraat: 1975, Sint-Jansstraat: 1975, Strijderslaan: 1980, Tulpenstraat (werd Rozemarijnstraat): 1975, Vageweenstraat: 1976, Walbeekstraat: 1981, Wilgenstraat (werd Elf-Julistraat): 1976, Ysselbosstraat: 1976, Zomerlandstraat: 1975.[100]

Bijlage 5: *aantal woningen per jaar aangesloten op de tv-distributie*

AANTAL WONINGEN PER JAAR AANGESLOTEN OP DE TV-DISTRIBUTIE

Jaar	Klein Harelbeke	Centrum West	De Markten	De Nieuwe Wereld	Heye	Kasteel-wijk	Centrum Oost	Emelgem I	Emelgem II	Emelgem III	Mentenhoek, Linde, Abele	Bosmolens	Wyffels-kapel	Matexi	Kachtem
1973	251	484	164	194	63	14	154	3	0	0	28	0	0	0	0
1974	307	714	187	237	115	374	306	226	162	253	67	0	0	0	87
1975	398	906	190	249	126	482	324	255	185	293	345	0	89	0	274
1976	438	999	197	265	137	614	349	302	205	361	414	218	126	0	356
1977	492	1089	226	281	156	676	385	341	225	439	456	366	143	89	408
1978	515	1226	243	294	172	805	416	401	251	496	496	418	158	140	461
1979	545	1328	243	303	180	833	422	499	272	519	514	480	167	154	504
1980	579	1382	244	313	178	909	430	519	281	554	534	564	216	167	549
1981	587	1430	242	316	180	953	431	549	309	615	540	636	230	168	614
1982	591	1444	243	315	183	1002	438	557	320	624	559	723	241	173	654
1983	620	1484	250	317	184	1019	440	578	324	641	582	742	251	185	685
1984	622	1494	248	312	183	1025	444	594	333	653	583	780	258	193	713
1985	634	1511	246	318	187	1039	454	620	334	668	592	801	267	202	735

Bijlage 6: *winst- en verliesrekening van de tv-distributie*

WINST- EN VERLIESREKENING VAN DE TV-DISTRIBUTIE

Jaar	winst of verlies
1972	- 336.792
1973	- 183.611
1974	627.959
1975	1.384.943
1976	62.917
1977	- 897.592
1978	333.353
1979	1.138.519
1980	1.174.954
1981	1.013.708
1982	4.194.611
1983	117.737
1984	- 2.701.864
1985	- 5.527.907
1986	-11.239.766

EINDNOTEN

[1] Bronnen:
Stadsarchief Izegem:
Notulen van de Gemeenteraad (afgekort: SAI, Not. GR.)
Notulen van het College van Burgemeester en Schepenen (afgekort: SAI, Not. Sch.)
Archief ETIZ:
Jaarverslagen Elektriciteit 1955-nu
Jaarverslagen TV-Distributie 1972-1986 (1972 samen met dat van Elektriciteit)
Personeelsregisters
Tenzij anders aangeduid, gebruiken we als bron de jaarverslagen.
Interview met de heer en mevrouw Leon Daenens, jongste zoon van de eerste directeur.
Interview met Robert Mahieu, de derde en huidige directeur.
50 jaar eigen electriciteitsdiensten 1901-1951, een gelegenheidsbrochure van honderd bladzijden, met name
- p. 3-7 Jules SINTOBIN, *De betekenis der jubelviering van de Stadselectriciteitsdienst*
- p. 9-43, M. V[ERFAILLIE], *Over het ontstaan, de uitbouw, de inrichting en de ontwikkeling van de Electriciteitscentrale*, een relaas dat in sterke mate steunt op de gelegenheidsrede van Alfons Daenens uitgesproken ter gelegenheid van 25 jaar stadselektriciteit;
- p. 67-73 G. DAENENS, *Oude herinneringen.*
Maurice Verfaillie deed zijn verhaal nog eens gedeeltelijk over in *Zestig jaar stadselektriciteit - Ten Mandere*, nr. 5, maart 1962, p. 5-18.
Gelegenheidsbrochure n.a.v. 70-jarig bestaan, getiteld *Jaar van het elektrisch komfort. Leef modern. Leef elektrisch.*
Dirk DE VLEESCHAUWER en Noël KERCKHAERT, *Van Desclee tot Gaselwest: een energiek avontuur doorheen de tijd.* Over Izegem: p. 121-125.

[2] De tekst van dit nummer werd nagelezen door Marcel Duhamel, Robert Mahieu en Didier Vandeputte en voor de personeelsgegevens konden we een beroep doen op Christel Vermeulen. Aan alle vier oprechte dank.

[3] SAI, Not. Sch., 23 juli 1896.

[4] SAI, Not. Sch., 6 september 1899.

[5] In punt V. *Leening frs. 300.000.*

[6] M. V[ERFAILLIE], Over het ontstaan... p. 15.

[7] SAI, Not. GR., 21 februari 1900.

[8] Beschijnen.

[9] SAI, Not. Sch., 28 juli 1900. Een exemplaar van het lastenboek bevindt zich in het archief van ETIZ.

[10] Alexis Michel TERLINDEN en Jean-Pierre ZEHNLÉ, *De ontstaansgeschiedenis van de industriële elektriciteit. Bijdrage van de Belgische pioniers en oorsprong van de openbare diensten, - Het Tijdschrift van de Dexia Bank*, nr; 217, 2001, p. 5-25. Als we de auteurs mogen vertrouwen, want Izegem wordt nergens vermeld. Met dank aan Raf Vandenberghe.

[11] Izegemse elektriciteitsdiensten, in *De Weekbode*, 1 augustus 1980 (de afleveringen 2-4 verschenen van 8 tot 22 augustus)

[12] Tekst in SAI, Not. GR., 20 mei 1901.

[13] SAI, Not. GR., 3 augustus 1901.

[14] G. DAENENS, o.c., p. 67.

[15] M.V., *Over het ontstaan...*, p. 17-19. Zie de uitgebreide verslaggeving in *De Mandelbode*, 29 oktober 1927.

[16] *Van Desclee...*, p. 122. Hij wordt geplaatst in de Firma Decoene; G. DAENENS, *Oude herinneringen*, p. 71.

[17] M.V., *Over het ontstaan...*, p. 19.

[18] G. DAENENS, *Oude herinneringen*, p. 69.

[19] Not. GR., 16 mei 1903.

[20] *Van Desclee...*, p. 123.

[21] M.V., *Over het ontstaan...*, p. 19.

[22] Not. GR., 27 juni 1906 en *Van Desclee...*, p. 125.

[23] *Van Desclee...*, p. 123. Een Izegemse ingenieur-constructuur diende klacht in, omdat hij niet de kans had gekregen om ook een aanbod te doen. Even later was er ook een gemeenteraadslid die klacht neerlegde, omdat hij vond dat de levering van steenkool aan de centrale op onregelmatige wijze is verlopen. Wellicht gaat het om Joseph Seynaeve van de oppositie, want die was kolenhandelaar.

[24] *Gazette van Iseghem*, 15, 22, 29 februari en 7 maart 1908.

[25] Zie ook G. DAENENS, *Oude herinneringen*, p. 69.

[26] SAI, Not. Sch., 11 december 1909. Over de aard van de stoommachine worden geen details gegeven.

[27] SAI, Not. GR., 23 december 1909.

[28] Zie ook *Gazette van Iseghem*, 14 januari 1911.

[29] G. DAENENS, *Oude herinneringen*. p. 71.

[30] SAI, Not. GR., 25 juli 1912.

[31] Zie i.v.m. die politieke strijd o.a. Jean-Marie LERMYTE, *Geschiedenis van Izegem*, Izegem, Ten Mandere, 1985, p. 191-198.

[32] *Het Iseghemse Volk*, 15 juni en 6 juli 1913; *Boos Iseghem*, 28 juni 1913.

[33] *Men is volop bezig met de werken uit te voeren om den Abeele met de Electriciteit te verlichten. Van aan het gesticht der Paters tot aan den Abeelemolen zullen een vijf en twintigtal elektrieke lampen geplaatst worden; Boos Iseghem, 23 augustus 1913. Sedert eenige dagen is de wijk Abeele verlicht met den elektriek; Gazette van*

Iseghem, 6 september 1913. In M.V., Over het ontstaan..., staat dus ten onrechte: In 1911 werd de wijk "Abeele" van electriciteit voorzien.

[34] *Boos Iseghem*, 30 augustus en 6 september 1913.

[35] Zie ook *Gazette van Iseghem*, 30 augustus 1913.

[36] SAI, Not. GR., 11 december 1913.

[37] Getuigenis van zoon Leon.

[38] *De Heer Voorzitter geeft te kennen dat ten gevolge der oorlogsgebeurtenissen het Stadselectriciteitsgesticht veel geleden heeft, zoodanig dat er met de thans nog voorhanden machienen en toestellen, het onmogelijk is te voldoen aan de behoeften van licht en kracht.*

[39] SAI, Not. GR., 18 februari 1922, zie verder.

[40] G. DAENENS, *o.c.*, p. 71. De Zusters van Maria lieten tijdens de oorlog om die reden de elektriciteit leggen; logboek van de zusters.

[41] SAI, Not. GR., 8 juni 1920.

[42] SAI, Not. GR., 11 augustus 1920.

[43] SAI, Not. GR., 27 november en 30 december 1920

[44] SAI, Not. GR., 7 februari 1921.

[45] SAI, Not. GR., 2 mei 1924.

[46] SAI, Not. GR., 1 december 1922 en 2 februari 1923.

[47] M.V., *Over het ontstaan...*, p. 25.

[48] De aanvraag was al in de gemeenteraadszitting van 15 september 1922 principieel aanvaard.

[49] SAI, Not. GR., 29 mei 1925.

[50] SAI, Not. Sch., 8 januari 1925.

[51] SAI, Not. GR., 7 januari 1926.

[52] M.V., *Over het ontstaan...*, p. 27.

[53] Uitgebreide verslaggeving in *De Mandelbode*, 29 oktober 1927.

[54] SAI, Not. GR., 11 april 1930.

[55] SAI, Not. Sch., 1 maart 1930.

[56] SAI, Not. GR. 20 december 1935.

[57] M.V., *Over het ontstaan...*, p. 31.

[58] Volgens huidig directeur R. Mahieu had men toen beter voor een turbine geopteerd.

[59] Gestencild blad met gegevens over de geklasseerde tandem compound stoommachine (1 p.)

[60] Programma in *De Mandelbode*, 30 oktober 1937 en uitgebreid verslag in het volgende nummer. Het adres werd voorgelezen in de gemeenteraadszitting van 17 december 1937 en staat daar afgedrukt en in *De Mandelbode*, 24 december 1937.

[61] M.V., *Over het ontstaan...*, p. 33 en 35.

[62] M.V., *Over het ontstaan...*, p. 35.

[63] Jaarverslag 1940, geciteerd door M.V., *Over het ontstaan...*, p. 37.

[64] SAI, Not. GR. (!), 25 juli 1941. Verlengd door de gemeenteraad op 1 oktober 1943.

[65] SAI, Not. GR., 31 oktober 1941 en M.V., *Over het ontstaan...*, p. 37-39.

[66] SAI, Not., Sch., respectievelijk 27 december 1941, 27 februari en 29 mei 1942.

[67] SAI, Not. Sch., 26 maart 1942.

[67bis] SAI, Not. GR., 26 september 1947.

[68] SAI, Not. GR. 16 juni 1950, met de tekst van het contract. In gemeenteraadszitting van 27 april 1951 werd de overeenkomst op vraag van de gouverneur verfijnd en aangevuld.

[69] In zitting van 20 november 1953 keurt de gemeenteraad met 9 stemmen tegen 2 en 4 onthoudingen de *onderhavige beginbalans van de electriciteitsdienst bij zijn instelling tot gemeentebedrijf voorlopig goed.* Voorlopig, omdat het Koninklijk Besluit dat van de elektriciteitsdienst een gemeentebedrijf zou maken pas op 13 maart 1954 zou ondertekend worden. Een nieuwe voorlopige goedkeuring volgt op 18 februari 1955 met vijf stemmen voor, twee tegen en acht onthoudingen, op 20 juli 1956 met negen stemmen tegen twee en vier onthoudingen en op 31 december 1956 met elf stemmen tegen twee en één onthouding..

[70] SAI, Not. GR., 2 november 1956.

[71] Twee bijzonder geschoolde arbeiders, zeven geschoolde B, twee geschoolde A, vier halfgeschoolde B en twee halfgeschoolde A.

[72] SAI, Not. GR., 18 februari 1955. Dus voor 113.850 frank.

[73] SAI, Not. GR., 27 september 1955, met de tekst van de overeenkomst.

[74] Jaarverslag 1964.

[75] Vermeld in jaarverslag 1960.

[76] De oprichting was goedgekeurd in de gemeenteraadszitting van 24 november 1958.

[77] Vermeld in jaarverslag 1963.

[78] Zie SAI, Not. GR., 30 november 1962.

[79] Volgens art. *Izegemse stoommachine van 1936 draait weer*, in *De Weekbode*, 8 september 1993. Dat feit wordt niet vermeld in het jaarverslag 1962.

[80] SAI, Not. GR., 15 februari 1963.

[81] Inter-Regies, Jaarverslag 1999.

[82] In 1960 was dat gebeurd met de openbare verlichting van Izegem. In het jaarverslag 1960 lezen we: *Overeenkomstig de directieven van de Heer Minister van Binnenlandse Zaken ter gelegenheid van de goedkeuring van de jaarverslagen over de boekjaren 1957 en 1958 werd het totaal bedrag dezer investeringen uit de activarekeningen van het bedrijf geschrapt zodat voortaan deze bezwarende gemeentepost volledig door de stadsbegroting zal dienen afgedragen. De regularisatie van deze bewerkingen heeft voor gevolg dat het totaal bedrag der investeringen sedert de stichting van het bedrijf door de Stad dient terugbetaald.*

[83] *De Weekbode,* knipsel zonder datum (december 1967) getiteld *Een grote dag in het teken van de veiligheid. Het Wekelijks Nieuws*, 15 december 1967, met foto van Bourgeois en Daenens hoog op de liftbak.

[84] SAI, Not. GR., 10 januari 1972, goedgekeurd bij Koninklijk Besluit van 18 september 1972.

[85] *Van Desclee...*, p. 125.

[86] *De Mandelbode*, 21 juli 1951.

[87] De gemeenteraad keurde de verbouwing van de

schoorsteen pas vier dagen later, op 29 mei, goed.

[88] Jaarverslag TV 1985. Drie woningen de Oude Ieperstraat, zes in de Slabbaardstraat-Zuid, sertien in de Lodewijk de Raetlaan, vier in de Noordkaai, vier in de Rhodestraat, vijf in de Manderlynckstraat en tien in de Smallestraat; alleen voor de laatste straat gold dat geen enkele woning had kunnen aansluiten.

[89] Er zijn ook private organisaties of personen die elektriciteit produceren; vroeger deed b.v. Vandemoortele dat.

[90] Berichtje in *De Streekkrant*, 23 maart 2000.

[91] Het cijfer is moeilijk exact te bepalen, want enkele mensen werken wel bij ETIZ maar staan daar niet op de loonrol, terwijl het bij enkelen net andersom is.

[92] Gestencild blad met gegevens over de geklasseerde tandem compound stoommachine (1 p.)

[93] Voor de prijs van 466.650 frank gegund door het college van burgemeester en schepenen op 22 december 1992. Op 9 april 1991 had dit college het technisch studiebureau Polydesign uit Roeselare met de expertise belast.

[94] *Izegemse stoommachine van 1936 draait weer*, in *De Weekbode*, 8 september 1993. Volgens directeur Mahieu werd door een aspirant-ingenieur van de provinciale industriële hogeschool van Kortrijk een betere studie gemaakt over het hergebruik van de stoommachine.

[95] *De Mandelbode*, 26 juli 1930. Een aantal gegevens over de familie Daenens dank ik aan Leon Daenens, waarvoor oprechte dank.

[96] Het gaat om pater Gothard, in het burgerlijk leven Michel Daenens, geboren in Izegem op 4 november 1890, bij de kapucijnen ingetreden op 25 september 1908, priester gewijd op 11 juni 1916 en overleden in Lahore (Pakistan) op 22 november1974. Met dank aan Albert Daenens.

[97] SAI, Not. Sch., 30 oktober 1942.

[98] SAI, Not. Sch., 20 november 1942. Volgens zijn jongste broer was niet iedereen in de gemeenteraad voorstander van zijn benoeming en had de verantwoordelijke schepen, Jules Sintobin, hem daarom aangeraden onder geen beding zijn origineel diploma af te geven, omdat tegenstanders het wel eens zouden kunnen scheuren. In werkelijkheid kwam de gemeenteraad niet meer samen tijdens de oorlogsjaren en nam het College van Burgemeester en Schepenen de nodige maatregelen. De vijf leden van dat College bevestigden eenparig de benoeming van Georges Daenens; de raad van bestuur van de Stedelijke Elektriciteitscentrale had hem eenparig voorgedragen.

[99] Daarmee worden bedrijven bedoeld.

[100] Met dank aan Eric Debaes.

Herkomst van de foto's:
Alle foto's komen uit het archief van ETIZ, met uitzondering van:
Familie Daenens: p.16, 24, 25, 55, 56
Jean-Marie Lermyte: p. 4, 7, 8-11, 13 en 14, 30 onder
Julien Maes: p.6 en 12
Stadsbestuur Izegem: p.49, 50 boven
Ten Mandere: p. 44 boven

Het drukken gebeurde zoals steeds door Jan Bogaert.
Aan allen oprechte dank !

LIJST ERELEDEN TEN MANDERE 2001

in izegem

Allewaert, Luc, Nieuwstraat 27 bus 2
Allossery, Luc, Roeselaarsestraat 327
Basisschool, H.-Familie, Leenstr. 110
Basisschool, St.-Pieter, Prinsessestraat 15
Basisschool, St.-Rafaël, Baronielaan 19
Basisschool, St.-Tillo, Baron de Pélichystraat 6
Billiouw, Carlos, Vuurkruiserslaan 2
Bogaert, Jan, O.-L.-Vrouwestraat 20
Boucherie, N.V., Stuivenbergstraat 106
Boucherie, Christiane, Abelestraat 61
Bourgeois-Hoste, Geert, Baronielaan 12
Bral-Dejonghe, Rudi, Ardooisestraat 62
Bruyneel, Roger, Ingelmunsterstraat 57
Christiaens, Roselin, Grote Markt 17
Claeys, Jozef, Manegemstraat 39
Compernolle, Etienne, Heibrugstraat 17
Cornillie, Ann, Kruisstraat 4
D'Artois, Johan, Hondekensmolenstraat 12
Debeuckelaere, Lieve, Roeselaarsestraat 27
Debosschere, Jean-Pierre, Reperstraat 65
Debouserie-Vanlerberghe, Myriam, Blekerijstr. 3
Deceuninck, Flor, Baronielaan 26
Declercq, Marcel, Mentenhoekstraat 32
Decoene, Jozef, E.H., Kerkplein 13
Decoene, Pierre, Kortrijksestraat 319
Defauw-Verhoestraete, L., Gentseheerweg 92
Deforce, Marie-Claire, Nederweg 55
De Forche, Christiaan, Nieuwstraat 27 bus 7
Degezelle, Lucien, Nieuwstraat 4
Demey, Johny, Kortrijksestraat 321
Demoen, Daniël, Sint-Crispijnstraat 26
De Muelenaere, José, E.H., Kasteelstraat 26
Denys, Roland, Kortrijksestraat 109 bus1
De Poot, Paul, Lindestraat 27
Derieuw, Guido, Wantje Pietersstraat 44
Derluyn, Jan, Meensesteenweg 83
Derolez, Jacques, Bellevuestraat 45
De Smedt, Dirk, Boomforeeststraat 3
De Vlieghere, Luc, Melkmarktstraat 3
Devoldere, Gaspard, B.de Pélichystraat 14/2
D'Haeyere, Geert, Reperstraat 14
Drukhuis Raphaella, Lendeleedsestraat 115
Dubaere, Ludwig, E.H., Ter Beursplein 1
Duhamel, Frank, Merelstraat 4
Dumoulin, Christiaan, Kerelstraat 4
Dupont, Jim, B. de Pélichystraat 34
Dupont, Johan, Lendeleedsestr. 20
Duyck, André, Sint-Jorisstraat 55
Eeckhout, André, Baron de Pélichystraat 4
Eeckhout, Gabriël, H.-Hartstraat 7 bus 5
Flamez, José, Bosbeekstraat 3
Gemeenschapsonderwijs (sec.), Bellevuestr. 28
Gits, Jan, Kasteelstraat 21
Guillemyn, Antoon, Meensesteenweg, 88
Gyselinck, Wouter, Baronielaan 56
Handsaeme, Roland, Gentseheerweg 82
Herman, Raphaël, Stijn Streuvelsstraat 26
Himpe, Kurt, Baronstraat 4
Hotel-restaurant Royal, Stationsstraat 3
Houthoofd-Feys, Antoon, Steenovenstraat 4
Joos, Maurits, Kloosterstraat 4
KBC-bank, Marktstraat 22
Kemp, autobedrijf, Rijksweg 4
Kemp, Marc, Gentseheerweg 45
Kints, Jean-Pierre, St.-Crispijnstraat 50
Lannoo, Luc, Vlietmanstraat 2
Lecluyse, Eddy, Abelestraat 25
Loontjens, Alfons, Nieuwstraat 22
Madou, Chris, Kokelarestraat 89
Maertens, Erik, Kerelsstraat 13
Maertens, Raf, Lendeleedsestraat 12/1
Maes, Bernard, Gentseheerweg 102
Malfait, Luc, Schoolstraat 32
Marannes, Valere, Ingelmunstersestraat 70
Mattan, Eric, Henri Dunantstraat 45
Naessens, Maurice, Ingelmunstersestr. 50
Nollet-Vanneste, Tony, Kardinaal Cardijnlaan 1
Pattyn-Claeys, Diederik, Slabbaardstraat-Zuid 8
Rosseel, Luc, Roeselaarsestraat 95
Sagon, Luc, Gentsestraat 19
Sagon-Vanden Avenne, Fernand Gentsestraat 17
Seynaeve, Jozef, Burg.V.d. Bogaerdelaan 93
Seynaeve, Luc, Slabbaardstraat-Noord 84
Seynaeve, Paul, Meensesteenweg 191
Spriet, Aurèle, Nieuwstraat 20
Spriet, Christophe, Rumbeeksestraat 47
Spriet, Leon, Kortrijksestraat 86

Spriet, Noël, Sint-Antoniusstraat 17
Strobbe, Firma, Kasteelstraat 1
Strobbe, Michaël, Groenstraat 5
Strobbe-Cardoen, Dirk, Gentseheerweg 98
Strobbe-Hochepied, Marc, Wallemotestraat 77
Strobbe-Staessens, Luc, Vredestraat 1
Terryn-Declercq, Rik, Melkmarkt 2 bus 5
Thibau, Eric, Rozelaan 75
Vanacker, Robert, Steenovenstraat 10
Vanackere, Herwig, Prinsdomlaan 39
Vanbeckevoort, Jaak, Meensestraat 133
Van den Avenne, Zeno, Populierenstraat 3
Vandenbroucke,Guido, Leenstraat 135
Vandenbussche, André, Dam 43
Vandenweghe, Gerard, Wallemotestraat 59
Vandeputte, Didier, Nederweg 14/7
Vandeputte, Genoveva, Gentsestraat 84
Vanderheeren, Lucien, Zevekotestraat 15
Vandevoorde, Wilfried, Wilgenstraat 1
Vandewalle, Antoinette, Nieuwstraat 9
Vandommele, Kris, Henri Dunantstraat 34
Vandommele, Roger, Roeselaarsestraat 93
Vandommele, Roger, Sint-Rafaëlstraat 17
Vandorpe, Gerard, Ter Wallenstraat 34
Vandorpe, Marcel, Negenhoekstraat 9
Vandromme, Willy, Baronstraat 112
Vanhaverbeke, Flore, Ommegangstraat 9/3
Vanhaverbeke-Leroy, Luc, Mentenhoekstraat 131
Vanlerberghe, José, Hogestraat 41
Vanneste, André, E.H., Emelgemseplein 3
Van Walleghem, Dirk, Slagmeersenstraat 41
Velghe, Joris, Kortrijksestraat 46
Vens, Werner, Merelstraat 3
Verbeke, Firmin, Nederweg 37
Verbeke, Jan, Abelestraat 36
Verduyn, Gaby, Wallemotestraat 65
Verhaeghe, Frits, Wijngaardstraat 11/1
Verhaeghe, Luc, Oekensestraat 29
Verhelst, Gez., Hogestraat 14
Verledens, Willy, Peter Benoitstraat 11
Vermeulen,Marie-José, Brugstraat 30
Verstraete, Jacques, Guido Gezellestraat 9
Willaert, Herman, Lendeleedsestraat 174
Wybo, Monique, Kokelaarsestraat 107
Wylein, Freddy, 11-julistraat 11
Zusters van Liefde, Roeselaarsestraat 47
Zusters van Maria, Gentsestraat 31

buiten izegem

Deblauwe, Jules, St.-Amandstraat 107, 8800 Roeselare
Declercq, Drugo, Heulsestraat 24, 8860 Lendelede
Decock, Albert, Koebroekstraat 11, 8020 Oostkamp
de Pélichy, Asbl. F.RMG, Loveldstraat 104, 9210 Heusden
Depoorter, Frans, Weggevoerdenlaan 2/21 8500 Kortrijk
Descheemaeker, Annemie, Schardauwstraat 17, 8880 Ledegem-Sint-Eloois-Winkel
Dewitte, Bart, Sint-Petrus-& en Paulusstraat 5, 8800 Roeselare
Durant, Gerard, Arsenaalstraat 37, 8000 Brugge
Janssens, Germain, Gennepstraat 19, 3545 Zelem-Halen
M.S.A. - P.V.B.A Haspenslagh, Stefaan, Kortrijksesteenweg 1190, 9051 Sint-Denijs-Westrem
Maes, Willy, Dwarsstraat 33, 8531 Bavikhove
Matton, Eric, Resedastraat 2, 9920 Lovendegem
Meyfroidt, Armand, Vlasschaardstraat 12, 8770 Ingelmunster
Ronse, Chris, Meanderlaan 416,4337 Middelburg (Nederland)
Seynaeve, Edgard, Noordlaan 47/6, 8800 Roeselare
Strynckx - Van Hassel, Jan, Rotsstraat 60, 9240 Zele
Vanantwerpen, Lucien, Korenstraat 19, 9800 Deinze
Vandenberghe-Werbrouck, Jan, Dovenetelstraat 8, 8770 Ingelmunster
Vandeputte, Emmanuel, Statiedreef 98, 8800 Roeselare
Vandewalle, Roger, Ingelmunstersestraat 13, 8860 Lendelede
Vanneste, Guido, Tarwestraat 10, 8770 Ingelmunster
Verleden, Stijn, Izegemsestraat 347, 8501 Heule-Kortrijk
Vermandere-Deputter, G., Beemd 6, 1654 Huzingen - Beersel

GEPUBLICEERDE WERKEN TEN MANDERE

SPECIALE NUMMERS :

LUC BILLIOUW, RAF. VERHOLLE, Confrerie H. Barbara, Koninklijke Bosseniersgilde, 1615-1965
5de jaargang (1965) nr. 2 (11) : uitverkocht

X., De Izegemse schoeiselnijverheid,
6de jaargang (1966) nr. 2 (15) : 100 fr.

X., St.-Jozefscollege jubileert,
8ste jaargang (1968) nr. 2 (21) : is verkrijgbaar in een complete jaargang

X., Notitie boekschen van J.-B. Vande Walle, Izegemse kroniek 18e-19e eeuw.
11de jaargang (1971) nr. 3 (31) : uitverkocht

ANTOON VANDROMME, 75 jaar Stedelijke Leergangen te Izegem
15de jaargang (1975) nr. 1 (41) : uitverkocht

A. MISTIAEN, Gedenkboek Koninklijke Harmonie der Congregatie Izegem
18de jaargang (1978) nr. 3 (52) : is verkrijgbaar in een complete jaargang

MARC VERCRUYSSE, Latijnse keuren in verband met de middeleeuwse geschiedenis van Izegem
20ste jaargang (1980) nr.1 (56) : 100 fr

HENDRIK WILLAERT, Peter Benoit en Izegem
24ste jaargang (1984) nr. 3 (70) : 100 fr.

ANTOON VANDROMME, kapellen te Izegem
25ste jaargang (1985) nr. 2 (72) : is verkrijgbaar in een complete jaargang

ROGER CALLENS, Izegemse sagen
26ste jaargang, (1986) nr. 1-2 (74-75) : is verkrijgbaar in een complete jaargang

JEAN-MARIE LERMYTE, Jules Lafaut en zijn dagboek
26ste jaargang (1986) nr. 3 (76) : 100 fr.

EDWIN DECLERCQ, Honderd jaar Rijkswachtbrigade Izegem
27ste jaargang (1987) nr. 1 (77) : 100 fr.

CHRISTIAAN DE FORCHE, Historische, geografische en sociale aspecten van het schoeisel
29ste jaargang (1989) nr; 2 (84) : uitverkocht

BERTRAND NOLF, De Bosseniersgilde St.-Barbara in Izegem 1615-1990
30ste jaargang (1990)nr.2-3 (87-88) : 200 fr.

JEAN-MARIE LERMYTE, e.a., 150 jaar drukkers in Izegem 1840-1990
31ste jaargang (1991) nr. 2 (90) : 200 fr.

X., Monumentennummer (De Minderbroeders Kapucijnen, Izegemse Dankkapel, Het Izegems kerkhof)
31ste jaargang (1991) nr. 3 (91) : 100 fr.

gepubliceerde werken

ANTOON VANDROMME, Rond Sint-Crispijn
32ste jaargang (1992) nr. 2 (93) : uitverkocht

JEAN-MARIE LERMYTE & MARCEL NUIJTTENS, De Izegemse vaderlandse verenigingen en de twee wereldoorlogen
33ste jaargang (1993) nr. 1 (95) : 200 fr.

RAF VANDENBERGHE, Schoenmode sinds 1900
33ste jaargang (1993) nr. 2 (96) : is verkrijgbaar in een complete jaargang

BART BLOMME, e.a., Izegem in vlaggen
34ste jaargang (1994) nr. 2-3 (99-100) : 500 fr.

CHRISTIAAN DE FORCHE, e.a., 35 jaar Stedelijk feestcomité - 35 jaar Herfstmuziekfestival in Izegem
35ste jaargang (1995) nr. 2 (102) : 100 fr.

HILDE COLPAERT, e.a., Duizend en één...., Nationaal Borstelmuseum Izegem, 15 jaar
36ste jaargang (1996) nr. 2 (105) : 400 fr.

JEAN-MARIE LERMYTE, Bibliografie van Izegem, Emelgem en Kachtem, met index op Ten Mandere
37ste jaargang (1997) nr. 2-3 : 400 fr.

JEAN-MARIE LERMYTE, 75 jaar Izegemse bouwmaatschappij, 38ste jaargang (1998) nr. 2: verkrijgbaar in volledige jaargang

ANTOON VANDROMME, De Boerenkrijg, voor outer en heerd 1798-1998, 38ste jaargang (1998) nr. 3: verkrijgbaar in volledige jaargang

ANNELEEN SIX, Beschrijving van de glasramen in de Sint-Tillokerk te Izegem, 39ste jaargang (1999) nr. 2: verkrijgbaar in volledige jaargang

PIETERNEL VERBEKE, Interbellumarchitectuur in Izegem, 39ste jaargang (1999) nr. 3: verkrijgbaar in volledige jaargang

JEAN-MARIE LERMYTE, 100 jaar Izegem in 100 foto's, 40ste jaargang (2000) nr. 2: verkrijgbaar in volledige jaargang

BUITEN REEKS :

ROGER BEKAERT, Izegem onder het Frans Tijdvak : 250 fr.
ANTOON VANDROMME, E.H. Leopold Slosse en het Izegemse Slossefonds : 250 fr.
JEAN-MARIE LERMYTE, Het Blauwhuis en Izegem : 500 fr.

Volgende nummers zijn los te krijgen :
(doorlopende nummering)
4-8-13-14-15-17-18-23-24-26-28-30-36-37-38-40-42-43-44/45-48/49-50-51-53-55-56-58-59-61-62/63-66-67-68-70-71-73-76-77-79-81-82-**87/88-90**-91-92-94-**95**-97-**99/100**-101-102
prijs 100 fr. per los nummer.
Vetgedrukte nummers zijn speciale nummers aan 200 fr. per nummer.
Het dubbelnummer 99/100 is verkrijgbaar aan 500 fr.

Volgende jaargangen zijn eveneens nog verkrijgbaar
aan 300 fr. per jaargang
jaargang nr.
7 (1967)-8 (1968)-9 (1969)-12 (1972)-16 (1976)-17 (1977)-18 (1978)-19 (1979)-21 (1981)-22 (1982)
23 (1983)-24 (1984)-25 (1985)-26 (1986)-27 (1987)-28 (1988)
aan 400 fr. per jaargang :
jaargang nr.
31 (1991)-33 (1993)-34 (1994)-35 (1995)-36 (1996)-37 (1997)

INLICHTINGEN

U heeft belangstelling voor onze vereniging ?
Aarzel dan niet en neem contact op met één van onze bestuursleden.

Lid worden kan vanaf 500 fr. voor het lopende jaar. Ereleden betalen 700 fr. en worden in ieder nummer vermeld.
U kunt het bedrag overschrijven op rek. 472-4353811-45 van Heemkundige Kring Ten Mandere Izegem.

HEEMKUNDIGE KRING
TEN MANDERE
IZEGEM

Aangesloten bij het West-Vlaams Verbond van Kringen voor Heemkunde